

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЧЕРКАСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»

ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ ВИХОВНОЇ РОБОТИ В КОНТЕКСТІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Збірка навчально-методичних матеріалів

Черкаси
2025

УДК 37.014.3:37.011.3
Б90

*Рекомендовано до друку вченою радою КНЗ «ЧОІПОПП ЧОР».
Протокол № 2 від 29 травня 2025 року*

АВТОР-УКЛАДАЧ:

Бугайчук Н. В., методист лабораторії виховної роботи комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Гаряча С.А., завідувач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради», кандидат педагогічних наук;

Тетьора С.С., заступник директора з навчально-виховної роботи Черкаської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №4 Черкаської міської ради

Б90 Інноваційні форми виховної роботи в контексті Нової української школи: збірка навчально-методичних матеріалів / авт. – уклад. Н.В. Бугайчук. Черкаси: видавництво КНЗ «ЧОІПОПП ЧОР», 110 с.

Б90 У збірці представлені навчально-методичні матеріали педагогів Черкаської області щодо використання інновацій у виховній роботі закладу загальної середньої освіти; проаналізовано та визначено сучасні форми виховної роботи згідно з концепцією НУШ. Обґрунтовано думку про те, що виховання – це цілеспрямована діяльність, яка орієнтована на створення умов для розвитку духовності зростаючої особистості на основі загальнолюдських (гідність, чесність, справедливість, турбота, повага до життя, повага до себе та інших людей) і національних (повага до рідної мови і культури, патріотизм, шанобливе ставлення до довкілля, повага до закону, солідарність, відповідальність) цінностей.

Матеріали збірки можна використовувати в освітньому процесі під час планування та організації виховних заходів.

Для керівників навчальних закладів, їхніх заступників, педагогів-організаторів, класних керівників.

©КНЗ ЧОІПОПП ЧОР, 2025

ЗМІСТ

Бугайчук Н.В. Замість передмови. Виховуємо людину нового тисячоліття	4
Висота Ю.І. Нові технології у виховній роботі з дітьми	8
Городнюк А.В. Місячник «Увага! Діти на дорозі!»	13
Дадо І.В. Міжнародний день миру	16
Іщенко С.В. Програма розвитку навичок та лідерства. Шкільна спільнота «ЛІДЕР +»	20
Карпенко О.Б. Екологічний марафон як ефективна форма виховної роботи з дітьми	23
Каюк А.О. Проєктна діяльність як інноваційна форма виховної роботи в сучасних умовах. Благодійний проєкт «НЕБАЙДУЖІ»	27
Кисленко Ю.А. Квест з теми «Здоровим бути модно»	30
Кожухівська О.В. День українського козацтва. Ми - козацького роду діти	36
Копач О.В. Проєкт «Майбутнє країни в моїх руках: виховуємо громадянина держави	40
Косменюк А.О. Флешмоб як форма виховної	44
Кукла А.В. Патріотичний квест на останній дзвоник	47
Лисак В.А. Досвід впровадження сучасних форм виховної роботи в НУШ	50
Луценко І.А. Сучасні інтерактивні форми роботи з учнями	53
Ляшко С.І. Заняття з елементами тренінгу для лідерів	55
Марненко А.А. Інноваційні форми виховної роботи в контексті нової української школи	59
Марченко А.П. Проєкт як актуальна форма виховної роботи з дітьми	61
Матійчук С. О. Інноваційні технології у виховній роботі в закладах освіти. Досвід впровадження	66
Матрос О.В. Організація виховного процесу на основі національних традицій українського народу	70
Муржак О. В. Нові форми виховної роботи з школярами	73
Саділенко Н.І. Інноваційні технології в роботі педагога-організатора	78
Самойленко В.І. Досвід використання інноваційних форм виховної	82
Степанова О.В. Ми – діти вільної країни	88
Тицькун О.О. Турнір з міні-футболу пам'яті захисника Артема Жовтобрюха випускника школи	91
Холодницька М.Л. Впровадження інтерактивних тренінгів у виховну роботу в контексті нової української школи	95
Шмагайло І.М. Квест як сучасна форма виховної роботи з дітьми	97
Глосарій	101

Наталія Василівна Бугайчук, методист
лабораторії виховної роботи
комунального навчального закладу
«Черкаський обласний інститут
післядипломної освіти педагогічних
працівників Черкаської обласної ради»

ВИХОВУЄМО ЛЮДИНУ НОВОГО ТИСЯЧОЛІТТЯ (Замість передмови)

*Не навчайте дітей так, як
навчали нас. Вони народилися в
інший час*

Конфуцій

Основою сучасного виховного процесу є людина як найвища цінність, а провідною тенденцією виховання стає формування системи ціннісного ставлення особистості до соціального і природного довкілля та самого себе.

Сучасні технології навчання та виховання являють собою синтез здобутків педагогічної науки та практики, поєднання традиційних елементів минулого досвіду і нововведень, що породжені суспільним прогресом, процесами гуманізації та демократизації суспільства. Варто зазначити, що технології навчання та виховання, у своєму розвитку пройшли складний послідовний шлях з певними суперечностями, успішними та не зовсім успішними спробами, досягненнями та хибами.

Знання, якості, мислення сучасної людини мають бути гнучкими, мобільними, конкурентноздатними, особистість має вміти володіти комунікативною культурою, працювати в команді, працювати з інформацією, використовувати її для індивідуального розвитку і самовдосконалення крім того важливо і критичне мислення, оцінювання ситуації, вміння знаходити шляхи вирішення проблем.

Мета цієї збірки методичних матеріалів – поділитися досвідом з колегами, надати допомогу педагогам-організаторам, класним керівникам, заступникам з виховної роботи, вихователям.

При написанні методичної розробки автори керувалися такими критеріями:

- *актуальність і перспективність* — наявність освітньої проблеми, складність та актуальність якої відповідає освітнім запитам, життєвим потребам;
- *можливість практичного використання розробки іншими педагогами*;
- *новизна та прогресивність* — внесення нових, оригінальних елементів в організацію виховного процесу, ефективне застосування прогресивних моделей організації виховання, розвитку особистості, застосування інноваційних методів, способів педагогічної діяльності;
- *відповідність віковим особливостям аудиторії*, відповідність матеріалу програмам для загальноосвітніх навчальних закладів;
- *результативність, дієвість і практичне застосування* — наявність аналізу та узагальнень щодо пропозицій практичного застосування даної розробки, спрогнозованості результату.

Сучасні умови життя вимагають від педагогів і батьків іншої позиції щодо навчання та виховання. Процес виховання передбачає використання форм, методів і засобів роботи, спрямованих на формування особистості, вдосконалення, корекцію чи розвиток окремих її якостей та рис. Кожен вчитель та вихователь розуміє, що процес виховання заснований не лише на виконанні певного набору дій, а сам результат виховного процесу не завжди співпадає з очікуваннями.

Поряд із традиційними методами виховання почали широко використовувати інноваційні, які активізують енергію учнів та направляють її в потрібне русло. Під інноваціями у вихованні розуміють процес створення, поширення нових засобів для розв'язання тих педагогічних проблем, які досі

вирішувалися по-іншому, а також пошук оригінальних розв'язань педагогічних проблем: *оригінальні виховні ідеї, нові виховні технології, форми і методи виховання*. Поряд з поняттям інновації у вихованні вживається термін «інноваційні виховні технології», спрямовані на розвиток духовних здібностей учнів.

Мета інноваційного виховання спрямована не на засвоєння учнями прийнятих у суспільстві цінностей, норм, відношень та зразків поведінки, а, перш за все, – на розвиток особистості учня, зацікавленості кожної дитини у виявленні свого життєвого досвіду, прояву своєї індивідуальності, створення для дітей і дорослих ситуацій вибору та успіху.

Школа була і завжди залишається центром виховання в маленькій людині високої духовності, доброти і чуйності, радості пізнання, доброзичливості і людяності. Школа вчить «бути людиною...». Саме цим зумовлена реформа освіти, що реалізується через упровадження компетентісно орієнтованого підходу в освітній процес.

Тому вчитель має розглядати кожного учня як окрему особистість з її поглядами, переконаннями, почуттями. Саме інноваційні технології передбачають розв'язання цього питання та допомагають у роботі.

Класифікувати інноваційні технології виховання можна так:

- інформаційно-комп'ютерні технології;
- інноваційні виховні технології;
- розвивальне виховання;
- технологія інтерактивна акція;
- технологія індивідуального виховання;
- ігрова технологія;
- технологія виховання успішної особистості;
- проектна технологія.

Виховання здійснюється **у таких формах і методах:** це і бесіди, години спілкування, диспути, зустрічі з ветеранами з відомими людьми; спілкування з вчителем та однолітками, ІКТ, презентації, рольові ігри, ігри-подорожі, вправи-практикуми, дидактичні ігри; тематичні виховні заходи, тематичні тижні, просвітницькі заходи, театралізовані вистави, спортивні олімпіади, змагання, інтелектуально-пізнавальні ігри, турніри, майстер-класи, вікторини, презентації та ін.

Варто зазначити, що визначені технології не застосовуються окремо у виховному процесі, а існують у взаємодії, що підвищує організацію життєдіяльності учнівського колективу, пропаганду моральних цінностей, пошук та виконання корисних справ, збагачення знаннями про рідний край, національну культуру. Головне – це діяльність, спрямована на розвиток творчих здібностей дітей, виховання патріотичних почуттів, громадянської позиції, формування вмінь і навичок спілкування та співпраці, стимулювання пізнавального інтересу до мови, історії, літератури, культури.

До інноваційних форм виховної роботи відносяться **інтерактивні**, тому що мають високу результативність у засвоєнні знань та формуванні практичних вмінь і навичок; дозволяють за той самий проміжок навчального часу збільшити обсяг виконаної роботи; сприяють формуванню вміння співпрацювати в команді; розвивають гуманні, толерантні стосунки між учасниками навчально-виховного процесу; активізують власний досвід, знання та вміння учасників навчально-виховного процесу, розвивають пам'ять та здатність до самоконтролю. (*Більше про форми роботи з дітьми та молоддю в розділі «Глосарій»*).

Сучасний педагог універсальна особистість, головна рушійна сила інноваційної виховної діяльності. Компетентний, креативний, ініціативний, активний, має творчі здібності, враховує психофізіологічні особливості учнів, здатний до організації своєї професійної діяльності на інноваційному рівні. Хоче і може відкрити дітям можливості творчого розвитку. Це ниточка, яка зв'язує в одне ціле дитину, батьків, громадськість.

Не втрачайте здатності зацікавити учнів і передбачити результати своєї взаємодії з ними. Не втрачайте креативності, здатності до творчості. Постійно вдосконалюйте свою педагогічну майстерність. Вмійте бачити й відчувати кожного учня, давати можливість дитині показати свої результати. Не приховуйте своїх здібностей і можливостей. Дайте можливість розкритися здібностям вашим вихованцям.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бугайчук Н.В. Сучасні тенденції виховної роботи. URL <http://oipoppp.ed-sp.net/?q=node/53226>
2. Бугайчук Н.В. Загальношкільний підхід до національно-патріотичного виховання в Новій українській школі. URL <http://oipoppp.ed-sp.net/?q=taxonomy/term/2808>
3. Вікіпедія. Вільна енциклопедія URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
4. Сайт Мирненський ліцей. Форми виховної роботи. URL: <http://mirnoes.com.ua/formi-vihovnoyi-roboti/>
5. Інноваційні технології навчання в умовах модернізації сучасної освіти : монографія / за наук. ред. д. пед. н., проф. Л. З. Ребухи. Тернопіль : ЗУНУ, 2022.

Юлія Іванівна Висота, педагог–
організатор Тіньківського ліцею
Чигиринської міської ради

НОВІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИХОВНІЙ РОБОТІ З ДІТЬМИ

Виховання має пріоритет над навчанням.
Воно створює Людину.

А. Сент-Екзюпері

Нові технології внесли багато змін в традиційну систему виховної роботи. Досконале володіння новими технологіями стало важливою частиною шкільного життя. Тому сучасному педагогу потрібно розвиватися, самовдосконалюватися та бути у постійному русі. У статті представлено досвід роботи щодо використання сучасних форм у виховній діяльності навчального закладу, що впливає на всебічний розвиток особистості.

Всю свою виховну роботу я спрямовую на те, щоб виховати у дітях цілеспрямовану особистість, людину, яка вміє відстоювати свої інтереси та інтереси своєї Батьківщини. Також важливе впровадження в навчально-

виховний процес різноманітних інтерактивних методів роботи з використанням інформаційно - комп'ютерних технологій, що сприяє розвитку самостійності, активності учнів, розвиток уяви та залучення їх до пошукової творчої діяльності. Вся моя діяльність як педагога – організатора полягає в тому, що саме я маю можливість формувати цінності дитини, вивчати індивідуальні особливості учнів, сприяти розвитку їх здібностей, талантів, навичок самодіяльності, самоврядування, організації змістовного дозвілля і відпочинку.

Створила ютуб канал, де викладаю відео заходів, які відбуваються в ліцеї. Також веду сторінку закладу на фейсбуці, де публікую наше цікаве, змістовне, пізнавальне, корисне та захопливе шкільне життя. (посилання - <https://www.facebook.com/share/g/oLPSTwvFqNC4FxjS/>)

Це різноманітні свята, челенджі, флешмоби, толоки, виставки-конкурси, виховні години, відеопрезентації, квести, акції, добродійні ярмарки, дні пам'яті, волонтерська робота та допомога воїнам, участь у всеукраїнській дитячо-юнацькій військово – патріотичній грі «Сокіл» («Джура»).

Дітям і підліткам хочеться почувати себе причетними до чогось спільного чи масштабного, кожен прагне відчувати єдність. А найкращий спосіб для цього – робити щось разом чи долучитися до певної акції.

Організація позаурочної діяльності, у тому числі дозвільної, є дуже важливою у будь-якому освітньому закладі. На сучасному етапі форми позаурочної роботи досить різноманітні. Стрімке зростання інформаційних технологій змінює сам формат співпраці учня, учителя і батьків, дає можливість оперативно реагувати на будь-які прояви в підлітковому й молодіжному середовищі, зацікавлювати дітей близькими й зрозумілими їм сучасними формами роботи.

Сьогодні хочу розглянути деякі з них більш детально, а саме флешмоб та челендж, які дуже любляє сучасна молодь.

Челендж – спосіб проявити себе та стати частиною спільноти однолітків, об'єднаних загальною метою. У такий спосіб учитель може влаштувати між учнями свого роду змагання, в ході якого кожен школяр має можливість продемонструвати свої навички й знання у творчому форматі.

Флешмоб – це заздалегідь спланована масова акція, зазвичай організована через сучасні засоби комунікації, в якій велика група людей з'являється в громадському місці, виконує заздалегідь обговорені дії і потім розходить. З часом поняття такого явища як флешмоб стало розширюватись. З'явилися сценарії, які не відповідали класичним правилам цих акцій. Проте основні принципи проведення флешмобів все ж таки залишились: самоорганізація через сучасні засоби комунікації, несподіваність для випадкових глядачів, залучення значної кількості учасників.

Зацікавленість саме флешмобами та челенджами викликана тим, що такі форми доцільні як акції короткочасні і можуть охопити велику групу учасників освітнього процесу та зафіксувати увагу на якихось важливих явищах.

Психологи відзначають позитивність цих форм виховної роботи, адже вони добре впливають на психологічний стан учасників, сприяють вираженню

емоцій, допомагають звільнитися від скутості, розвивають навички самоорганізації і почуття колективізму. Їх можна проводити як із виховною метою так і з розважальною, оздоровчою, щоб зняти, наприклад, емоційну напругу, чергувати розумову діяльність і фізичну активність. Ці заходи допомагають урізноманітнити позаурочну роботу з учнями, осучаснити її, долучитися до спільного дійства. До того ж тематика таких акцій може бути різноплановою, що дозволить педагогу максимально зацікавити дітей будь-якого віку. То ж ми з учнями неодноразово проводили різноманітні флешмоби та челенджі. Не так давно був проведений флешмоб «Кольоровий тиждень» (посилання - <https://www.facebook.com/share/v/TwXHMGkhGi6PSabG/>)

Національна флешмоб-руханка у вишиванках «Дякуємо ЗСУ», за що отримали почесний диплом.

Челендж «Вишиванка – генетичний код нації!»

Долучились до Всеукраїнського флешмобу учасників Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») «Мотивуй, надихай та дій» (посилання на відео - <https://www.facebook.com/share/v/BSwzakRcfjbX5yoC/>) Також отримали грамоту за участь.

Фото-челендж «Великоднє фото» (посилання на відео - <https://www.facebook.com/share/v/SWdqLRDm29YfjMkJ/>)

Челендж «День без рюкзака» (посилання на відео - <https://www.facebook.com/share/v/MhX7Be9RvUiKQnG1/>)

Флешмоб «Щастя в дрібницях» до Міжнародного Дня щастя (посилання на відео <https://www.facebook.com/share/v/rxetkAzhfE32933G/>)

Також хочу ще виділити таку цікаву форму роботи як толока. **Толока** – це праця гуртом для швидкого виконання великої за обсягом роботи, Цього року діти та вчителі вперше взяли участь у Всеукраїнській толоці «Будуємо Україну разом!» з метою благоустрою території села. Ентузіазм та завзятість зробили свою справу, адже працювали з користю і для себе, і для рідного села! По закінченню прибирання на волонтерів ліцею чекало смачне частування – гаряча польова каша та інші смаколики. Дітям прийшов до вподоби такий захід.

Метою і завданням цих сучасних та цікавих форм виховної роботи є:

- згуртування дітей та юнацтва на цікаві та корисні справи;
- розвиток індивідуальних та творчих здібностей;
- виховання в учнів активної життєвої позиції та уміння адаптуватися в соціумі;
- національно - патріотичне виховання молоді;
- впровадження у практику виховної системи школи інноваційних технологій.

Бути педагогом-організатором – це мистецтво, творчість і водночас відповідальність. Він виховує своєю особистістю, своїми знаннями і любов'ю, своїм ставленням до світу любов до людини, до природи, до праці. І тільки вона – ця любов – може стати моральною основою творчої людської праці. Педагог-організатор плекає цю моральну основу у своїх вихованцях. Іншого життя для себе він без школи не уявляє.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бугайчук Н.В. Сучасні тенденції виховної роботи. URL: <http://oipoppp.ed-sp.net/?q=node/53226>
2. Бондаренко Н.В., Косянчук С.В. Національно-патріотичне виховання у контексті сучасних викликів: методичні рекомендації. Київ: Фенікс, 2022. 64с.
3. Бугайчук Н.В. Загальношкільний підхід до національно-патріотичного виховання в Новій українській школі. URL: <http://oipoppp.ed-sp.net/?q=taxonomy/term/2808>
4. Ковтун І.В. Інноваційні технології, форми та методи роботи як засіб вдосконалення професійної компетентності. URL: <https://naurok.com.ua/seminar-pedagogichna-gra-innovaciyni-tehnologi-formi-ta-metodi-roboti-yak-zasib-vdoskonalennya-profesiyno-kompetentnosti-pedagoga-organizatora-129273.html>)

Анастасія Віталіївна Городнюк,
педагог-організатор Жашківського
ліцею №4 Жашківської міської ради

МІСЯЧНИК «УВАГА! ДІТИ НА ДОРОЗІ!»

У статті висвітлюється питання використання інноваційних форм роботи при проведенні місячника «Увага! Діти на дорозі!». Ця тема є надзвичайно актуальною та важливою для суспільства, особливо в контексті зростання кількості автомобілів та інтенсивності дорожнього руху. Ця проблема стосується як дітей, так і дорослих, оскільки від їхньої взаємодії на дорозі залежить безпека всіх учасників руху.

Щороку в Жашківському ліцеї №4 Жашківської міської ради Черкаської області проводиться місячник «Увага! Діти на дорозі!». В рамках цього місячника в ліцеї проходять профілактичні заходи з безпеки дорожнього руху відповідно до плану.

Головною метою місячника є збереження життя і здоров'я дітей на дорогах. До проведення заходів щодо попередження дитячого дорожньо-транспортного травматизму залучилися працівники нашої школи, учні, батьки – всі ті кому небайдуже збереження дитячого життя на дорозі.

Щоб нагадати дітям Правила дорожнього руху, призабуті за літній період, класні керівники провели першого вересня урок з правил безпечної поведінки на дорозі.

План заходів Місячника «Увага! Діти на дорозі!»»

09.09. – 30.09.2024 року

№ п/п	Дата	Назва заходу	Класи	Відповідальні
1.	09.09-13.09	Єдиний урок з питань безпечної поведінки дітей на дорогах.	1-11 кл	Класні керівники
2.	Протягом місяця	тематичні виховні години «Безпека на дорозі». «Знання дорожнього руху – безпека вашого життя», «Дорожній рух наш вірний друг».	1-11 кл	Кл. керівн., педагог-організатор, учнівське самоврядування.
3.	Протягом місяця	Оперативно-методична нарада з працівниками закладу про проблеми запобігання травмування та загибелі дітей на дорогах, шляхи покращення вивчення учнями норм безпечної поведінки в процесі дорожнього руху	1-11 кл	Директор, ЗДНВР, педагог-організатор, класні керівники
4.	16.09	Виставка літератури з безпеки дорожнього руху.	1-11 кл	Бібліотекар
5.	Протягом місяця	бесіди-інструктажі у рамках Всеукраїнського рейду «Увага! Діти на дорозі» - бесіди, «Ми - пішоходи», «Безпека на дорозі-безпека життя»	1-11 кл	Кл. керівн., педагог-організатор,

				учнівське самоврядує.
6.	18.09	Поновити інформаційні куточки з безпеки дорожнього руху.	1-11 кл	Кл. керівн., педагог-організатор, учнівське самоврядує.
9.	20.09	Дитячі малюнки «Правила дорожнього руху – твоя безпека»	1-4 кл	Кл. керівн., педагог-організатор, учнівське самоврядує.
10.	23.09	Мультимедійні презентації з Правил дорожнього руху.	1-4 кл	Педагог-організатор, учнівське самоврядує.
11	24.09	Перегляд соціальних роликів з Правил дорожнього руху https://www.youtube.com/watch?v=obsloxhZnaM&t=37 https://www.youtube.com/watch?v=MV7Xm2AMLPw	5-9 кл	Педагог-організатор, учнівське самоврядує.
12	27.09	дидактичні ігри по вивченню ПДР а) Провести вікторину «Азбука автомобільних доріг»; б) Дитяча розвага «Кольорові автомобілі.»; в)Тренінг «Транспорт і пішоходи».	1-4 кл, 5-11 кл	Педагог-організатор, учнівське самоврядування
13	Протягом місяця	інформація на сайті школи про дотримання ПДР усіма учасниками освітнього процесу в осінньо-зимовий період	1-11 кл	Кл. керівн., педагог-організатор, учнівське самоврядує.
14.	Протягом місяця	Рейд «Увага! Діти на дорозі !»	1-11 кл	Кл. керівн., педагог-організатор, учнівське самоврядує.

09-13 вересня класні керівники провели єдиний урок з питань безпечної поведінки дітей на дорогах в якому залучили учнів до вивчення та дотримання Правил дорожнього руху, безпечної поведінки на вулицях та попередження травматизму внаслідок дорожньо-транспортних пригод.

З учнями 9 класу проведена виховна година «Увага! Діти на дорозі!» з елементами квесту. Мета виховної години формування в учнів знань про правила дорожнього руху, безпечну поведінку на дорозі та розвиток навичок безпеки в реальних умовах. Разом з учнями подивилися відеоролик про безпеку на дорозі, також діти висловили свою думку чому так багато аварій стається саме через недотримання правил. Акцентували увагу на цікавих і незвичних правилах дорожнього руху.

Для учнів створенні інтерактивні завдання наприклад:

Завдання 1: малюнок «Дорожній знак». Команда отримує набір картинок із частинами дорожніх знаків (трикутник, коло, квадрат та стрілки). Їм потрібно зібрати ці частини та намалювати конкретний дорожній знак. Пояснити, що він означає, і як його слід використовувати на дорозі.

Завдання 2: скласти речення. Команда отримує кілька слів (наприклад: «дорожній», «переходити», «пішохідний», «правило», «автомобіль»). Їм потрібно скласти речення, що пояснює одне з правил дорожнього руху, використовуючи ці слова.

Завдання 3: складання вірша. Команда має скласти короткий вірш або риму про безпеку на дорозі, включивши ключові слова: «дитина», «перехід», «світлофор», «автомобіль», «увага».

Завдання 4: вікторина

1. Людина, яка рухається пішки – це... (пішохід)
2. Для чого призначений тротуар? (для руху пішоходів)
3. Як рухатись тротуаром? (дотримуватись правого боку).
4. Де треба переходити дорогу? (на переході)
5. Як позначаються пішохідні переходи? (знаком і розміткою типу «зебра»).
6. Якщо перехід не позначено, як переходити дорогу? (подивитися ліворуч, а посередині дороги-праворуч).
7. У замиській зоні, де немає тротуару, як рухатися пішоходу? (назустріч руху транспорту, узбіччям дороги)
8. Що таке проїжджа частина? (дорога для руху транспорту).
9. Чому не можна перебігати дорогу перед транспортом, що рухається? (можна потрапити під колеса автомобіля).
10. Чи можна гратися на дорозі? (ні).
11. Помічники пішоходів на перехресті (світлофор, регулювальник).
12. Скільки очей у світлофора? (три)

Отже, дітям багато є чого вчитися. Найважливіше, щоб зрозуміли, що їхня безпека на дорозі залежить від їхньої уважності та відповідальності. Учні повинні дотримуватися правил дорожнього руху, щоб завжди бути в безпеці.

Виставка малюнків з теми «Правила дорожнього руху – твоя безпека» з дітьми 1-4 класів.

Також проведенні дидактичні ігри по вивченню правил дорожнього руху, проведенні вікторини «Азбука автомобільних доріг», дитячої розвага «Кольорові автомобілі» та тренінг «Транспорт і пішоходи», учням 1-4 класу мультимедійну презентацію з Правил дорожнього руху.

Тема «Увага! Діти на дорозі!» є надзвичайно важливою для суспільства. Систематичне вивчення цієї проблеми та розробка ефективних заходів дозволить знизити ризик дорожньо-транспортних пригод з участю дітей та забезпечити їх безпеку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 10.10.2018 № 1306 Про правила дорожнього руху (із змінами). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1306-2001-п>.
2. Педагогічне видання «Педагогічний вісник» №3/2024 URL: http://oipoppp.ed-sp.net/public/pg_magazine/pdf/pv_3_2024.pdf
3. Цікаві та незвичні правила дорожнього руху URL: <http://surl.li/mjzrhb>
4. Відеоролик про безпеку на дорозі URL: <https://www.youtube.com/watch?v=len-O5n2GdY>; <http://surl.li/gxrmn>
5. Відеоматеріали всеукраїнського уроку з безпеки дорожнього руху URL: <http://surl.li/drnih>
6. Варіанти завдань для онлайн-уроку: URL: <https://learningapps.org/2390903>, <http://surl.li/zcxptv>, <http://surl.li/wrehqt>; <http://surl.li/uenud>, <http://surl.li/pxmdyg>, <http://surl.li/kmqskc>

Інна Віталіївна Дадю, педагог-організатор Звенигородської гімназії №5 Звенигородської міської ради Звенигородського району

МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ МИРУ

Використання сучасних технологій у виховній роботі активізує діяльність учнів, має високу результативність у засвоєнні знань та формуванні практичних вмінь і навичок учасників освітнього процесу.

Завдання національно-патріотичного виховання

- ✓ Формування любові до рідного краю.
- ✓ Формування духовно – моральних взаємин.
- ✓ Формування любові до культурного спадку свого народу.
- ✓ Виховання любові, поваги до своїх національних особливостей.
- ✓ Виховання гордості за свій народ, шанування героїв України.
- ✓ Толерантне ставлення до представників інших національностей, до ровесників, батьків, інших людей.

Метою своєї роботи в школі на сучасному етапі вважаю створення умов для багатогранного розвитку і соціалізації кожного школяра у вільний від навчання час.

- сприяти розвитку творчої особистості учнів;
- формування активної позиції кожної особистості;
- гармонійний розвиток особистості;
- забезпечення виконання учнями своїх обов'язків та захист їхніх прав.

Сім'я, яка через власну культуру, мову, цінності виявляє значний вплив на виховання підрастаючого покоління.

Школа, яка покликана стати осередком виховання, в тому числі, самовизначення і самореалізації кожної особистості.

Соціальні інститути (позашкільні заклади, психологічні служби, інститути підвищення кваліфікації педагогічних працівників тощо), які виступають суб'єктами виховання дітей і дають змогу покращувати та корегувати виховання школярів.

Співпраця класного керівника з батьками

- Участь батьків у виховній роботі класу.
- Педагогічна освіта батьків Індивідуальні консультації для батьків.
- Анкетування батьків і учнів.
- Батьківські збори .
- Збір відомостей про сім'ю.
- Схема співпраці класного керівника з батьками.

Результат патріотичного виховання – це патріот України, який: виявляє національну гідність; знає і цивілізовано відстоює громадські права та виконує обов'язки; сприяє громадському миру і злагоді у суспільстві; успішно самореалізується в соціумі, як громадянин, сім'янин, професіонал, носій української національної культури.

20 вересня 2024 року в гімназії було проведено захід, присвячений ДНЮ МИРУ, в якому пріоритетним напрямком було саме національно патріотичне виховання.

Довідка про міжнародний день миру

Міжнародний День Миру відзначають 21 вересня щороку з ініціативи Генеральної Асамблеї ООН. Це день всесвітньої відмови від насильства й заклик до глобального припинення вогню. Вперше це свято почали відзначати в

1981 році, тоді його святкували у третій вівторок вересня, у день відкриття сесії ООН. Проте, з 2002 року, Генеральна Асамблея ООН ухвалила рішення перенести святкування на 21 вересня, щоб щорічно нагадувати всьому світу про важливість миру.

Цього дня ООН закликає всі країни тимчасово зупинити військові дії та припинити насильство, хоча б на 24 години. Це символічний крок, який підкреслює, що лише через мирний діалог і переговори можна досягти сталого прогресу й користі для людства. Війни та агресія не можуть бути засобом вирішення конфліктів, вони лише завдають горя і розрухи.

Одним із символів цього дня є Дзвін миру, відлитий із монет, зібраних дітьми з 60 країн світу. На ньому виکارбувано просте, але сильне послання: «Хай живе мир у всьому світі». Дзвін був подарований ООН Японією в 1954 році й тепер щороку лунає двічі: один раз у день весняного рівнодення і другий – на Міжнародний день миру. Генеральний секретар ООН особисто дзвонить у Дзвін, щоб символічно оголосити мир усьому світу.

Теми міжнародного дня миру

Щороку ООН присвячує цей день певній темі, що стосується миру. Теми можуть варіюватися від боротьби з бідністю та впливу змін клімату на мир до освіти для миру та захисту прав людини. **Тема Міжнародного дня миру 2024**

року — «Виховання культури миру» – зосереджена на сприянні миру через освіту, розвиток толерантності та ненасильницькі методи вирішення конфліктів. Це підкреслює важливість формування в суспільстві культури, яка цінує мир та взаємоповагу для забезпечення сталого розвитку

✓ 2023: «Дії заради миру: Наше прагнення до Цілей сталого розвитку»

✓ 2022: «Подолати расизм. Будувати мир»

✓ 2021 рік: «Краще відновлення для справедливого і стійкого світу»

✓ 2020 рік: «Формування миру разом»

Освітня роль міжнародного дня миру

Одним із основних аспектів Міжнародного дня миру є освіта для миру. Це не лише про те, щоб говорити про мир, але й про те, щоб навчити дітей і молодь вирішувати конфлікти мирним шляхом. Саме через освіту ми можемо допомогти новому поколінню зрозуміти цінність діалогу, співробітництва та толерантності.

Учителі можуть використовувати Міжнародний день миру для того, щоб навчати учнів важливих соціальних навичок, таких як:

- **Емпатія:** Розуміння почуттів і переживань інших людей допомагає будувати мости між різними культурами й спільнотами.
- **Розв'язання конфліктів:** Учням варто навчатися, як конструктивно підходити до конфліктних ситуацій, шукати компроміси і уникати агресії.
- **Толерантність і повага до різноманітності:** Це надзвичайно важливо в сучасному світі, де багато культур, релігій і поглядів співіснують на одній планеті.

Активності до міжнародного дня миру

По всьому світу відбуваються різні заходи з нагоди Міжнародного дня миру. Ось кілька прикладів того, які активності організовують в різних країнах:

1. Марші миру: Люди організовують мирні ходи, в яких беруть участь активісти, учні, студенти та громадські діячі.

2. Форуми й конференції: Деякі освітні заклади та організації проводять обговорення на теми миру та вирішення конфліктів.

3. Мистецькі акції: У школах та інших навчальних закладах організовують художні виставки, присвячені темі миру. Наприклад, виставки дитячих малюнків або творчих робіт на тему «Мир у всьому світі».

4. Міжкультурні діалоги: Організують зустрічі представників різних культур і національностей для обговорення мирного співіснування та розуміння.

Інтерактивні завдання для учнів

1. Коло миру

Всі учні можуть стати в коло, взятися за руки та по черзі сказати одне слово, яке для них символізує мир. Це може бути щастя, любов, дружба чи інше. Така вправа допоможе створити атмосферу єдності й злагоди.

2. «Дерево миру»

Можна намалювати велике дерево, де кожна гілка символізує різні аспекти миру: терпіння, повага, толерантність. Кожен учень може написати на листочку своє бачення того, як можна досягти миру в своєму оточенні

3. Обговорення відомих висловів про мир

«Мир – це не відсутність конфлікту; це здатність врегулювати конфлікт мирними засобами»

Рональд Рейган

«Ніколи не було хорошої війни чи поганого миру»

Бенджамін Франклін

«Ті, хто може успішно виграти війну, рідко укласти гарний мир, а ті, можуть хто міг укласти гарний мир, ніколи б не виграли війну» *Вінстон Черчилль*

«Коли ви укладаєте мир із самим собою, ви укладаєте мир зі світом» *Маха Госананда*

4. Виставка малюнків присвячених миру

5. Проєктна робота «Що мир означає для мене»

Учні можуть зробити колаж або плакат на тему «Що означає мир для мене?». Старші діти можуть підготувати есе.

6. Творча робота

Заключне слово вчителя:

Варто нагадати учням, що мир починається з кожного з нас. Кожен наш крок, вчинок чи слово можуть вплинути на тих, хто нас оточує. Тому важливо кожного дня будувати світ навколо себе з турботою про інших, з пошаною і добротою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Боярчук О.І. Диспут «Сучасний патріотизм: мода чи життєва необхідність?» *Виховна робота в школі*. 2016. № 8. С. 21-28.
3. Усе про патріотичне виховання школярів URL: <https://osvita.ua/school/topics/48280/>

Світлана Володимирівна Іщенко,
педагог-організатор Черкаської
спеціалізованої школи I-III ступенів
№17 Черкаської міської ради

ПРОГРАМА РОЗВИТКУ НАВИЧОК ТА ЛІДЕРСТВА. ШКІЛЬНА СПІЛЬНОТА «ЛІДЕР +»

Нова сучасна школа потребує реформування не лише на рівні Міністерства освіти, а й на внутрішньо шкільному рівні. Основне завдання педагогічного колективу максимально мотивувати учнів до активної позиції. Саме на це і спрямована програма «ЛІДЕР +», яка реалізується в межах нашого навчального закладу.

Учніське самоврядування - це стиль життя шкільного учнівського колективу.

Допомагають створити цей стиль колективне планування, організація у класі постійно діючих груп, сучасних рад, штабів, комісій, що призначені для підготовки і проведення конкретних справ, чергове виконання обов'язків чергового, бригадира, голови і секретаря зборів, колективний аналіз і оцінка всіх проведених заходів, регулярні самозвіти учнів про виконані доручення.

Система учнівського самоврядування знаходиться у прямій залежності від етапів розвитку колективу. А саме:

Перший етап. Педагогічний колектив проводить роботу з виховання в учнів поваги до самого себе, шанобливого ставлення до членів колективу, бажання і потреби допомогти учителю, прагнення до активної соціальної діяльності. На цьому етапі динаміка розвитку учнівського самоврядування цілком залежить від педагога. Тому тут доцільно розробити і впровадити організаційно-діяльнісний проєкт щодо вивчення рівня соціальної активності учнів і можливостей педагога у його розвитку. Педагог особистим прикладом, дидактичними прийомами формує в учнів знання, уміння, навички самоврядувальної діяльності. Учні на цьому етапі здебільшого виконавці. В процесі загальношкільних справ відбувається підготовка вихованців до самоаналізу і самоконтролю, що згодом дасть можливість передати функції управління окремими справами від педагогів до учнів.

Саме через колективні форми діяльності іде підготовка до самоврядування.

Другий етап розвитку колективу характеризується стабільним дієвим постійно зростаючим учнівським активом і постійним розширенням його прав і

обов'язків. Ініціатива на цьому етапі йде не лише від учителя, але і від значної частини дитячого колективу. Деякі види діяльності повністю очолюють учні. Формуються постійно діючі органи самоврядування (штаби, комісії, кабінети тощо). Члени цих органів стають організаторами роботи з учнями за інтересами, а також чергування. Все значнішу роль в життєдіяльності учнів відіграють збори. Самоврядування стає провідною умовою ствердження школяра у колективі. Педагогічний колектив, спираючись на органи самоврядування намагаються розвинути в учнів потреби у самоаналізі, самооцінці і самоорганізації. Розширюється зміст діяльності учнів. На цьому етапі розвитку самоврядування учні починають займатися законодавчою діяльністю. А саме: створення законів, правил життєдіяльності, декларацій співпраці, кодексу честі, символів колективу. Вони, з одного боку, організують взаємостосунки учнів, а з іншого - активізують засвоєння вимог і відповідних їм способів поведінки у колективі.

Підвищується статус активу в житті освітньої установи. Наказом директора школи представники виборних органів шкільного самоврядування включаються до складу педагогічної ради школи, що підкреслює значимість активу у вирішенні проблем шкільної діяльності.

Поглиблюється інструктивно-методична діяльність педагога в зв'язку із збільшенням кількості учнів у органах учнівського самоврядування.

Третій етап. Основою учнівського самоврядування є громадська думка і традиції, що склалися. Самоврядування тут виступає засобом, формою і принципом створення колективу. Значення громадської думки полягає у тому, що самі учні, незалежно від статусу у колективі, підтримують соціальне значимі починання у колективі і оцінюють ступінь участі своїх ровесників. В свою чергу, громадська думка надихає дітей на свідоме ставлення до колективних інтересів. Складається демократичне самоврядування, що змінює позицію педагога і учня у колективі. На третьому етапі учнівське самоврядування вже має чітку структуру і змістову завершеність. Це завершальний етап у формуванні системи учнівського самоврядування.

Для нього характерні розширення прав, обов'язків і ускладнення функцій органів самоврядування; передача окремих виховних функцій педагогів учнівським колективам; постійне збільшення кількості вихованців, що беруть участь у організації життєдіяльності колективу; підвищення ролі громадських дитячих та молодіжних організацій у житті колективу; виконання управлінських функцій в усталеному порядку.

Створення дієвого учнівського самоврядування можливе при відповідних взаємостосунках учнів та вчителів. Самоврядування неможливо ввести наказом по школі або проведенням одноразовим заходом. Тут необхідна спільна діяльність. Пряме втручання у справи школярів - це порушення принципу самоврядування. Але і стояти осторонь цього процесу стояти не можна. Педагог визначає характер керівництва учнівським самоврядуванням.

Основною задачею педагога-організатора в школі сьогодні, організувати роботу учнівського самоврядування, таким чином, щоб учні самі проявляли бажання брати активну участь в життєдіяльності школи.

Цього року в нашому навчальному закладі реалізується нова програма розвитку лідерських навичок – «Лідер +».

«Лідер +» - програма, яка базується на основі рекомендацій книги Шона Кові «Сім звичок високоефективних підлітків». «Спочатку ми формуємо звички, потім звички формують нас» - висловлення, яке характеризує обрану нами програму для формування нового учнівського самоврядування. Нового не в датованому розумінні, а нового – в розумінні сучасного підходу залучення школярів до активності.

Основною метою програми є формування окремої звички за місяць чи два місяці. Основні звички:

- Займай проактивну позицію.
- Починаючи, думай що вийде.
- Першою чергою-першочергове.
- Думай про виграш для всіх.
- Старайся зрозуміти інших, потім шукай розуміння.
- Знаходь синергію.
- Вигострюй пилку.

Не менш важливим є і зміна структури учнівського самоврядування. Старости і замісники старости, замінюються лідером класу та активом класу. Створюється спільнота лідерів та незмінними залишається статус президента школи та його команда.

Ми даємо можливість дітям самовиразитися не своєрідним одягом, зачіскою чи поведінкою, а саме активністю серед інших учнів. Школярі старших класів активно комунікують з учнями початкової школи, виховуючи в собі проактивну позицію та, тим самим, стають авторитетними для них. Активність дітей розвивається під час обговорення та планування заходів.

Змінюючи формат роботи учнівського самоврядування, ми постійно працюємо над втіленням новітніх форм та засобів навчання в школі.

Пропрацювавши за програмою « ЛІДЕР +» впродовж вересня місяця, дуже помітна різниця зацікавленості учнів до активного життя школи. Заходи, проведені до цього часу, також спрямовані на формування проактивної позиції учнів старшої школи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Висоцький В.В. Проблеми учнівського самоврядування в школі. Шкільний світ. 2008. №12.
2. Стаценко О.В., Онищук Л.В. Учніське самоврядування. Все для вчителя. 2000. №19.
3. Яхненко Л.І. Організація учнівського самоврядування: мета та завдання. Шкільний світ. 2007. №13.
4. Закон України Про повну загальну середню освіту. Розділ IV. Стаття 28. Учніське самоврядування. URL: <https://urst.com.ua/>

Олександра Борисівна Карпенко,
педагог-організатор Хрестителівської
гімназії Чорнобаївської селищної
ради

ЕКОЛОГІЧНИЙ МАРАФОН ЯК ЕФЕКТИВНА ФОРМА ВИХОВНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ

Екологічний марафон – це інноваційний підхід до виховної роботи з дітьми, спрямований на формування екологічної свідомості, відповідального ставлення до природи та активної життєвої позиції. Ця форма діяльності дозволяє ефективно поєднувати освітні, виховні та розважальні елементи, залучаючи дітей до різних видів активності. Завдяки інтерактивним завданням, командним іграм і практичним акціям діти не лише отримують знання про екологію, але й відчують себе частиною глобального руху за збереження навколишнього середовища.

Сучасна освіта вимагає нових підходів до виховної роботи з дітьми. Традиційні методи вже не завжди відповідають потребам сучасного суспільства, тому педагоги активно шукають інноваційні форми та методи, які допоможуть зробити навчально-виховний процес більш ефективним та цікавим для дітей. У цій статті ми досліджуємо ефективність екологічного марафону як інноваційної форми виховної роботи, яка поєднує освітні, виховні та розважальні елементи для розвитку екологічної свідомості в дітей. Зосереджуємо увагу на формуванні відповідального ставлення до природи та розвитку навичок екологічно доцільної поведінки через практичні заходи, командні ігри та творчі завдання.

Головна мета екологічного марафону – це формування екологічної культури серед дітей та підлітків, розвиток навичок екологічно доцільної поведінки та створення умов для особистісного зростання кожного учасника. Завданнями марафону є:

1. **Розвиток екологічної грамотності.** Діти дізнаються про важливість охорони навколишнього середовища, проблеми забруднення, зміни клімату, збереження біорізноманіття та інші актуальні теми.
2. **Виховання відповідального ставлення до природи.** Марафон допомагає дітям усвідомити, що їхні дії мають вплив на довкілля, і кожен може зробити свій внесок у його збереження.
3. **Формування практичних навичок.** Учасники беруть участь у практичних заходах, таких як посадка дерев, прибирання території, створення еко-артів, що допомагає їм навчитися дбати про природу на практиці.
4. **Розвиток комунікативних і командних навичок.** Завдання, які виконуються в команді, сприяють розвитку співпраці, вмінню працювати разом, висловлювати свої ідеї та слухати інших.

Основні етапи екологічного марафону

Організація екологічного марафону передбачає кілька етапів, кожен з яких має свою специфіку та спрямований на досягнення певних виховних цілей.

1. **Підготовчий етап.** На цьому етапі визначається тема марафону, готуються інформаційні матеріали, обираються завдання та конкурси. Важливо, щоб вони були адаптовані до вікових особливостей учасників і враховували їхні інтереси.

2. **Інформаційно-просвітницький блок.** Діти знайомляться з темою марафону через лекції, презентації, майстер-класи, відеоматеріали. Це допомагає створити базу знань, яка стане основою для подальшої практичної роботи.

3. **Практичний блок.** Найцікавіший і найактивніший етап марафону. Діти виконують різні завдання, пов'язані з екологією: висадка рослин, прибирання території, створення плакатів та відео на екологічну тематику, участь у творчих конкурсах.

4. **Рефлексивний блок.** Після завершення практичних завдань проводиться обговорення результатів. Діти діляться враженнями, аналізують свої дії, висловлюють пропозиції щодо поліпшення екологічної ситуації у своєму населеному пункті.

Види завдань для екологічного марафону

Екологічний марафон може включати різноманітні завдання, які сприяють всебічному розвитку дітей і вихованню екологічної свідомості:

1. **Еко-квести.** Завдання, пов'язані з пошуком інформації про природу, розгадуванням загадок, вирішенням екологічних головоломок. Це можуть бути як інтелектуальні виклики, так і творчі завдання, які сприяють розвитку критичного мислення та креативності.

2. **Практичні акції.** Наприклад, прибирання парків, висадка дерев, створення годівниць для птахів, переробка відходів. Такі заходи допомагають дітям відчути свою відповідальність за стан довкілля та усвідомити, що кожна маленька дія має велике значення.

3. **Творчі конкурси.** Малювання, створення плакатів, еко-артів, написання творів на екологічну тематику. Це дозволяє дітям виразити своє бачення проблеми та можливі шляхи її вирішення через мистецтво.

4. **Наукові експерименти.** Проведення дослідів, спостереження за природними явищами, виготовлення моделей екосистем допомагає дітям краще зрозуміти закони природи та їхній вплив на навколишнє середовище.

Особливості адаптації екологічного марафону для різних вікових груп

Організація екологічного марафону повинна враховувати вікові особливості учасників:

1. **Для молодших школярів** завдання мають бути простими та зрозумілими. Використання казкових персонажів, яскравих візуальних матеріалів, інтерактивних ігор допоможе краще засвоїти інформацію та зберегти зацікавленість.

2. **Середнім школярам** можна пропонувати більш складні завдання, пов'язані з науковими дослідженнями, аналізом екологічних проблем, творчими проєктами. Важливо стимулювати їх до самостійного пошуку інформації та прийняття рішень.

Для старшокласників марафон може стати платформою для проведення соціальних акцій, участі в екологічних конференціях, дебатах, створення власних екопроектів. Це допоможе їм розвивати громадянську позицію та відповідальність.

Приклади завдань, які можна використовувати для молодших школярів:

1. Еко-детективи: "Знайди порушника"

Опис: Дітям розповідається історія про казковий ліс, де хтось залишив сміття. Завдання дітей – знайти це "сміття" (маленькі папірці, пластик, іграшкові пляшки), які ви попередньо розмістили в класі або на подвір'ї. **Мета:** Навчити дітей розпізнавати, що є сміттям, і куди його потрібно викидати.

2. Малювання з природою: "Створи еко-пейзаж"

Опис: Діти отримують аркуші паперу та фарби. Вони мають створити пейзаж, використовуючи тільки ті матеріали, які можна знайти на вулиці: листочки, квіти, траву, гілочки. Це допомагає дітям побачити красу природи та дізнатися, як її можна використовувати у творчості. **Мета:** Розвивати любов до природи та екологічну свідомість.

3. Гра "Розсортуй сміття"

Опис: Підготовлені різні "сміттєві" предмети (іграшкові коробочки, пластикові пляшки, папір, картон тощо) і кілька контейнерів із позначками (пластик, папір, органіка). Завдання дітей – правильно розсортувати сміття по контейнерах. **Мета:** Навчити сортуванню сміття та пояснити, чому це важливо.

3. Еко-театр: "Пригоди краплинки води"

Опис: Вчителі разом з дітьми невеличку виставу, де краплинка води подорожує через хмари, річки, океани. Попросіть дітей зіграти ролі хмарки, річечки, дерева, яке потребує води. Так вони дізнаються про важливість води та її обмеженість. **Мета:** Розвивати розуміння важливості водних ресурсів та формувати бережливе ставлення до них.

4. Вікторина "Природні загадки"

Опис: Вікторина, де діти відгадують загадки про рослини, тварин, природні явища. Наприклад: "Уночі на небі сяю, всім дорогу освітляю" (місяць), "Зелененька, пахуча, з голочками - колюча" (ялінка). За правильні відповіді дітям можна вручати наклейки або маленькі призи. **Мета:** Розширити знання про природу та розвивати пізнавальні інтереси.

Приклади завдань для екологічного марафону, які можна використовувати для середньої ланки школярів:

1. Екологічний челлендж: "Тиждень без сміття"

Опис: Клас бере участь у челленджі, де учні намагаються прожити тиждень, утворюючи якомога менше сміття. Вони записують свої результати, спостереження та труднощі. В кінці тижня проводиться обговорення. **Мета:** Виховувати усвідомлене ставлення до споживання та вміння уникати утворення відходів.

2. Дослідження: "Екологічна ситуація в моєму селі"

Опис: Учні збирають інформацію про екологічну ситуацію в своєму селі: які є проблеми, що робиться для їх вирішення, які є цікаві еко-ініціативи. Потім готують презентації або постери. Мета: Розвивати дослідницькі навички та усвідомлення глобальних і локальних екологічних проблем.

3. Конкурс постерів: "Збережемо планету разом"

Опис: Організуйте конкурс на найкращий еко-плакат, де учні зображають проблеми природи та шляхи їх вирішення. Потім можна зробити виставку цих постерів у школі. Мета: Стимулювати креативність та підвищувати екологічну свідомість.

Приклади завдань для екологічного марафону, які можна використовувати для старших школярів:

1. Публічна дискусія: "Чи можливо зупинити глобальне потепління?"

Опис: Дебати на тему змін клімату, де учні розділяються на команди та відстоюють різні позиції: "за" та "проти" реалістичності зупинки глобального потепління. Кожна команда готує аргументи, базуючись на наукових даних. Мета: Розвивати критичне мислення та вміння аргументувати свою позицію.

2. Еко-інсталяція: "Мистецтво проти забруднення"

Опис: Створення мистецької інсталяції з матеріалів, що забруднюють довкілля (пластикові пляшки, поліетилен тощо). Учні роблять арт-об'єкти, які символізують екологічні проблеми, та презентують їх на виставці у школі. Мета: Використання творчості для звернення уваги на екологічні проблеми.

3. Рольова гра: "Земна рада"

Суть гри: Учні уявляють себе в ролі жителів різних куточків Землі (ліс, океан, пустеля, полярні області тощо). Кожна група представляє свої екологічні проблеми та обговорює, як їх можна вирішити спільними зусиллями.

Презентація: Можна створити міні-виставу, де кожна група покаже свої проблеми за допомогою сценок або міні-фільмів. Використовуйте реквізити, костюми, плакати, що символізують середовище, яке представляє група.

Екологічний марафон – це не просто розважальний захід, а потужний інструмент виховання екологічної свідомості та активної життєвої позиції у дітей. Він дозволяє не лише отримувати знання про навколишнє середовище, але й формувати практичні навички, необхідні для його збереження. Участь у таких заходах сприяє розвитку комунікативних та соціальних навичок, творчого мислення, відповідальності та емпатії. Екологічний марафон допомагає дітям відчувати себе частиною великого світу, за який вони несуть відповідальність, і зрозуміти, що кожен може зробити внесок у його збереження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Інноваційні форми виховної роботи в контексті Нової Української Школи URL: <https://genezum.org/library/innovaciyni-formy-vyhovnoi-roboty-v-konteksti-novoi-ukrainskoi-shkoly>

2. Сучасні форми виховної роботи. URL: <https://ojs.itup.com.ua/index.php/iiu/article/view/463>.

3. Організація та зміст навчально-виховного процесу в дошкільних навчальних закладах URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/metodychni-rekomendatsiyi-doshkilna/zmist-navch-byhovn.pdf>

4. Сучасний підхід до позакласної виховної роботи. Нові форми позакласної виховної роботи URL: <https://urok.osvita.ua/materials/upbring/42138/>.

5. Сценарій квесту з екології URL: <https://naurok.com.ua/scenariy-kvestu-z-ekologi-275038.html>

6. «Екологічний марафон» для учнів 9-10 класів URL: <https://naurok.com.ua/ekologichniy-marafon-dlya-uchniv-9-10-klasiv-60019.html>

7. Позакласний захід "Екологічний марафон". URL: <https://naurok.com.ua/pozaklasniy-zahid-ekologichniy-marafon-275018.html>.

Анна Олександрівна Каюк, педагог-організатор Черкаської гімназії № 31 Черкаської міської ради

ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ІННОВАЦІЙНА ФОРМА ВИХОВНОЇ РОБОТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ. БЛАГОДІЙНИЙ ПРОЄКТ «НЕБАЙДУЖІ»

У даній роботі йде мова про учнівський проєкт «Небайдужі», що базується на співпраці учнів Черкаської гімназії № 31 з волонтерською громадською організацією «Небайдужі Черкаси». Детально описано можливості реалізації даного проєкту.

На сьогодні питанням виховання підростаючого покоління приділяється особлива увага, тому що формується людина нової України, людина ХХІ століття. Стандарт Нової української школи ґрунтується на компетентнісному підході, який поєднує школу з реальним світом і тими потребами, які ставить перед людиною життя. Виховна система навчального закладу охоплює весь педагогічний процес, інтегруючи навчальну і позаурочну діяльність дітей, спілкування за межами школи, вплив соціального, природного, предметно-естетичного середовища. Види діяльності не мають певних меж: вони видозмінюються, оновлюються, втрачають свою актуальність чи, навпаки, підвищується їхня пріоритетність.

У цьому контексті проєктування виступає як культурна форма інновації в освіті, важливий інструмент становлення нових форм спільності педагогів, учнів, молоді та громадськості. Метод проєктів завжди зорієнтований на самостійну діяльність учнів: індивідуальну, парну, групову, яку діти виконують протягом певного часу. Тематика може стосуватися будь-якого питання виховного процесу. Застосування даного методу дає змогу подолати бар'єр у спілкуванні, навчити дітей самостійно здобувати нові знання та застосовувати їх на практиці. Проєкт – це задум, план про образ передбачуваного; сукупність документів, необхідних для його створення. В основі методу проєктів лежить розвиток

пізнавальних творчих навичок учнів, умінь самостійно конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі, критично мислити.

Благодійна проектна діяльність виступає умовою системи виховної роботи в процесі життєдіяльності учнівської молоді та формування відповідних ставлень. І що відповідальнішою та проблемнішою виявиться благодійна ситуація в очах школярів та молоді, то більше вони витратять енергії і тим якіснішим буде результат. Адже усвідомлення виникає лише в процесі подолання труднощів, перешкод. Моральна сутність явищ по-справжньому відкривається учням і молоді лише тоді, коли вони самі зуміють подолати труднощі самостійного аналізу та розв'язання моральних проблем. Благодійність є важливою умовою формування і перетворення переконань на благодійні вчинки.

Одним із важливих аспектів благодійної діяльності у системі виховної роботи є правильна організація та реалізація благодійних проєктів. А найважливішою умовою організації і реалізації благодійних проєктів є постановка мети, формулювання завдань, вибір об'єктів і планування проєкту.

На мою думку, планування благодійних проєктів можна представити такими етапами: I етап – підготовчо-організаційний – аналіз досвіду благодійної діяльності, збір і аналіз інформації; II етап – планово-прогностичний – визначення і формулювання мети і завдань, визначення кінцевого результату, поетапне планування проєкту; III етап – організаційно-виконавчий – практична реалізація заходів проєкту; IV етап – підсумковий – аналіз учасниками результатів запровадження проєкту, прогнозування перспективи подальшої його реалізації.

Благодійний проєкт «Небайдужі» – це спільний майданчик, де учні зможуть проявити свою громадянську активність та долучитися до волонтерської діяльності рідного міста. Особливістю проєкту є співпраця з громадською організацією «Небайдужі Черкаси».

Громадська організація «Небайдужі Черкаси» розпочала роботу з початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну. Волонтери збирають допомогу для захисників, які перебувають у медичних закладах міста. Небайдужі приносять допомогу для захисників у волонтерський склад за адресою: вулиця Хрещатик 195, офіс 505.

Для успішної реалізації проєкту кожен клас гімназії два рази на рік долучається до збору для підтримки і забезпечення всім необхідним воїнів Збройних Сил України, які лікуються у медичних закладах міста Черкаси. Учні самостійно створюють зручний для себе графік. Для прикладу, пропоную розглянути ось цю таблицю:

<i>Місяць</i>	<i>Класи</i>		
<i>Вересень</i>	4		10
<i>Жовтень</i>	5	11	9-А
<i>Листопад</i>	3	6	9-Г
<i>Грудень</i>	2	7	9-Б

<i>Січень</i>	<i>1</i>	<i>8</i>	<i>9-В</i>
<i>Лютий</i>	<i>4</i>	<i>10</i>	<i>9-А</i>
<i>Березень</i>	<i>5</i>	<i>11</i>	<i>9-Б</i>
<i>Квітень</i>	<i>3</i>	<i>6</i>	<i>9-В</i>
<i>Травень</i>	<i>2</i>	<i>7</i>	<i>9-Г</i>
<i>Червень</i>	<i>1</i>	<i>8</i>	

Від громадської організації «Небайдужі Черкаси» учасники проєкту отримують список речей, в яких є потреба для захисників. Зокрема, це вологі серветки, сухий душ, змінний одяг: футболки, спортивні штани, легкі шорти, білизна, засоби гігієни. Не менш важливими є малюнки, листівки-побажання, вироби зроблені власниками руками школярів.

Учні під керівництвом свого класного керівника здійснюють збір необхідних речей і відвозять їх на склад громадської організації «Небайдужі Черкаси» за адресою: вулиця Хрещатик 195, офіс 505.

Учасники проєкту обов'язково мають фіксувати кількість та здійснювати облік придбаних товарів. За можливості, робити фото чи відеозвіт. Адже всі ці матеріали будуть розміщені в загальній презентації проєкту.

Таким чином, учнями Черкаської гімназії № 31 здійснюватиметься постійна підтримка громадської організації «Небайдужі Черкаси» і відповідно здійснюватиметься допомога воїнам, що знаходяться на лікуванні у медичних закладах міста Черкаси.

Реалізуючи цей проєкт, ми маємо змогу залучити учнів до активної волонтерської діяльності; здійснювати патріотичне виховання учнівської молоді, культивувати ставлення до солдата як до захисника Вітчизни, героя; виховувати у гімназистів такі важливі риси характеру, як самоорганізація, наполегливість, колективізм, дружба; допомогти учням перейти у відповідальне та усвідомлене життя громадянина України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Громадсько-активні школи в Україні: Кроки до дій: Посібник зі створення та управління громадсько-активною школою. Всеукраїнський фонд «Крок за кроком». 2-е вид. Київ: СПД-ФО Парашин К. С., 2008. 164 с.
2. Волонтерство та громадсько-активні школи. URL: <https://osvita.ua/school/method/1505/> (дата звернення 21.09.2024).
3. Волонтерство як інструмент навчання. URL: <https://nus.org.ua/articles/volonterstvo-yak-instrument-navchannya/> (дата звернення 21.09.2024)
4. Шумська О. Благодійна діяльність у системі роботи навчального закладу. Шкільний світ. 2011. № 21-22 (червень). С. 3 – 4.

Юлія Анатоліївна Кисленко,
педагог-організатор Черкаської
загальноосвітньої школи І-ІІІ
ступенів №32 Черкаської міської ради

КВЕСТ З ТЕМИ «ЗДОРОВИМ БУТИ МОДНО»

Квест є інтерактивною платформою для активної взаємодії учнів, що допомагає не лише засвоїти знання, але й застосувати їх на практиці, що робить тему здорового способу життя цікавою та актуальною для сучасної молоді.

Квест «Здоровим бути модно» створено з метою формування у школярів свідомого ставлення до здорового способу життя, розвитку ключових компетентностей та соціальних навичок у контексті Нової української школи. Захід побудований на інтерактивних формах виховної роботи та інноваційних методах.

У ході квесту учні виконують завдання на різних станціях, де дізнаються про важливість здорового харчування, фізичної активності, психічного здоров'я та екологічної відповідальності. Включення елементів командної роботи та творчих завдань сприяє підвищенню мотивації учнів, формуванню здоров'язбережувальних компетентностей та розвитку критичного мислення.

Мета квесту. Залучити учнів до активного способу життя, формувати у них відповідальність за своє здоров'я та сприяти розвитку навичок командної роботи та критичного мислення.

1. Станція «Створи свій слоган». Команди придумують креативний слоган, який пропагує здоровий спосіб життя.

Після створення слогану команди отримують підказку куди потрібно рухатися далі:

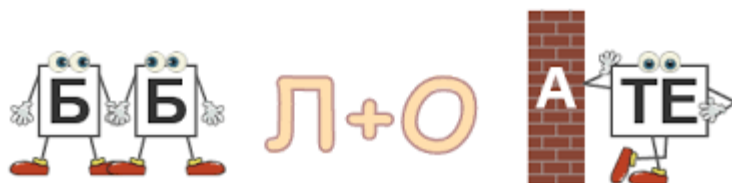

2. Станція "Смачний експеримент" (їдальня)

- **Завдання:** Створити здоровий перекус або страву з набору продуктів, який їм нададуть. Команда повинна презентувати свою страву, розповідаючи про її корисні властивості.

- **Інноваційність:** Кулінарний батл, використання нестандартних інгредієнтів, презентація результатів.

Після презентації страви команди отримують підказку куди потрібно рухатися далі:

4. Станція "Ментальне здоров'я" (бібліотека)

- **Завдання:** створити сторіс, присвячену ментальному здоров'ю, здоровому способу життя з використання хештегів #здоровимбутимодно. Можна використовувати фото, цитати, поради.

- **Інноваційність:** використання соціальних мереж для просування важливих ідей, створення візуально привабливого контенту.

Після створення сторіс команди отримують підказку куди потрібно рухатися далі: **Маю багато тренажерів, щоб м'язи накачати. Сюди ходять сильні люди, щоб здоров'я підтримувати.**

5. Станція "Фітнес-блогер" (спортивний зал)

- **Завдання:** зняти короткий відеоролик, відео-челендж з використанням хештегів #здоровимбутимодно в якому кожен член команди розповість про свою улюблену фізичну активність і чому вона корисна.

- **Інноваційність:** використання відеоформату, розвиток комунікативних навичок.

Після створення відеоролику команди отримують підказку куди потрібно рухатися далі: **Яскрава кімната, де ліжка стоять, там діти відпочивають і сили відновлюють.**

6. Станція "Здоровий сон" (спальня ГПД)

• **Завдання:** створити колаж або презентацію на тему "Як забезпечити собі здоровий сон". Можна використовувати фотографії, малюнки, цитати.

• **Інноваційність:** використання різних форматів для представлення інформації, розвиток творчих здібностей.

Після створення колажу команди отримують підказку куди потрібно рухатися далі:

Вивчають тут живих істот,
Щоб дати їм роки в дарунок,
Для чого очі, вуха, рот,
Для чого мозок, серце, шлунок

7. Станція «Еко-сортування: Врятуй планету!» (біології та природознавства)

• **Завдання:** команди проходять гру зі сортування сміття, де їм потрібно буде правильно розподілити різні види відходів за відповідними контейнерами (папір, пластик, скло, органічні відходи, електроніка тощо).

• **Інноваційність:** використання різних форматів для представлення інформації, розвиток кмітливості, зосередженості, соціальні навички, учаться працювати в команді та приймати відповідальні рішення.

Оформлення станції:

1. **Інтерактивні контейнери для сміття:**

• **Контейнер 1:** Папір (газети, картон, зошити тощо).

• **Контейнер 2:** Пластик (пляшки, пакети).

• **Контейнер 3:** Скло (скляні пляшки, банки).

• **Контейнер 4:** Органічні відходи (залишки їжі, листя).

• **Контейнер 5:** Електроніка (батарейки, старі телефони)

Контейнери можуть бути або реальними, або зображеними на інтерактивному екрані (залежно від ресурсу).

2. **Сміттєві картки:** На кожній картці зображено різні види відходів (батарейки, пластикові пляшки, картонні коробки, залишки їжі тощо). Учасникам потрібно вирішити, в який контейнер відправити кожен з цих предметів.

3. Після сортування сміття команди повинні скласти «#здоровимбутимодно». На зворотній стороні «сміттєвих карток» зображені літери, буквосполучення з яких потрібно скласти «#здоровимбутимодно» команда яка складе слово найшвидше і отримує перемогу у квесті.

Кінцевий результат. Кінцевий етап квесту має стати кульмінацією, яка не тільки підсумує виконані завдання, але й надихне учасників впроваджувати здорові звички в повсякденне життя. У цьому квесті важливо завершити його так, щоб учасники зрозуміли важливість здорового способу життя та відчули мотивацію продовжувати цей шлях.

Після завершення всіх станцій команди збираються разом, щоб презентувати свої результати. Кожна команда може поділитися тим, що вона дізналася на кожній станції. Важливо провести групове обговорення, щоб учасники могли поділитися своїми думками:

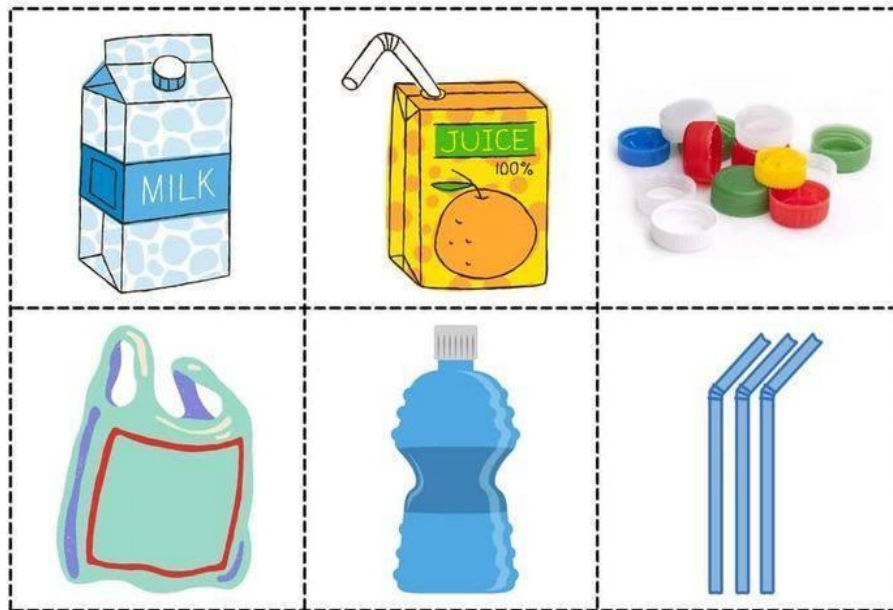
Що нового вони дізналися про здоровий спосіб життя?

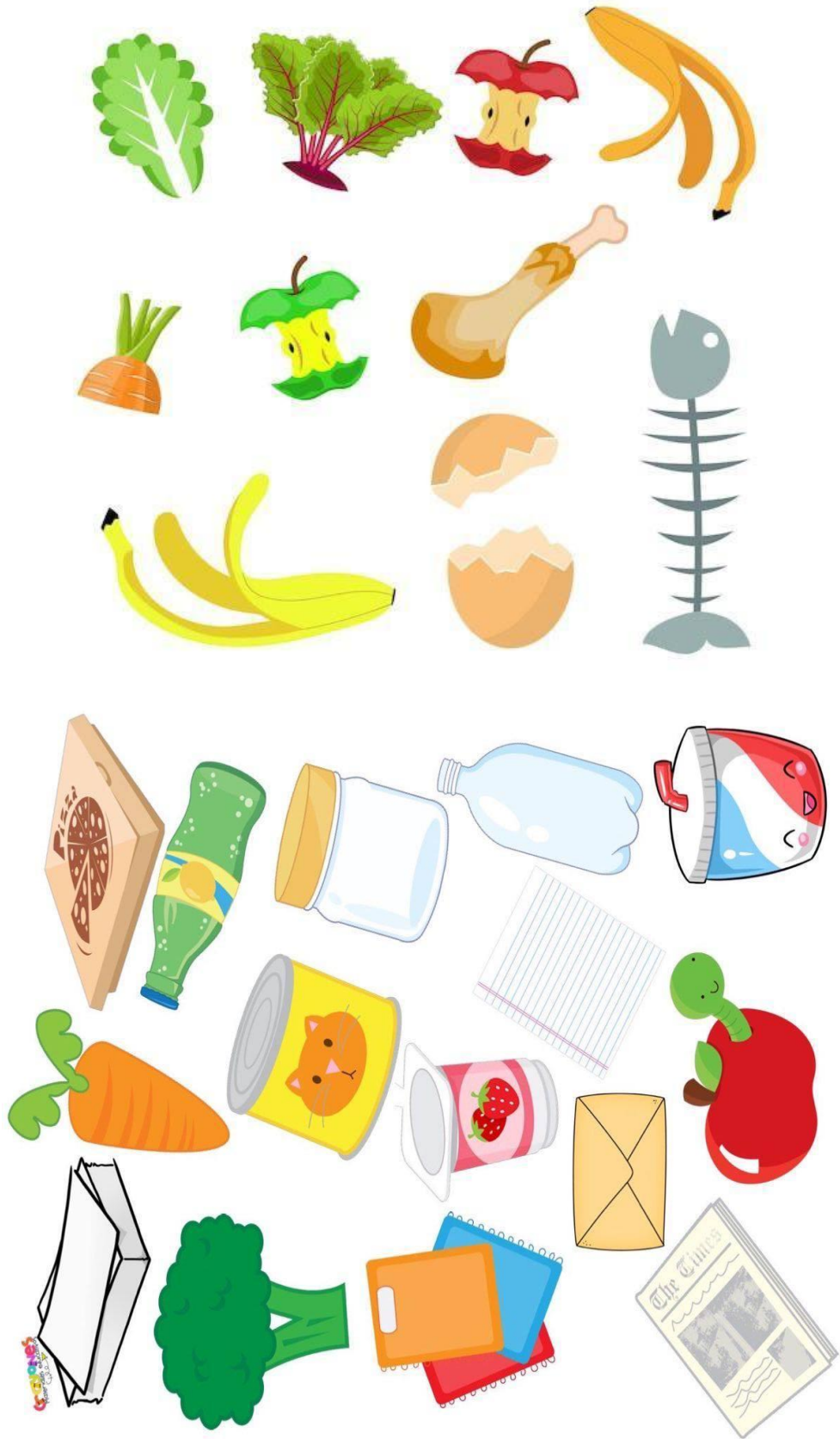
Які навички чи знання вони планують використовувати у повсякденному житті?

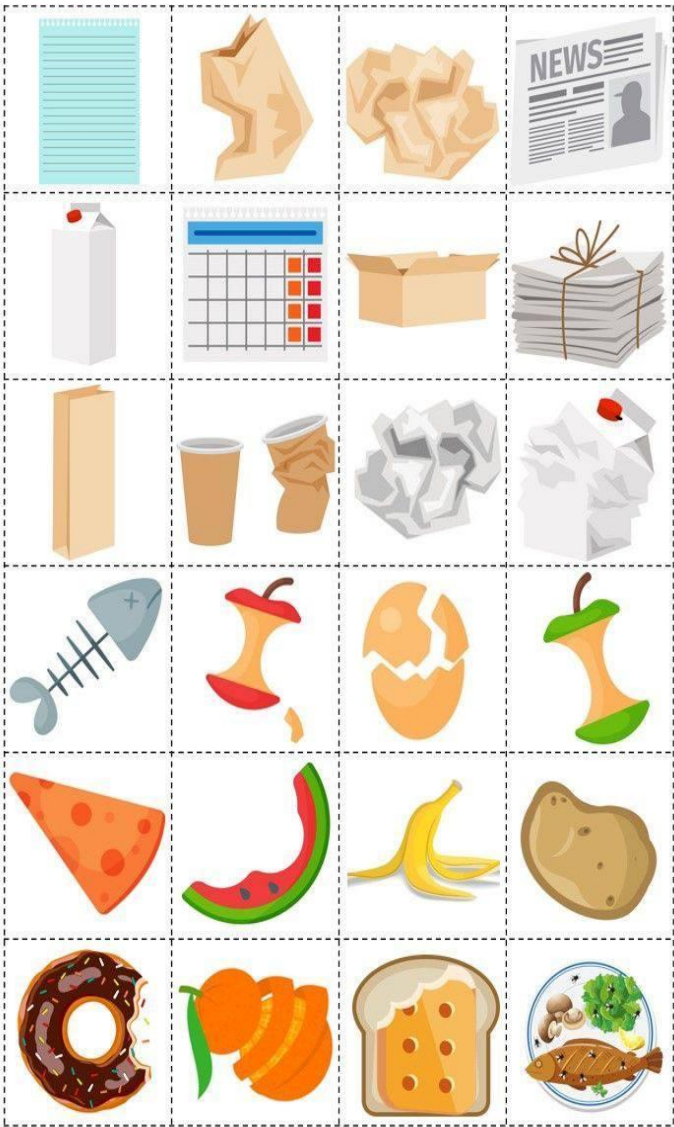
Як вони можуть вплинути на інших у своєму оточенні (сім'я, друзі), поширюючи ідею здорового способу життя?

Оцінювання і нагородження. Кожна команда отримує бали і за результатами стає переможцем. Переможці отримують символічні призи, що підтримують концепцію здорового способу життя.

Сміттєві картки

Олена Володимирівна Кожухівська, педагог-організатор
Молодецького закладу загальної середньої освіти I-III ступенів
Маньківської селищної ради

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА. МИ - КОЗАЦЬКОГО РОДУ ДІТИ

Українське козацтво, його славні традиції невмирущі! Доказ тому - їх відродження в умовах сучасної України. Спираючись на свої власні сили та досвід, послугуючись авторитетом і повагою серед народу, козацькі організації в Україні сьогодні стають прикладом патріотизму для молодого покоління.

З 1999 року свято Покрови в Україні відзначається як **День українського козацтва**, якому належить особливе місце в історії України та в історичній пам'яті українського народу.

Щороку 1 жовтня шкільне товариство «Молодецької січі» відзначає як козацьке свято! «Молодецька січ» має свою символіку, яка має форму правильного трикутника, кути якого відображали блакитно – жовтий прапор України. Три гострі кути втілювали устремління до вічних людських цінностей:

добра, моралі, справедливості. Середина символіки зображувалась у формі бджолиної соти, яка завжди символізувала багатство, достаток, працьовитість. А малиновий колір соти – одвічний колір козацтва, втілює в собі любов до Батьківщини, патріотизм та приналежність січовиків до славного козацького роду. Один із кутів обвивали п'ять різнокольорових стрічок, кожен колір символізував один із куренів.

На даний час, в осінній день Покрови Присвятої Богородиці уже традиційно відзначається й День українського козацтва та всіх військових формувань. Дійство в нашій школі відбуваються ось за таким сценарієм:

Покрова. День захисника України.

Ведучий 1. Запрошуємо курені на свято (грає козацький марш)

Ведучий 2.Добрий день вам, друзі щирі

Хай живеться вам у мирі,

Не минайте нашу хату,

Бо у нас сьогодні свято!

Ведучий 1. Багато років Україна не знала війни. Наш народ пишався тим, що у буремні 90 – ті Україні вдалося зберегти мир. Але війна не обійшла нашу державу тепер. Кожну родину так чи інакше опалило полум'я військових дій.

Ведучий 2. «Слава Україні - Героям слава» наразі вже точно зрозуміло, кому ці слова адресовані, і ні в кого немає сумнівів, що ці герої – хлопці, що зі зброєю в руках захищають крихкий східний кордон України.

Ведучий 1 Свято приурочене Дню Захисників і Захисниць України, Дню Українського Козацтва та святу Покрови Пресвятої Богородиці оголошується відкритим! (Гімн)

Ведучий 2. Право розпочати свято надається виконуючу обов'язки директора Молодецького закладу загальної середньої освіти І-ІІІ ступенів.

Гетьман: Кіш, Молодецька Січ Рівняйсь! Струнко! Всім куреням підготуватись до переклички. Отаманам здати рапорти. (Здача рапортів)

Гетьман: Панове козаки! Слава Богу, що ми козаки! Слава козакам! Слава Україні!

Всі: Героям слава!

(Гетьман промовляє гасло)

(Гасло Молодецької січі)

Гетьман: Україні слава!

Учні: Навіки слава!

Гетьман: Українському козацтву тричі

Учні: Слава! Слава! Слава!

Гетьман: Богові дяка!

Учні: Учителеві честь!

Наш девіз : Козацькому роду нема переводу.

Ведучий 2. Розселив Господь людей по всьому світу і кожному народові дав землю. Богом дана земля є святою і рідною, тому її захист – це найперший обов'язок народів.

Ведучий 1. Для українців такою землею є Україна. Вона полита потом і кров'ю сотень поколінь, їхніх працелюбних і героїчних предків. Шануймо героїчну історію нашого великого народу.

(Хлопчики стають на коліно, Осавул Виймає шаблю, на ліве плече лезом зовні, дитина цілує шаблю Осавул каже: Наказую вірно служити українському народу, українському козацтву! Діти всі разом: Будемо вірно служити українському народу, українському козацтву!)

Ведучий 2. Вручи ж бо, гетьмане, по шапочці орлятам,

Вони ж бо від сьогодні - козачата.

А на додачу видай Січі знак,

Хай з козачати виросте козак.

(Гетьман вручає козацькі шапки та віночки).

Вед.1. Тепер і ви – рівні серед рівних, вільні серед вільних в сім'ї козаків

Ведучий 2. Шановні козачата, покляніться, що будете пам'ятати звичаї козацтва та продовжувати традиції українського народу

Клятва Гетьман (говорить). Ми, учні 1 класу, вступаючи в козацьку республіку, перед лицем своїх друзів, перед рідною землею та пам'яттю звичаїв козацтва, урочисто клянемось, що вивчатимемо історію і традиції українського народу, будемо готувати себе розумово, фізично і морально, щоб чесно і віддано служити українському народу в ім'я нашого становлення незалежності та процвітання.

Діти: Клянемось !Клянемось! Клянемось!

Гетьман: Віднині вашому куреневі надається честь носити ім'я славного українського гетьмана Івана Самойловича

Ведучий 1.

Козачат усіх щиро вітаємо,

Здоров'я і щастя бажаємо!

Ведучий 2.

Завжди цінуйте братство і згоду,

Бо ви нащадки козацького роду!

Вірші дітей 1 класу

Ведучий1. 1 жовтня увесь християнський світ з глибокою любов'ю, вдячністю і надією славить Пресвяту Богородицю, Матір Спасителя світу Ісуса Христа.

Ведучий 2. Є багато людей, які не повернулися із зони бойових дій на Сході України, віддавши і душу, і тіло за мир та спокій на нашій рідній Україні. Серед них наш односельчанин, випускник Молодецького закладу загальної середньої освіти І-ІІІ ступенів Самишкін Володимир Борисович. Схилимо наші голови перед світлою пам'яттю тих героїв, котрі в ці важкі роки стали на смертельну боротьбу з ненависним ворогом, і тих воїнів, які в наш час загинули за волю України, а саме: Лисенко Іван Іванович, Король Михайло Васильович, Вовк Віктор Васильович.

Ведучий 1.

Вітер війни по душах мете,
Пил від гармат на роки опадає,
Годинник життя безупинно іде...
Лиш пам'ять, лиш пам'ять усе пам'ятає.

Ведучий 2.

Хвилина мовчання – затихли всі кроки,
Скорботи хвилина, громада мовчить.
Ніколи нехай не вертаються роки,
Димом не вкривається неба блакить.

Ведучий1. Вшануймо пам'ять загиблих хвилиною мовчання.

(Хвилина мовчання)

Вед.2. Свято приурочене Дню Захисників і Захисниць України, Дню Українського Козацтва та святу Покрови Пресвятої Богородиці оголошується закритим! **(ГІМН)**

Ведучий1. Дякуємо за увагу.

Отже, козацька педагогіка – життєдайне джерело народної мудрості, адже козак – найкращий приклад сміливості, героїзму, стійкості, волі, кмітливості, подолання будь-яких труднощів, негараздів, складних життєвих ситуацій; приклад побратимства, дружби, доброчинності; приклад оптимізму, відкритості, готовності протягнути руку допомоги усім, хто цього потребує(авторський сценарій розміщений тут: <https://molodecke.school.org.ua/news/10-13-24-04-10-2023/> .

Олена Василівна Копач, педагог-організатор
Черкаської спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів Черкаської міської ради

ПРОЄКТ «МАЙБУТНЄ КРАЇНИ В МОЇХ РУКАХ: ВИХОВУЄМО ГРОМАДЯНИНА ДЕРЖАВИ»

В умовах воєнної агресії російської федерації в Україні національно-патріотичне виховання є одним із пріоритетних напрямів діяльності держави, формування в громадян почуття патріотизму, поваги до Конституції і законів України, соціальної активності та відповідальності, готовності до виконання обов'язку із захисту незалежності й територіальної цілісності України.

У Бісмарка є вислів: «Успіх у війні вирішують два фактори: рушниця нового зразка і шкільний учитель». Рушницями займається військово-промисловий комплекс України, а ми, учителі Черкаської спеціалізованої школи №20, займаємося вихованням патріотів України, плекаємо її майбутніх воїнів, які мають бути завжди готові до захисту нашої країни.

Стратегічні підходи до національно-патріотичного виховання дітей та молоді визначені в Указі Президента України «Про Стратегію національно-патріотичного виховання». Постановою Кабінету Міністрів України від 09.10.2020 №932 затверджено План дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання на 2020-2025 роки. Постановою Кабінету Міністрів України від 30.06.2021 №673 затверджено Державну цільову соціальну програму національно-патріотичного виховання на період до 2025 року, виданий наказ МОН від 06.06.2022 №527 «Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України.

На виконання цих документів педагогічним колективом нашої школи були розроблені, заплановані й реалізовані заходи, які спрямовані на підвищення рівня національно-патріотичного виховання всіх учасників освітнього процесу.

Серед основних складових Концепції національно-патріотичного виховання виокремлюють: військово-патріотичне, громадянсько-патріотичне, духовно-моральне та екологічне виховання.

Метою проєкту є:

1. Становлення світогляду учнів, який ґрунтується на високих ідеалах служіння українському народові; формування патріота з глибоким розумінням громадянського обов'язку, готовності стати на захист Батьківщини, здійснити героїчний подвиг задля збереження людського життя й процвітання Української держави; розвиток потреби у знанні правдивої історії України, бойових традицій, героїчних сторінок українського народу, його Збройних Сил в історичному минулому і в реальному часі; прагнення опанувати спеціальні військові та військово-технічні знання й готовність служити у Збройних Силах України.

2. Формування в учнів національної самоідентичності й патріотизму. Прищеплення любові до Батьківщини, інтересу до історії України, рідного слова, мови, літератури та культури.
3. Удосконалювати знання рідної мови, розвивати мовленнєві здібності учнів, розвивати навички правильного говоріння. Виховувати любов до української мови, бажання досконало володіти нею і пропагувати її серед ровесників та старших людей.
4. Розвивати інтелектуальні, духовні, художньо-естетичні риси, любов до мистецтва, традицій, звичаїв, обрядів українського народу, творів літератури.
5. Одним з завдань реалізації концепції національного виховання є підвищення престижу військової служби, а саме ставлення до військовослужбовця як до захисника України, героя. Саме тому в школі проходять часті профорієнтаційні зустрічі з представниками патрульної поліції, представниками відділу національно-патріотичного відділу департаменту освіти та гуманітарної політики, з начальником відділу комплектування с.Оршанець Миколою Лисоконем, з викладачами національної академії державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького.

Задля вшанування пам'яті загиблих героїв, серед яких є випускники нашої школи, у кабінеті історії облаштоване «Місце пам'яті та нашої шани».

Участь у Швейцарсько-українському проєкті DECIDE Summer Clubs «Ми вдома – в Україні»

З метою реалізації ініціативи DECIDE у місті Черкаси, організації змістовного та цікавого літнього відпочинку дітей, популяризації демократичної освіти та розвитку громадянських компетентностей учнів був організований Дитячий літній клуб "CHILDHOOD" (швейцарсько-українського проєкту DESIDE Summer Clabs). Два літа поспіль учителі нашої школи разом з педагогами міста із задоволенням проводили ігри й пізнавальні заходи, тренінги та конкурси, естафети та змагання з дітьми міста Черкаси. І діти, і педагоги були раді живому спілкуванню. Попри тривожний та непростий час школярі черкаської громади отримали можливість відпочити. Літній клуб подарував дітям незабутні враження, а педагогам змогу проводити активну волонтерську діяльність. До Дня Української Державності літній клуб провів патріотичний квест.

Всеукраїнський флешмоб «Разом до перемоги»

Учні нашої школи взяли участь у всеукраїнському флешмобі «Разом до перемоги». Метою цього проєкту була підтримка воїнів Збройних Сил України, а також волонтерів і медиків. Учні 3-9 класів Черкаської спеціалізованої школи №20 виконували спортивну руханку й згуртовану «закличку»:

Живи, Україно, мій рідний край!

Живи, Україно, перемагай!

Міська акція «Привітай свого вчителя, який зараз у ЗСУ»

Народна вокальна студія «Беліссімо» (молодша група) Черкаської спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів № 20 передала привіт славним воїнам ЗСУ від дітей Черкаської школи №20 словами пісні «Гей, соколи».

Загальношкільна акція «Малюнок солдату, лист захиснику»

Волонтером може стати кожен та кожна, хто прагне зробити внесок у перемогу України. Так, оцінивши свої можливості й таланти, учні, особливо початкової школи, зробили свій внесок у волонтерський рух нашої шкільної родини. Щоб створювати патріотичний настрій нашим захисникам та захисницям, допомагати оборонцям у час війни берегти бойовий настрій, підтримувати патріотичний дух армії, учні почали малювати малюнки захисникам, писати листи та вірші. Так, більше 10000 малюнків було передано разом із гуманітарною допомогою нашим воїнам. У листах не лише слова вдячності та любові, а й сила віри в нашу перемогу, у мирне майбутнє, побажання жити й перемагати ворога.

Проект «Безпека в умовах воєнного стану»

Збереження життя та здоров'я зараз надважливі, тому уроки з мінної безпеки були проведені практично в кожному класі. У рамках цього проекту відбулося багато зустрічей та уроків для учнів 1-11 кл.

За ініціативи учителів захисту України Пилипенка С.Г. та Щербак Г.Ф. у співпраці з відділом патріотичного виховання департаменту освіти та гуманітарної політики проведено цикл тренінгів з такої тематики: *сучасна зброя; домедична допомога при пораненні; основи тактичної медицини; радіаційна безпека*. Навчання проводили:

- 1) Козирь Віталій Вікторович, начальник відділу патріотичного виховання Департаменту освіти та гуманітарної політики Черкаської міської ради.
- 2) Чуткий Сергій Іванович, керівник громадської організації «Асоціація саперів України» у рамках запланованих інформаційних сесій з EORE провів навчання з теми «Попередження ризиків від вибухонебезпечних предметів».
- 3) представники громадської організації «СпівДія заради Дітей».
- 4) представники Черкаського міського територіального центру комплектування та соціальної підтримки.

На заняттях учні набули практичних вмінь правильно оцінювати ризики під час надання допомоги, визначати стан пораненого та черговість надання допомоги, користування засобами індивідуальної аптечки, зупиняти кровотечу. Передусім заняття були зосереджені на формування практичних навиків, які можуть стати учням у пригоді в умовах воєнного стану.

Учні початкової школи стали учасниками різних ризикових ситуацій, у яких мали можливість відчувати всю відповідальність у прийнятті правильних життєзбережувальних рішень та вчинків.

Всеукраїнська благодійна акція "Смілива гривня"

Ця благодійна акція насамперед спрямована на дітей. Саме діти стали рушійною силою акції, що розпочалася ще у 2022 році. До неї долучилися майже всі учні початкової школи, було зібрано близько 3 тисяч гривень, які були

передані до Ощадбанку. Благодійний збір монет, ініційований Національним банком, сприяє розвитку серед молоді культури благодійності, яка є складовою фінансової культури, а також мобілізації коштів для підтримки Збройних Сил України. Під час повномасштабної війни більшість українців відчуває потребу робити свій внесок у Перемогу, зокрема і зовсім юні. Благодійна акція «Смілива гривня» – це гарна можливість для дітей долучитися до благодійності та конвертувати монети в потужну підтримку української армії.

Міська акція «Подаруй мені зиму»

Уже традиційною є участь усіх учителів, учнів нашої школи та їхніх батьків в акціях благодійного фонду "Життя". Усі учасники освітнього процесу з великим бажанням збирають корми, ліки, теплі ковдри, іграшки та ласощі для безпритульних тварин. Так і цієї зими учні та батьки 20 школи долучилися до акції "Подаруй мені зиму", де зібрали корм для фронтових побратимів наших захисників.

Шкільний проєкт. Благодійний ярмарок «Милосердя»

Традиційним для нашої школи є щорічний благодійний ярмарок «Милосердя». Особливу окрасу він отримав під час повномасштабної війни, коли більшість учнів відчувають бажання своїми діями пришвидчити Перемогу, зокрема й зовсім юні. Так учні та батьки були активними учасниками ярмарку, на якому представляли не лише кулінарні витвори, а й вироби з військових гілз, власноруч виготовлені обереги та навіть надавали аматорські послуги з передбачення майбутнього – усе заради того, щоб зібрати великі й малі донати для наших бійців. Кожен донат на Перемогу!

Загальношкільна акція зі збору макулатури

«Українська дитяча література – дітям Херсона!»

Цьогоріч учнями нашої школи стали близько 80 дітей з окупованих територій. Є серед них і учні з окупованої Херсонщини. Після визволення територій гостро постало питання відсутності українських підручників для дітей херсонських шкіл. Учні нашої школи вирішили оголосити збір макулатури. Протягом тижня спільними зусиллями було зібрано близько 3 тон вторинної сировини. За отримані кошти були придбані українські дитячі книги для спеціалізованої школи I-III ступенів №52 міста Херсон. Найактивнішими учасниками акції, які зібрали найбільше макулатури, є учні 3-І та 9-Г класів.

Загальношкільний флешмоб «Жовто-блакитне серце»

Творчий колектив педагогів – це головна умова розвитку творчих дітей. Педагогічний колектив нашої школи складається з обдарованих учителів, які постійно прагнуть до самовдосконалення. Так, цього року до дня Збройних Сил України вчителі та учні школи стали учасниками флешмобу «Жовто-блакитне серце», який був присвячений героям-воїнам нашої країни. Сила наших жовто-блакитних сердець у єдності! Ми – вільні та незламні!

ФЛЕШМОБ ЯК ФОРМА ВИХОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ

На сучасному етапі форми позаурочної роботи досить різноманітні. Стрімке зростання інформаційних технологій змінює сам формат співпраці учня й педагога, дає можливість оперативно реагувати на будь-які прояви в підлітковому й молодіжному середовищі, зацікавлювати дітей близькими й зрозумілими їм сучасними формами роботи.

Велике значення в роботі педагога-організатора має впровадження нових педагогічних технологій. Це інтерактивні, здоров'язберігаючі, інформаційні технології, метод проектів. Ідучи кожного дня на роботу, завжди пам'ятаю вислів: «Все починається з дитинства», тому намагаюся розвинути родзинку таланту кожної дитини і в подальшому не загубити її. Важливе місце в НУШ займає виховна робота, оскільки вона є передумовою для побудови демократичного, правового та гуманного суспільства, яке має бути спільною метою для всіх учасників освітнього процесу. Крім того, виховна робота сприяє формуванню гармонійної особистості з розвинутими моральними та інтелектуальними якостями, здатної вибрати свою життєву стратегію та досягти успіху в будь-якій галузі. Однією із найулюбленіших нових форм виховної роботи з дітьми у нашій школі є – флешмоб.

Флешмоби допомагають учителеві урізноманітнити позаурочну роботу з учнями, осучаснити її, долучитися до спільного дійства. До того ж тематика таких акцій може бути різноплановою, що дозволить педагогу максимально зацікавити дітей будь-якого віку.

Психологи відзначають позитивність флешмобів, адже вони благотворно впливають на психологічний стан учасників, сприяють вираженню емоцій, допомагають звільнитися від скутості, розвивають навички самоорганізації і водночас почуття колективізму.

Флешмоб – (від англ. flash – спалах, мить, mob – натовп; перекладається як "миттєвий натовп") – це заздалегідь спланована масова акція, зазвичай організована через сучасні засоби комунікації, в якій велика група людей (мобери) з'являється в громадському місці, виконує заздалегідь обговорені дії (сценарії) і потім розходиться.

Особливості флешмобу:

- Флешмоб поза рекламою, поза політикою, поза економікою (ніхто з учасників не платить і не отримує грошей).
- Дія повинна здаватися спонтанною (учасники не збираються в місці події до початку акції).
- Збір учасників зазвичай здійснюється за допомогою Інтернету або сучасних засобів зв'язку (наприклад, sms-розсилка).

- Фіксований час початку і закінчення проведення (кожен із моберів повинен точно виконати вказану в сценарії часову рамку, годинники учасників мають бути синхронізовані).

- Повинно скластися враження, що мобери такі ж випадкові перехожі, як і будь-які інші (не спілкуватися один з одним до, під час і після акції в місці проведення).

- Точне дотримання сценарію.

- Флешмоб не повинен викликати негативних емоцій, агресивної реакції випадкових глядачів.

- Дії моберів не мають суперечити існуючому законодавству України.

- Флешмоб розрахований на випадкових глядачів у громадських місцях, викликаючи почуття несподіваного зацікавлення. Кожен може приєднатися до події.

- Після акції необхідно миттєво розійтися з місця події в різні сторони, не подаючи вигляду, що сталося щось незвичайне.

Відмінність флешмобу від інших форм групової роботи:

- спосіб організації за допомогою засобів масової комунікації;

- анонімність; швидкість зібрання;

- короткотривалість; раптовість;

- стихійність; інколи абсурдність дії; повна демократія;

- повна відмова від будь-яких комерціалізованих відносин.

Класифікація форм проведення флешмобу за масштабом прояву:

- глобал-моб (охоплює декілька міст чи країн) та моб (звичайна одноразова акція в одному місці);

- за способом організації: за допомогою Інтернету, мобільних телефонів;

- за способом залучення допоміжних засобів: авто-моб (залучення засобів пересування) і звичайний моб;

- за спрямованістю акції: арт-моб (мистецького спрямування), соціал-моб (соціального спрямування) та моб (розважального спрямування);

- за середовищем прояву: І-моб (акція, що провидиться в Інтернеті), смс-моб (акція, що проводиться за допомогою смс-повідомлень у телефонах користувачів мобільним зв'язком), реал-моб (акція в реальному вимірі);

- за цільовим призначенням: фан-моб (як розвага для молоді) та смартмоб (флешмоб ідеологічного спрямування).

Види флешмоба:

- Класичний (танцювальний, спортивний).

- Політмоб – це акції з соціальним та політичним відтінком.

- Екстрім-моб – порушує моральні засади (бій подушками, водяні пістолети, кольорові кулі...).

- L-моб – «длинний моб», передчасно приготовлені рухи, які моббери здійснюють в любий зручний для нього час і місці.

Мета танцювального флешмобу: популяризація активного відпочинку, здорового способу життя.

Завдання танцювального флешмобу:

- Пропаганда здорового способу життя;
- Прищеплення музичного смаку;
- Навчання найпростішим танцювальним рухам;
- Формування позитивного ставлення до активного способу життя;
- Отримання емоційної підзарядки.

Особливість танцювального флешмобу:

- Відсутність імпровізації в танці;
- Кожен рух заздалегідь спланований та заучений певною групою людей;
- Усуває ніяковість, допомагає побороти свої комплекси, та й просто є чудовою розвагою.

Пріоритетність такої форми роботи з учнівською молоддю.

Флешмоб як форма соціальної дії формує у молодих людей позитивну мотивацію до суспільно важливої діяльності, ініціативність, сміливість, винахідливість, здатність комунікувати та ін. Попри несприйняття його частиною громади, це один з найдинамічніших методів згуртування громади.

Етапи організації флешмобу:

- 1) Визначення проблеми.
- 2) Розробка робочого варіанта сценарію флешмобу.
- 3) Пошук додаткових учасників за допомогою засобів масової комунікації, постійний зв'язок з ними, збори на репетиції, створення образів учасників, пошук, розробка костюмів тощо.
- 4) Відеозйомка та монтаж відеоролика зі флешмобом.

«Флешмоб до дня вишиванки»

У позаурочній роботі з учнями флешмоби доцільні як акції короткочасні, що можуть охопити велику групу учнів та зафіксувати увагу дітей на якихось важливих явищах. Їх можна проводити як із виховною метою так і з розважальною, оздоровчою, щоб зняти, наприклад, емоційну напругу, чергувати розумову діяльність і фізичну активність.

Ми з учнями неодноразово проводили різноманітні флешмоби. Особливо діти люблять танцювальні флешмоби, коли після уроку раптово лунає музика і певна група учнів (учителів) починає злагоджено виконувати ритмічні рухи. Поступово до них приєднуються діти з різних класів. Я також дуже часто беру участь у флешмобі разом із дітьми, і це на сьогоднішній день креативно, сучасно, актуально. Я своїм прикладом показую що потрібно бути відкритим, творчим, сміливим. І я бачу результат – діти більш активно беруть участь у спланованих мною заходах: Флешмоб «Одягни жовтий – одягни ЩАСТЯ»; Флешмоб до дня Сну «Школа – це наш дім»; Флешмоб до ДНЯ МИРУ.

Бути педагогом-організатором – це мистецтво, творчість і водночас відповідальність. Він виховує своєю особистістю, своїми знаннями і любов'ю, своїм ставленням до світу любов до людини, до природи, до праці. І тільки вона – ця любов – може стати моральною основою творчої людської праці.

Аліна Валеріївна Кукла, педагог-організатор Моринської гімназії з початковою школою та дошкільним підрозділом Корсунь-Шевченківської міської ради

ПАТРІОТИЧНИЙ КВЕСТ НА ОСТАННІЙ ДЗВОНИК

Організація останнього дзвоника завжди є знаковою подією для кожної школи. Вона символізує завершення навчального року, а для випускників — початок нового життєвого етапу. У сучасних умовах, коли патріотичне виховання молоді є однією з ключових задач освіти, проведення патріотичного квесту на останній дзвоник є надзвичайно актуальним. Такий захід поєднує в собі активну форму навчання та сприяє формуванню національної ідентичності.

Мета цього квесту — не лише підсумувати здобуті знання, а й виховати патріотизм, повагу до історії та культури України. Учасники через гру дізнаються більше про свою Батьківщину, зможуть проявити лідерські якості та навички роботи в команді.

1. Підготовка до заходу

Перший етап — ретельна підготовка. Для того, щоб патріотичний квест був цікавим і динамічним, необхідно заздалегідь визначити ключові завдання, місця проведення і підготувати необхідні реквізити. Заздалегідь варто сформувати команди учасників із різних класів, щоб залучити не лише випускників, але й учнів інших вікових груп.

Квест розрахований на проведення після святкової лінійки. Це гарна та дуже цікава альтернатива останнього уроку.

Завдання квесту – пройти вказаний маршрут, який включає в себе 9 зупинок. Одна зупинка – один фрагмент пазлу, який діти отримують на кожній станції, щоб вкінці зібрати з усіх фрагментів зображення патріотичного серця «Я люблю Україну». Для проведення потрібно 9 людей, які будуть відповідати за кожну станцію. Завдання для відповідального за станцію дуже просте – потрібно проконтролювати виконання кожною командою усіх умов свого етапу, а потім видати фрагмент пазлу та підказку, куди діти біжать далі.

2. Маршрут квесту

Квест проводиться на відкритій місцевості, а саме на шкільному подвір'ї. Для кожної команди визначено кілька контрольних точок, де учасники повинні виконати завдання. Місця, де проходять завдання, можуть бути символічно пов'язані з історією чи культурою України. Наприклад, одна точка може бути названа на честь видатного українського письменника, інша — на честь історичної події.

3. Етапи маршруту

✎ Початкова точка— оголошення правил гри та короткий екскурс в історію патріотизму в Україні.

» Станція №2 «Україна – наша Батьківщина»

На цій станції учні мають продемонструвати знання про основні державні символи України. Учасникам видають карту України, розрізану на частини, і їхнє завдання – зібрати її в правильному порядку, вказуючи області та великі міста.

» Станція №3 «Секрети української мови»

Ця станція зосереджена на лінгвістичній грі та вправності з українською мовою: *Гра «Ребуси»*: командам пропонують кілька ребусів, які потрібно розв'язати, щоб отримати фрази українською мовою.

» Станція №4 «Факти про Україну»

На цій станції учні перевіряють свої знання про історію, географію та культуру України:

Вікторина «Відгадай факт»: командам задаються короткі факти про відомі історичні події, особистостей чи географічні об'єкти України. Їм потрібно вгадати, що це за подія чи особистість. Наприклад, "Яка річка є найдовшою в Україні?" або "Хто був першим президентом України?".

» Станція №5 «Подорож регіонами України»

Карта України з прапорцями: кожна команда повинна розставити прапорці з назвами регіонів на відповідні області карти України.

» Станція №6 «Україна – Європейська держава»

Ця станція присвячена сучасному становищу України як європейської держави: *Гра «Європейський шлях України»*: командам дають набір карток із ключовими подіями, пов'язаними з євроінтеграцією України (наприклад, підписання Асоціації з ЄС, безвізовий режим), і вони повинні розмістити їх у хронологічному порядку.

» Станція №7 «Міста України»

На цій станції учасники мають знати цікаві факти про найбільші міста України: *Гра «Відгадай місто»*: ведучий описує визначні пам'ятки або події, які асоціюються з певним містом, а команди повинні його відгадати. Наприклад, «В якому місті знаходиться Оперний театр, визнаний одним з найкрасивіших у світі?» (Львів) або «Яке місто є столицею України?» (Київ).

» Станція №8 «Неймовірна українська мова: що це?»

Завдання на цій станції спрямовані на розвиток креативного мислення та мовної вправності: *Завдання «Дешифруй слово»*: команди отримують зашифровані фрази українською мовою, і їм потрібно правильно їх відгадати.

» Станція №9 «Машина часу по-українськи»

Ця станція зосереджується на ключових подіях в історії України:

Гра «Історичний марафон»: учасникам даються дати та події, і вони мають розмістити їх у хронологічному порядку. Наприклад, події, пов'язані з часами Київської Русі, козаччини, незалежності України.

» Станція №10 «Криптограма»

Остання станція – це інтелектуальна гра, що стимулює аналітичне мислення: *Розгадка криптограм*: учасникам дають зашифровані повідомлення, які потрібно розгадати. Це можуть бути коди, написані різними шрифтами або символами, з підказками, що пов'язані з українською історією або культурою.

Наприклад, шифр може містити назву відомого українського міста або видатної особистості.

Фінальна точка — складання усіх фрагментів пазлу та отримання карти, за якою діти знаходять свій скарб.

Патріотичний квест на останній дзвоник — це інноваційний підхід до виховання молоді, що поєднує активну форму навчання, фізичні та інтелектуальні завдання, а також виховує любов до Батьківщини. Такий захід дозволяє учням не лише розважитися в колі однокласників, а й засвоїти важливі патріотичні цінності, працюючи в команді та пізнаючи історію своєї країни. Він також є хорошим прикладом інтеграції патріотичного виховання в шкільні свята, що робить його ефективним інструментом формування національної свідомості.

Організація та проведення такого заходу — це не лише спосіб підкреслити завершення навчального року, але й можливість закріпити цінності, що є основою для розвитку свідомого, відповідального громадянина.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кудояр Н. А. Методика організації позакласних патріотичних заходів. Київ: Педагогічна преса, 2019.
2. Лотоцька Л. Форми і методи патріотичного виховання в освітньому процесі. Київ: Основа, 2018.

Віта Анатоліївна Лисак, педагог-організатор, учитель англійської мови та зарубіжної літератури Орловецького закладу загальної середньої освіти І-ІІІ ступенів Городищенської міської ради

ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ФОРМ ВИХОВНОЇ РОБОТИ В НУШ

Виховне середовище впливає на дитину в закладі освіти. Сукупність матеріального та духовного забезпечення освітнього процесу, що утворює сприятливі умови для особистісного і соціального розвитку учнів, розкриття їхніх здібностей, збагачення позитивного досвіду міжособистісної взаємодії, ціннісно-орієнтованої діяльності сприяє задоволенню моральних потреб і запитів дітей, розкриттю їхніх здібностей, нахилів, сутнісних сил у неформальній обстановці. До переваг позакласної роботи можна віднести її добровільність, творчу зорієнтованість, соціальну спрямованість, відповідність інтересам і бажанням школярів, можливість проявити ініціативу, самостійність та самодіяльність.

У своїй роботі я використовую сучасні форми виховної роботи згідно концепції НУШ. Нове виховання полягає в розумінні дитини як суб'єкта і орієнтоване на усвідомлене виховання. Це - цілеспрямована діяльність, яка здійснюється в системі освіти, орієнтована на створення умов для розвитку духовності зростаючої особистості на основі загальнолюдських і національних цінностей (гідність, чесність, справедливість, турбота, повага до життя, повага до себе та інших людей, повага до рідної мови і культури, патріотизм, шанобливе ставлення до довкілля, повага до закону, солідарність, відповідальність) . Основою виховання в учнів є відповідальність за себе, за добробут нашої країни.

Організація позакласної роботи для здобувачів освіти основної і старшої ланки закладу освіти є багатоаспектною та характеризує не лише певне поле діяльності, реалізацію різних виховних завдань, а й якість, що зумовлює пошуки нових, відповідних сучасним вимогам, змісту, форм і методів виховної діяльності.

У новій українській школі виховна робота набуває нових форм і підходів, що відповідають сучасним вимогам та викликам. Інноваційні методи виховання спрямовані на розвиток особистості учня, формування його соціальних навичок та активної громадянської позиції. Ось декілька ключових аспектів інноваційних форм виховної роботи що сприяють залученню молоді та підтримці ідеї миру, які я використовувала, готуючись до «Дня Миру».

Так, як процес виховання передбачає використання різних форм, методів і засобів роботи, спрямованих на формування особистості, вдосконалення, корекцію чи розвиток окремих її якостей та рис, то у своїй роботі я використовую такі форми і методи виховної роботи.

1. **«Майстер-класи з медіа-освіти».** Проведення майстер-класів, де учасники навчаються створювати контент з теми миру — відео, плакати, блоги. Canva, YouTube, TikTok, Filmora (Програмне забезпечення для редагування відео, яке дозволяє створювати професійні відеоролики на різні теми).

2. **«Подкаст»**, де молодь може обговорити актуальні питання, пов'язані з миром та толерантністю, за участю експертів або запрошених спікерів.

3. **Акція «Мир у серці».** Створення соціальних ініціатив, де учасники можуть ділитися своїми ідеями про мир, використовуючи хештеги в соціальних мережах. 1. #ДеньМиру 2. #МирУВсіхКраїнах 3. #ЖивиВМирі 4. #СвітБезВійни 5. #МирНаЗемлі 6. #ПідтримуйМир 7. #ЗупиниВійну 8. #МирЛюбовіЗлагода

4. **«Інтерактивні ігри»:** Розробка ігор або квести, які включають елементи командної роботи та вирішення конфліктів, вчать молодь співпрацювати для досягнення спільної мети. Ось кілька ідей – квестів до Дня миру:

«Квест "Мирна місія». Учасники отримують завдання, пов'язані з історією миру та конфліктів у різних країнах. Вони повинні знайти правильні відповіді на запитання або виконати завдання, щоб отримати наступний підказку.

«Екологічний квест». Створіть завдання, які пов'язані з захистом природи та екологією, адже мир також пов'язаний із збереженням планети. Учасники можуть знаходити та фотографувати певні об'єкти в природі або виконувати завдання, що сприяють еко-свідомості.

«Квест "Час миру». Учасники подорожують у часі через різні історичні події, пов'язані з боротьбою за мир. Вони стикаються з завданнями та загадками, щоб зрозуміти, які уроки ми можемо взяти з минулого.

«Квест "Культура миру». Зосереджується на культурних аспектах миру, таких як мистецтво, музика та література. Учасники можуть розгадувати загадки, пов'язані з видатними особами, які пропагували мир, або створювати свої власні твори на цю тему.

«Спортивний квест "Мир через спорт». Спортивні змагання, де учасники можуть взяти участь у різних іграх, які пропагують командний дух і злагоду.

5. **«Програми обміну».** Ініціювання програм обміну учнів між закладами освіти з різних регіонів або країн для актуалізації теми миру і налагодження міжкультурного діалогу.

6. **«Культурні події».** Виставки чи театралізовані вистави, які пропагують мир та гармонію у суспільстві.

7. **«Онлайн-кампанії».** Використання платформ Facebook, Instagram, Twitter та LinkedIn для поширення інформації про важливість миру, залучення молоді до участі через створення постів, статей та відео.

8. **«Проекти на основі дослідження»:** створення проєктів, де учні можуть досліджувати різні аспекти миру в Україні та світі, наприклад, теми прав людини, культурного різноманіття та історії конфліктів.

9. **«Міждисциплінарні заняття»:** проведення уроків, що поєднують різні предмети, такі як історія, мистецтво та література, щоб проаналізувати ідеї миру, толерантності та співпраці.

10. **«Арт-терапія»:** використання арт-терапії і творчих майстерень, де учні можуть створити свої бачення миру через живопис, музику чи театр.

11. **«Екологічні ініціативи»:** організація ініціатив, спрямованих на екологічний захист, що підкреслює важливість миру з природою і гармонійного життя.

12. **«Ігри та симуляції»:** використання ігрових методик, що дозволяють учням моделювати ситуації конфліктів та їх вирішення, розвиваючи критичне мислення і навички переговорів.

13. **Благодійний ярмарок « Ми за мир».**

Ці заходи допоможуть залучати молодь до активного обговорення теми миру і сприятимуть формуванню позитивних цінностей у суспільстві. Я буду дуже рада, якщо моя стаття стане комусь у пригоді та допоможе у роботі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Поліщук О. Сучасні форми виховної роботи в контексті нової української школи. URL: <https://ojs.itup.com.ua/index.php/iiu/article/view/463> (опубліковано 2022-06-08).

2. Алексеева Ю.А. Сучасна модель консультативної роботи з підлітками. Міжнародний науковий форум: соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент. Вип. 10: зб. наук. праць. Київ: видавництво НПУ імені М.П.Драгоманова, 2012. С. 5–12.

3. Журба К.О. Сучасні форми і методи виховання смисложиттєвих цінностей у школярів основної і старшої школи у позакласній роботі. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/70985.pdf>

4. Журба К.О. Форми організації виховання / гол. ред. В.Г. Кремень. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 967с.

5. Бартків О.С, Дурманенко Є.А, Дурманенко О.Л. Інноваційні технології професійної підготовки майбутніх вихователів до інтегрованого навчання. *Інноваційна педагогіка*. № 3, 2022. С. 76-82.

6. Синюк Н.Л. Доповідь "Нові форми виховної роботи з дітьми". URL: <https://vseosvita.ua/library/dopovid-novi-formi-vihovnoi-roboti-z-ditmi-77375.html?rl=1729383>

Ірина Анатоліївна Луценко, педагог
- організатор Хлистунівського
закладу загальної середньої освіти І –
ІІІ ступенів Городищенської міської
ради

СУЧАСНІ ІНТЕРАКТИВНІ ФОРМИ РОБОТИ З УЧНЯМИ

Нові форми виховної роботи з дітьми передбачають сучасні підходи, які враховують індивідуальні особливості кожної дитини, інтереси та потреби суспільства. Становлення успішної людини – моя ціль роботи в школі. Я маю допомогти дітям навчитися самостійно мислити, генерувати ідеї, приймати рішення, відкрити можливості творчого розвитку.

Основою сучасного виховного процесу є людина як найвища цінність, а провідною тенденцією виховання стає формування системи ціннісного ставлення особистості до соціального і природного довкілля та до самої себе. Метою виховання є формування життєво компетентної особистості, яка успішно самореалізується в соціумі. Для досягнення цієї мети досить результативними є інноваційні форми виховної роботи з дітьми. Необхідно залучати їх до активної участі у навчально – виховному процесі. Важливо враховувати психологічні, емоційні та інтелектуальні особливості кожної дитини. Мета інноваційного виховання на відміну від традиційного спрямована не на засвоєння учнями прийнятих у суспільстві цінностей, норм поведінки, а перш за все, на розвиток особистості учня. Головною рушійною силою інноваційної виховної роботи в позаурочний час є вчитель, який має творчі здібності, здатний до організації своєї професійної діяльності на інноваційному рівні, креативний, ініціативний, компетентний .

Досить цікавими та результативними є інтерактивні форми роботи з дітьми. Вони передбачають обов'язкове включення аудиторії, яка стає учасником дійства. Їх умови потребують від глядача певних дій, знань, вчинків. Інтерактивні форми дають змогу одночасно як подавати інформацію й формувати певні навички, так і перевіряти наявний рівень знань та вмінь. Переваги інтерактивних форм роботи:

- Мають високу результативність у засвоєнні знань та формуванні практичних вмінь та навичок;
- Дозволяють за той самий проміжок навчального часу збільшити обсяг виконаної роботи;
- Сприяють формуванню вміння співпрацювати в команді;
- Розвивають гуманні, толерантні стосунки між учасниками навчально – виховного процесу;
- Активізують власний досвід, знання та вміння учасників навчально – виховного процесу, розвивають пам'ять та здатність до самоконтролю.

Активно використовують інтерактивні форми роботи в нашій школі: інтелектуальні ігри, ярмарки, народні ігри, флешмоби, екскурсії, ярмарки, конкурси, рольові ігри, презентації, виставки дитячої творчості тощо.

Природною формою діяльності школярів є гра. Через гру вони учаться взаємодіяти з однолітками, вирішувати проблеми, приймати рішення. Гра показує рівень організаторських здібностей учнів, розкриває їх творчий потенціал. Рольова гра – це різновид гри, який має розважальний характер. Її учасники виконують певні конкретні ролі та колективно створюють історію, діючи відповідно до своїх ролей. У межах правил гравці можуть вільно імпровізувати та інсценізувати.

У нашій школі часто проходять тематичні дні. Недавно був організований День моди та краси. Діти самостійно вибирали модний стиль, придумували свій образ, підбирали музику. На подіумі була представлена сценічна, спортивна, класична, дитяча, святкова, фольклорна... мода. Учням дуже сподобалось бути в ролі моделей. Вони отримали масу задоволення та дізналися більше про світ моди.

На жовтень запланований День талантів. Це свято допоможе дітям та дорослим зрозуміти, що кожна дитина талановита по своєму. Кожна дитина, яка захоче взяти участь у конкурсі, повинна буде продемонструвати свій талант (наприклад: продекламувати вірш, заспівати пісню, зіграти на музичних інструментах, затанцювати, інсценізувати казку...) На цьому заході можуть бути використані такі інноваційні форми виховної роботи з дітьми, як: конкурси, театралізовані вистави, рольові ігри тощо.

Варто зазначити, що інноваційні методи виховання не застосовуються окремо у виховному процесі, а існують у взаємодії, що підвищує організацію життєдіяльності учнівського колективу, пропаганду моральних цінностей, пошук та виконання корисних справ, збагачення знаннями про рідний край, національну культуру. Головне – це діяльність, спрямована на розвиток творчих здібностей дітей, виховання патріотичних почуттів, формування вмінь та навичок толерантного спілкування, стимулювання пізнавального інтересу до мови, історії, літератури, культури.

Наприклад, до Дня миру в нашій школі була проведена акція «Голуб миру». Вчителі провели з дітьми майстер – класи. Діти виготовили білих голубів, «щоб був мир і не було війни». Також школярі взяли участь у флешмобі, присвяченому Дню миру.

Акція – це форма діяльності, заходи по залученні уваги до тієї чи іншої важливої проблеми. Ідея акції повинна бути актуальною в дитячому колективі.

Флешмоб – це несподівана поява групи людей в заздалегідь запланованому місці. Після закінчення запланованої акції її учасники розчиняються в натовпі перехожих людей.

Важливо зацікавити учнів та передбачити наслідки своєї взаємодії з ними, а також дати розкритися здібностям кожної дитини.

Отже, сучасна виховна робота має бути багатогранною та гнучкою, аби відповідати на виклики часу та сприяти гармонійному розвитку дитини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрощук І.В. Андрощук І.П. Методика виховної роботи: навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2014. 320 с.

Світлана Іванівна Ляшко, педагог-організатор Худяківського ліцею з початковою школою та гімназією Леськівської сільської ради Черкаського району

ЗАНЯТТЯ З ЕЛЕМЕНТАМИ ТРЕНІНГУ ДЛЯ ЛІДЕРІВ УЧНІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ «ЯК БУТИ ЛІДЕРОМ?»

Головною метою сучасної загальної освіти в Україні є виховання свідомого громадянина, формування життєво компетентної особистості, здатної до життєдіяльності в полікультурному соціумі. Тренінг є вдалою інноваційною формою заняття, що стимулює пізнавальну активність, творче мислення, креативність, самостійність. Впровадження тренінгових вправ допомагає практично відтворити комунікативні вміння, готує молоде покоління до вміння вирішувати конкретні життєвої ситуації.

Головною метою заняття є формування та розвиток лідерської обдарованості підлітків.

Завдання тренінгу:

- створення умов для розкриття лідерського потенціалу учнів;
- оволодіння ними активного стилю спілкування;
- розвиток у ліцеїстів комунікативних та організаторських здібностей;
- набуття ними навичок лідерської поведінки через колективну діяльність.

Очікувані результати: формування соціальної компетентності ліцеїстів, здатність ефективно взаємодіяти з оточуючими, розвиток активної соціальної позиції учасників тренінгу.

1.Вправа «Ти і твоє ім'я» (Знайомство)

Написати свої імена на стікерах та підібрати рису характеру, яка властива учаснику і починається на першу літеру імені. Наприклад: *«Привіт, я Тетяна, я тактовна!»*

Перед початком заняття пропонується записати та обговорити правила, завдяки яким усім буде комфортно та продуктивно працювати.

2.Вправа «Правила групи під час тренінгу»

Ухвалені варіанти правил, записують на «долонях». «Долоні» поміщають на плакат. Правила тренінгу повинні бути на видному місці впродовж усього заняття. Якщо хтось з учасників їх порушить, отримує покарання – розповісти про себе смішну історію!

3. Притча про майстра

Якось увечері зібралися разом музичні інструменти: скрипка, саксофон, труба, сопілка й контрабас. І виникла між ними суперечка: хто найкраще грає. Кожен інструмент почав виводити свою мелодію, показувати власну майстерність. Але виходила не музика, а жахливі звуки.

Що більше кожен старався, то незрозумілішою і потворнішою ставала мелодія. Ось з'явилася людина й помахом руки зупинила ці звуки, сказавши: «Друзі, мелодія – це одне ціле. Нехай кожен прислухається до іншого, й ви побачите, що вийде».

Людина знову змахнула рукою, і спочатку несміливо, а потім дедалі краще зазвучала мелодія, в якій було чути смуток скрипки, ліричність саксофона, оптимізм труби, унікальність сопілки, величність контрабаса. Інструменти грали, із замилюванням стежили за чарівними помахами рук людини. А мелодія звучала і звучала, поєднуючи виконавців і слухачів в одне ціле.

Як важливо, щоб оркестром хтось диригував! Досягнення гармонії можливе лише тоді, коли всі об'єднані однією метою і спрямовані єдиною волею у єдиному пориві.

Запитання до учасників тренінгу: Як ви гадаєте, як стосується ця притча учнівського парламенту та класного самоврядування? (Заслухати відповіді)

Можливі варіанти: має бути той, хто керуватиме, лідер..

То хто ж такий лідер?

Лідер – людина, яка має високий авторитет серед друзів, товаришів, однокласників та інших в силу своїх особистісних, організаційних, професійних та інших якостей, що виділяють його серед інших людей. Лідерство, здатність впливати на інших таким чином, щоб вони працювали на досягнення цілей, необхідних для ефективного управління. Бувають різні типи лідерів.

Типи лідерів

Емоційний лідер - уміє вибудовує доброзичливі відносини з різними людьми в колективі.

Лідер-критик - уміє критично проаналізувати проект або ситуацію, виділивши їх слабкі й сильні сторони.

Лідер-інтелектуал - уміє продукувати різні позитивні ідеї.

Лідер-організатор - уміє планувати виконання роботи і розподіляти обов'язки між учасниками.

Лідер-виконавець - уміє чітко і у визначений термін виконати покладені на нього обов'язки.

Звичайно, якщо ми говоримо про президента УП чи Лідера класу, то перш за все це повинен бути лідер-організатор, який зможе об'єднати навколо себе інших типів лідерів, які кожен зі свого боку буде доповнюючою частиною успішної команди.

4.Вправа «Лідерські якості»

Перелічити найбільш важливі лідерські якості.

Об'єднатись у 2-3 групи та створити на плакаті людину-лідера, записати якості та презентувати. Вправа завершується обговоренням кожної якості лідера.

Якості лідера (інформація)

Компетентність - знання тієї справи, у якій людина проявляє себе як лідер; **Відповідальність** - наділення правами й обов'язками в здійсненні будь-якої діяльності, що має високо розвинене почуття обов'язку;

Активність - вміння діяти енергійно, наполегливо;

Ініціативність - творче прояв активності, висунення ідей, пропозицій; **Товариськість** - відкритість для інших, готовність спілкуватися, потреба мати контакти з людьми;

Кмітливість - здатність доходити до суті явищ, бачити їх причини й наслідки, визначати головне;

Наполегливість - прояв сили волі, завзяття, уміння доводити справу до кінця; **Самовладання** - здатність контролювати власні почуття, свою поведінку в складних ситуаціях;

Здатність управляти собою - здатність повною мірою використовувати свій час й енергію, уміння долати труднощі, піклуватися про накопичення сил.

Працездатність - витривалість, здатність виконувати напружену роботу;

Творчий підхід до діяльності - пошук нестандартних підходів до рішення управлінських проблем. Уміння генерувати ідеї. Прагнення до нововведень.

Самостійність - уміння брати відповідальність на себе;

Організованість - здатність планувати свою діяльність, проявляти послідовність, зібраність;

Вихованість - знання правил етикету, норм моралі, уміння поводити себе в різних ситуаціях; **тощо....**

Підсумок: виділити 5 основних якостей, які повинен мати лідер класу чи парламенту.

6.Послухати «Ділову притчу». Автор: Владислав Дінаполі.

Жив одного разу чоловік , який хотів вести за собою людей. У нього були хороші ідеї про те, як допомогти багатьом, але люди не йшли за ним, тому що люди йдуть не за тим, у кого хороші ідеї. Тоді ця людина стала доглядати за собою , і став він найкрасивішим. Але люди знову не слідували за ним, тому що люди йдуть не за найкрасивішими. Він став багато читати, і став найбільш розумним. І знову люди не бажали за ним іти, тому що люди йдуть не за найрозумнішими. Людина вирішила багато говорити і виступати, але за ним ніхто так і не йшов, адже люди йдуть не за тим, хто багато говорить. Він став багатим і знаменитим, але результат залишався незмінним, тому що люди йдуть не за найбагатшим і знаменитим. Людина навчилася виступати як актор, став надзвичайно яскравим і цікавим. І знову ніхто не поспішав до нього приєднатися. Люди хочуть йти не за найяскравішим і цікавим. Вони лише сиділи навколо нього, дивилися і слухали, але супроводжувати його ніхто навіть не намагався. І одного разу цій людині все набридло. Він вирішив просто піти по своїх 28 справах. І люди пішли за ним, тому що люди йдуть за тим, хто йде!

Запитання. Як ви гадаєте? В чому головна мораль притчі?

Відповіді

Отже, лідер – це не тільки той, який дає розпорядження, а той хто разом з командою йде до цілі. Лідер повинен показувати приклад не тільки вказівками, а й дією!

7. Вправа "Копія". (Метою вправи є поліпшення якості спілкування в групі. Тренування уважності, уміння слухати й тренувати точність передачі послань)

У цій вправі комунікація одностороння. Імовірність помилки дуже велика, оскільки слухачі не можуть перепитувати мовця. Група сидить півколом. Кожен бере собі олівець і папір. Один учасник бере на себе важку роль - комунікатора. Комунікатор сідає навпроти решти групи й отримує матеріал до цієї вправи (малюнок із зображенням різних геометричних фігур, тощо). Його завдання - так описати картину з аркуша, щоб решта учасників могли намалювати її на своїх аркушах ідентично зразку. Кожен працює тільки для себе, перепитувати комунікатора заборонено. Якщо в комунікатора склалося враження, що він надав достатньо інформації, він просто говорить про те, що закінчив.

Інструкція для комунікатора: «Опишіть знаки словами з такою точністю, щоб слухачі могли намалювати картину, не поглядаючи на неї».

По завершенню роботи учасникам показується оригінал, щоб вони змогли порівняти з ним свій твір. Звертається увага на те, що всім давалася однакова інформація, але картини все одно різняться. Як можна це пояснити? Під час підведення підсумків учасники можуть поскаржитися на те, що комунікатор дав їм недостатньо інформації. У цей момент добре поговорити про одно-і двосторонню комунікацію, про вміння слухати і говорити

Запитання:

- Що мені сподобалося в манері донесення інформації комунікатора?
- Які були недоліки в його роботі?
- На що потрібно звертати особливу увагу при односторонній комунікації?
- Чи знаю я людей, які схильні до такого роду комунікації?
- Як би я оцінив самого себе в цьому відношенні?
- У чому перевага двосторонньої комунікації?
- Які спостереження я зробив у цьому процесі?
- У кого вийшла найточніша картина? Як йому це вдалося?

Зробити висновок про важливість двосторонньої комунікації. (Прослідкувати за толерантним ставленням до комунікатора, і зробити акцент на поліпшення комунікаційних відносин).

Щоб зібрати команду треба мати гарні комунікативні навички та вміння переконувати. **Зачитати «Прийоми приємного спілкування»**

Прийом 1. Називайте співрозмовника за ім'ям. Відомо, що найприємніші для людини звуки - озвучування його імені.

Прийом 2. Дивіться в очі співрозмовнику. Це розташовує до розмови і породжує довіру між людьми. Не ховайте свій погляд, намагайтеся, щоб 30 - 50% часу спілкування ви дивилися в очі один одному.

Прийом 3. Говоріть про хороше! Під час своєї бесіди уникайте тем, пов'язаних з негативними емоціями. Пам'ятайте і застосовуйте золоте правило древніх толтеків: «Не критикуй. Не засуджуй. Не скаржся».

Прийом 4. Хваліть своїх співрозмовників. У дитинстві ми часто чули у будь-якій дрібниці (крок, малюнок, вірш) «Молодець!». Але чим старше ставали, тим більше відчували дефіцит цих слів. Тому не бійтеся перехвалити. Хваліть усіх і за все. Візьміть на замітку фрази на кшталт: «Як чудово у вас вийшло ...», «Ви краще за всіх знаєте ...», «Як вам вдається так добре ...»

Прийом 5. Посміхайтесь! Адже немає більш потужного зброї, ніж посмішка. Для того, щоб люди хотіли з нами спілкуватися, ми самі маємо цього бажати, і співрозмовники повинні це бачити. Іноді силу впливу посмішки на оточуючих складно уявити. Посмішка нічого не коштує, але багато чого робить. Вона збагачує тих, хто її отримує, не збіднюючи при цьому тих, хто нею обдаровує.

Пам'ятайте! Основа ставлення до нас закладається в перші 15 секунд із нами. Як ви себе презентуєте, так до вас і будуть ставитися.

Рефлексія. Запропонувати поділитися емоціями щодо зустрічі! Починаємо фразою найбільш корисною для себе вважаю інформацію (вправу і т.д).
Учасники діляться враженнями.

Анастасія Анатоліївна Марненко,
педагог-організатор Канівської
загальноосвітньої школи І-ІІІ
ступенів №1 імені Т. Г. Шевченка
Канівської міської ради

ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ ВИХОВНОЇ РОБОТИ В КОНТЕКСТІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Традиційно на початку березня у кожній школі готують низку заходів до дня народження Тараса Шевченка. І щоразу це випробування на креативність та учнівський інтерес. Як зробити Шевченківські дні цікавими та не перетворити на тортури класиком? А чим взагалі цікавляться сучасні школярі? Діти і підлітки надають перевагу картинкам і фото набагато частіше, ніж текстовому відтворенню інформації.

У сучасній школі, коли діти все менше і менше читають, потрібно шукати нові способи залучення їх до цього процесу. Найефективнішими технологіями є ті, які повністю відповідають інтересам та запитам школярів.

Мета:

• **освітня:** поглибити знання дітей про життєвий та творчий шлях Т. Г. Шевченка; продемонструвати чарівність та волелюбність Шевченкового слова; показати, як поет оспівує красу рідного краю;

• **розвиваюча:** розвивати вміння виразно, чітко читати вірші, збагачувати словник учнів, сприяти національному вихованню учнів, формувати почуття гордості за Україну;

виховна: виховувати любов і повагу до спадщини, яку залишив поет, формувати віру в майбутнє України, відчуття краси українського художнього слова, представленого в поезії великого Кобзаря, утвердити переконання, що Т. Шевченко — гордість України.

В рамках проведення Шевченкових березин у школі, я використовувала такі новітні форми виховної роботи:

Музичний вернісаж: учні виконували пісні "Ой у полі могила з вітром говорила", "Не тополю високою...", "Думи мої, думи мої.." у сучасній обробці. URL: <http://surl.li/cgahcd>

«Вільний мікрофон»: на перервах учні та вчителі декламували улюблені вірші Шевченка напам'ять. URL: <http://surl.li/cgahcd>

Екскурсії шкільним музеєм: Представники учнівського самоврядування проводять екскурсії у шкільній залі-музей для вихованців школи та гостей. URL: <http://surl.li/guqsfs>

Майстер-клас: Діти створили власноруч портрет Тараса Шевченка та прикрасили фотозону своїми малюнками. Також було проведено майстер-клас зі створення поетичного колажу із творів Шевченка. Діти малювали, вибирали фрагменти віршів поета і кріпили все на великий аркуш паперу, створивши унікальну композицію. URL: <http://surl.li/lhdqsg>; <http://surl.li/jqhtyp>

Перегляд відео: На перервах учні переглядали відео декламування "Заповіту" Великого пророка іноземними мовами, а також відеоролики пісенних композицій на слова Кобзаря у сучасному виконанні українських співаків.

Екскурсії до Шевченківського національного заповідника та музею Т.Г.Шевченка:

10 березня учні здійснили покладання квітів до могили Тараса Шевченка, відвідали музей та стали учасниками літературно-мистецького кола «БЛОКПОСТИ ШЕВЧЕНКОВОГО СЛОВА» яке відбулось у конференц-залі музею Тараса Шевченка. URL: <http://surl.li/mrjgfu>

Конкурс: Учні взяли участь у конкурсі читців поезії великого Кобзаря "Слово вічне, слово невмируще", присвяченому 210 річниці від дня народження Тараса Шевченка. Переможці конкурсу мали унікальну можливість декламувати вірші Шевченка на Тарасовій горі. URL: <http://surl.li/znimgr>

Перфоманс: А для п'ятикласників нашої школи гостинно відкривав свої двері театральний салон «На вівтар Шевченкового слова я серце своє юне покладу». Діти познайомилися з дитячими роками життя Тараса, репродукціями його картин. Також дізналися про двовзори – картини з подвійним змістом, які були присвячені Шевченківській тематиці. У стінах салону лунали поезії Кобзаря та пісні на його твори. URL: <http://surl.li/rumwg>

Флешмоб: музична перерва з танцювальним флешмобом «Єднаймося, брати мої..» URL: <http://surl.li/mzhuee>

Урок літератури у музеї:

Для учнів у конференц-залі музею Т.Г. Шевченка Тамарою Філіпович, завідувачкою відділу культурно-освітньої роботи, було проведено урок літератури «Тарас Шевченко на Канівщині». Урок у стінах музею - це не лише відкриття нових сторінок біографії митця, а й особлива атмосфера. URL: <http://surl.li/pyzfwl>

Квест-екскурсія:

Працівниками музею Т.Г. Шевченка була проведена квест-екскурсія, присвячена життю та творчості митця. Це була чудова нагода замислитися над символом української державності, української нації -Т. Шевченком, об'єднатися заради благополуччя нашого подальшого існування. URL: <http://surl.li/xxbkvk>

Проведені заходи зацікавили учнів, сприяли поглибленню знань, спонукали школярів до розуміння необхідності дбайливого ставлення до культури нашого народу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Шевченко Т. Г. Кобзар. Харків: Аргумент принт, 2012. 495 с.
2. Шевченківські дні в школі: сайт «На Урок». URL: <http://surl.li/nsavaa>
3. Сайт «На Урок» Сценарій літературно – музичного свята, присвяченого 205-ій річниці з дня народження Т.Г.Шевченка « Живе під сонцем любові Шевченкова весна...» URL: <http://surl.li/vcxwef> (дата звернення 23.09.2024)
4. Сайт «На Урок». Розробка уроку з української літератури для 9 класу. URL: <http://surl.li/gvusi> (дата звернення 23.09.2024)

Аліна Петрівна Марченко, педагог-організатор
Золотоніської спеціалізованої школи №2
інформаційних технологій Золотоніської міської ради

ПРОЄКТ ЯК АКТУАЛЬНА ФОРМА ВИХОВНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ

У статті висвітлюється питання проєктної діяльності як інноваційної форми виховної роботи в сучасному навчальному закладі. Акцентовується увага на тому, що метод проєктів дає змогу подолати бар'єр у спілкуванні, навчити дітей самостійно здобувати нові знання та застосовувати їх на практиці, критично мислити та легко орієнтуватися у просторі.

Сучасний розвиток суспільства вимагає кардинальних змін у освітній сфері. Відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року навчальний заклад має впроваджувати демократичну культуру через вироблення відповідних процедур для захисту прав дитини і формування демократичних цінностей. Стандарт Нової української школи ґрунтується на компетентнісному

підході, який поєднає школу з реальним світом і тими потребами, які ставить перед людиною життя.

Виникає питання: а чи потрібна виховна робота в умовах Нової української школи? Так, потрібна, бо саме в таких умовах завданням виховання є створення підґрунтя, на якому може зростати людина європейського мислення, яка добре знає себе, може використовувати власний потенціал, вміє створювати ситуації успіху, розробляти й реалізовувати власний життєвий сценарій.

Як бачимо, школа XXI століття потребує створення виховного простору, спрямованого на виховання конкурентоспроможної особистості, котра зуміє розробляти свої життєві плани, самостійно використовувати знання для розв'язання проблем.

Школа має формувати ціннісні ставлення і судження, які служать базою для щасливого особистого життя та успішної взаємодії з суспільством. Виховний процес має виступати невід'ємною складовою усього освітнього процесу і орієнтуватися на загальнолюдські цінності, зокрема морально-етичні (гідність, чесність, справедливість, турбота, повага до життя, повага до себе та інших людей), соціально-політичні (свобода, демократія, культурне різноманіття, повага до рідної мови і культури, патріотизм, шанобливе ставлення до довкілля, повага до закону, солідарність, відповідальність). Нова школа буде плекати українську ідентичність.

Ідеально відповідає цій потребі проєктна діяльність як інноваційна форма виховної роботи в сучасних умовах. Метод проєктів завжди зорієнтований на самостійну діяльність учнів: індивідуальну, парну, групову, яку діти виконують протягом певного часу. Тематика може стосуватися будь-якого питання виховного процесу. Застосування даного методу дає змогу подолати бар'єр у спілкуванні, навчити дітей самостійно здобувати нові знання та застосовувати їх на практиці.

Проєкт - це задум, план про образ передбачуваного; сукупність документів, необхідних для його створення. В основі методу проєктів лежить розвиток пізнавальних творчих навичок учнів, умінь самостійно конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі, критично мислити.

Досвід діяльності нашого закладу переконує, що значною мірою його успішний розвиток пов'язаний з удосконаленням виховної системи через метод проєктів. Але успішним цей метод є завдяки інформатизації виховного процесу, що дає можливість створити для учнівської молоді «розширену діяльність», в якій вона діє, пізнає і спілкується, тим самим освоюючи систему соціальних зв'язків та відносин. Метод проєктів є одним із провідних засобів перетворення школи навчання на школу життя, оволодіння учнями навичками планування власної діяльності, навичками вибору способів та шляхів щодо здійснення, формування та актуалізації життєвого досвіду учнів. Формування в учнів вмінь та навичок проєктивної діяльності передбачає досягнення ними такого рівня, який би був достатній у певних комунікативних сферах.

Широко застосовуються в нашому навчальному закладі проєкти національно-патріотичного спрямування, бо вони є невід'ємною складовою формування компетентної особистості громадянина України.

Переваги проєктів:

- допомагають побачити зв'язок між індивідом та зовнішнім світом;
- вчать самоорганізації для ведення будь якої діяльності, планування власного часу і роботи за графіком;
- дозволяють керувати процесом спілкування під керівництвом педагога;
- створюють можливості для взаємодії як один з одним, так і з різними людьми поза навчальним закладом;
- вчать представляти і захищати публічно результати своїх досліджень і свою думку, що є важливими навичками і в особистісній сфері, і в професійній діяльності, зокрема щодо реалізації та захисту прав людини (прав дитини).

Проєкт «Гарбуз Fest»

- **Інтерактивні акції** - низка заходів інформаційно-просвітницького спрямування (тематичні стенди, відеоролики, презентації).
- **Флеш-моб** — руханки та заздалегідь сплановані загальношкільні танцювальні флеш-моби.
- **Гарбуз та III** – учні за допомогою III моделювали казки (в яких згадується гарбуз).
- **Інтелектуальні ігри** – основним засобом вираження у цій формі є гра. Саме через гру подається зміст, за допомогою неї моделюються різні ситуації, у яких формуються й відпрацьовуються необхідні навички. Ця форма допомагає створити атмосферу активних, позитивних дій, яскраво виразити ідею програми. **Стрітквест** - інтерактивний жанр, де учасникам пропонуються рухатися від "станції" до "станції" і, зупиняючись, отримувати чи демонструвати свої знання, набувати чи демонструвати певні навички.
- **Воркшоп** - інтенсивний навчальний захід, під час якого учасники навчаються завдяки власній активності, а теоретичні відомості – мінімалістичні і відіграють незначну роль. У центрі уваги відбувається самостійне навчання учасників і активна взаємодія. Акцент відбувається на отриманні динамічного знання.
- **Фоточелендж** - зробити креативне фото на задану тему і розмістити його в мережі, а потім запропонувати повторити завдання своєму знайомому або необмеженому колу користувачів.
- **Страви з гарбуза** - потрібно створити здоровий перекус або страву з гарбуза. Клас повинен презентувати свою страву, розповідаючи про її корисні властивості.
- **Гарбузові перегони** - веселі естафети, «гарбузові» драйв-змагання, де можна виміряти свою богатирську силу.

В ході реалізації проєкту учні навчилися добирати матеріал відповідно до заданої теми та організовувати його з допомогою наставників згідно з заданим форматом. Використання індивідуальної форми на початковому етапі з подальшим об'єднанням у групи-команди вплинуло на усвідомлення значущості особистого внеску кожного учасника у спільну справу, виступило мотиваційним фактором до колективної активної діяльності. Постановка та вирішення завдань проєкту сприяли розвитку творчих здібностей учнів та їх критичного мислення, учні стали активнішими у веденні дискусії, впевненіше обґрунтовують власну точку зору.

Завдяки проєктам, що здійснюються сьогодні у нашому навчальному закладі, ми отримуємо результат — впевненість учнів у собі, адекватна оцінка власних сил та можливостей, вміння працювати у команді, правильно ставити мету, обирати шляхи її реалізації, досягати поставлених цілей. Саме така робота покликана виховати справжніх громадян нашої країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Логвін В. Метод проєктів у контексті сучасної освіти. Завуч. 2002. №26. С.4.
2. Пашковська Н.В. Шкільні освітні проєкти як складові іміджу сучасного навчального закладу. Управління школою. 2003. № 35. С. 24- 25.
3. Сисоєва С.О. Особистісно-орієнтовані педагогічні технології: метод проєктів. Неперервна професійна освіта: теорія і методика: Наук.-метод. журнал. Київ, 2002. Вип.1 (5).
4. Ящук СМ. Розвиток творчого потенціалу учнів у процесі проєктно-технологічної діяльності. Рідна школа. 2004. №4. С 9-11.
5. Метод проєктів. Основні ознаки проєктної діяльності. URL: <http://informatyka179.blox.ua/2010/10/Urok-1Vstup-Metod-proektiv-Osnovni-oznaki.html>

Світлана Олександрівна Матійчук,
культурний організатор комунального закладу
«Уманський гуманітарно-педагогічний
фаховий коледж ім.Т.Г.Шевченка
Черкаської обласної ради»

ІНОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИХОВНІЙ РОБОТІ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ. ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ

В даній статті розкривається досвід виховної роботи культурного організатора в закладах як загальноосвітніх закладах освіти так і інклюзивних різних рівнів акредитації. Особлива увага звертається на аналіз змісту інновацій, які застосовуються в ході здійснення національно-патріотичного, народознавчого та естетичного виховання здобувачів освіти.

В ході здійснення виховної роботи в закладах освіти досягнути запланованого, продемонструвати високий рівень результативності можливо лише застосовуючи інноваційні технології. Наприклад: здійснюючи національно-патріотичне виховання здобувачів освіти можна використати зміст народознавчої теми: «культурне різноманіття» як засіб єднання людства. Застосовуючи інтерактивність, можна обговорювати тему культурного різноманіття інформуючи дітей про широкий спектр людських емоцій, традицій, способів життя і самовираження, дозволяючи дітям висловлювати свої думки, відношення до того чи іншого явища і робити висновки ненав'язливо, здійснюючи модерацію. Діти навчаються виділяти основне, бачити суттєве, відмітати другорядне, адже так вони розуміють, що основне в змісті культури не речі, а людина суспільство. Усі її види - культура виробництва, культура управління, політична культура, художня культура, культура міжособистісних відносин, екологічна тощо - утворюють єдине ціле як форми існування й розвитку людської природи, а отже, - суспільства.

Доцільно використовувати в інформаційному потоці інтерактивні запитання, які створюють проблемну ситуацію, змушують дітей мислити, приймати активну участь в обговоренні, вони висловлюють найрізноманітніші думки з приводу культурної різноманітності у сучасному світі, де інтерактивність та глобалізація вже стали нормою, важливо мати психологічну готовність до сприйняття різноманітності. Зниження стереотипів та прийняття інших людей з їх унікальними рисами та світоглядом – це необхідність для побудови гармонійних взаємин та розвитку взаєморозуміння.

Прийняття різноманітності вимагає від нас психологічної гнучкості та відкритості до нових ідей та поглядів. Це означає, що ми повинні бути готовими змінювати свої уявлення та переглядати свій світогляд, щоб зрозуміти та прийняти інші погляди. Це може бути викликом, але це також надає нам можливість розширити наше розуміння та збагатити наші взаємини з іншими людьми.

Потрібно допомогти дітям прийти до висновку, що розуміння та прийняття різноманітності в психології є ключовими складовими для побудови гармонійного суспільства, де кожна людина має можливість бути самою собою та бути прийнятою такою, якою вона є. Це вимагає від нас постійного самовдосконалення та зусиль у напрямку зниження стереотипів та побудови відкритих та толерантних взаємин з іншими людьми. Важливо і сформувати розуміння поняття «толерантності». Інновацією в такому виховному процесі стане і те, що важливим аспектом інтерактивності стане не лише інформаційна складова, а й психологічний аспект сприйнятливості до інших та взаєморозуміння між спікером та учнівською аудиторією. Саме спікер повинен підвести дітей до важливості розуміння поняття «емпатія». Це поняття важливе особливо в школі для дітей з особливими потребами.

Емпатія відіграє важливу роль у встановленні глибокого зв'язку з іншими людьми. Вона дозволяє нам відчути, яким чином наші дії та слова можуть впливати на інших, і допомагає нам краще зрозуміти, як діяти, щоб створити сприятливу та толерантну атмосферу для всіх.

Іншим важливим аспектом емпатії є її роль у розширенні нашого світогляду. Здатність зрозуміти та сприймати інших людей допомагає нам побачити світ усією його різноманітністю та прийняти його таким, яким він є. Це розширює нашу сприйнятливості до різних культур, традицій, переконань та інших різноманітних аспектів життя.

Хочу поділитися з вами спостереженням з власного досвіду, яким чином емпатія по відношенню до дітей з особливими потребами допомогла мені реалізувати серйозний проєкт, змістовно пов'язаний з культурним різноманіттям, яке розглядалося мною і групою учнів спеціальної школи на матеріалі культурологічних особливостей народної хореографії різних регіонів України, а саме: Слобожанщини, Полісся, Поділля, Закарпаття, Центральної України, Криму. На громадських засадах в минулому навчальному році я працювала педагогом-організатором. Ми ознайомилися з особливостями народної хореографічної культури різних регіонів, вивчили традиційні хореографічні рухи, які властиві кожному із вибраних нами регіонів, з'ясували логіку та історичні передумови їх використання, пов'язали їх із загальноприйнятими традиціями народної хореографії України в цілому та підготували повноцінні хореографічні композиції.

Я стала постановником та учасницею таким хореографічних композицій:

- «Поліська ойра», костюми, в яких танцювали вихованці, вони максимально відповідали традиційному костюмуванню на Поліссі. Традиційна для Полісся і хореографія: рух польки з високим підніманням ніг, окрема партія хлопців, які хизуються перед дівчатами, та партія дівчат з характерним гордовитим виходом.

- Традиції кримських татар. Ми підібрали дівчат невисоких за зростом та тендітних, а хлопців високих та широких в плечах, щоб підкреслити різницю між жіночою та чоловічою партіями в танці. Хлопці демонструють силу, міць, з

широко розкинутими руками вони схожі на орлів, тоді як дівчата – уособлення ніжності, незахищеності, в деякій мірі слабкості, вони як горлиці.

- Слобожанська полька – це характерна композиція, має зрозумілий сюжет, сповнена гумору, завзяття, тому динамічна, швидка, складна в технічному плані.

- Козачок – уривок, який демонструє вам особливості чоловічої партії зі складними силовими рухами та жіночої партії з короткими дрібними кроками, припаданнями та вихилями. Особливу увагу потрібно звернути на костюми, які притаманні центральній Україні, вони яскраві, багаті.

Наша співпраця: моя чуючої людини, хореографа та членів хореографічного гуртка, дітей із значними порушеннями слуху, адже більшість з них не просто слабчуючі, а глухі діти - дозволила успішно реалізувати проєкт, сформувала толерантне відношення до людей з особливими потребами. Мої вихованці навчили мене дивитися на світ своїми очима, спілкуватися жестовою мовою, а я, в свою чергу, навчила їх відчувати музику, ритм, бути емоційними та артистичними, відчути себе рівними серед рівних, допомогла їм стати впевненими у собі. І остаточно висновком моєї розповіді про набутий досвід стане про учасника хореографічного гурту, з яким я працювала багато років і в тому числі, виконуючи обов'язки педагога-організатора. Данило - глухий хлопчина зараз навчається успішно на третьому курсі Київського університету на хореографічному факультеті, він навчається без сурдоперекладача, де є єдиним в групі нечуючим. І я щаслива, що часточка моїх зусиль дозволила Данилу реалізувати мрії свого життя.

Як свідчить досвід підвищить рівень результативності виховної роботи і такі інноваційні технології, як:

1. Технологія розвитку критичного мислення (створення проблемних ситуацій, дискусії, дослідницька діяльність, проблемно-пошукова діяльність, тому що технології розвитку критичного мислення формують творче мислення, сприяють розвитку креативності.)

2. Ігрові технології навчання (ігрові технології відрізняються від інших технологій тим, що гра: це добре відома, звична й улюблена форма діяльності для людини будь-якого віку)

4. Технологія особистісно орієнтованого навчання (технологія особистісно орієнтованого навчання спрямована на особистість. Це означає максимальну індивідуалізацію і диференціацію навчального та виховного процесу, побудову його на діагностичній основі)

5. Проєктна технологія (технологія проєктування передбачає розв'язання учнем або групою учнів якої-небудь проблеми, яка передбачає, з одного боку, використання різноманітних методів, засобів, а з другого – інтегрування знань, умінь з різних галузей науки, техніки, творчості.)

6. Інформаційно-комп'ютерні технології

Хочу поділитися з вами досвідом роботи з інноваційними технологіями. Я культурорганізатор КЗ «Уманський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж ім. Т.Г.Шевченка Черкаської обласної ради» в цьому навчальному році на базі нашого навчального закладу відкрили центр освіти і піклування про дітей

дошкільного віку Mr. Leader. Новостворений центр - це педагогічна лабораторія, мета якої полягає у стимулюванні впровадження інновацій та пошуку нових методів виховання й навчання в закладах дошкільної освіти та центрах освіти і піклування про дітей дошкільного віку, підвищенні професійної майстерності педагогів, популяризації кращого практичного досвіду роботи закладів освіти для дітей дошкільного віку, створенні позитивного іміджу дошкільної освіти в суспільстві; визнання та підтримка кращих практик у сфері дошкільної освіти. Я є фахівцем дослідницької діяльності, яку здійснює лабораторія. Як ми працюємо?

Ми працюємо за програмою Mr. Leader, засновником якої є Володимир Воронов, народний депутат України 9-го скликання, член Комітету Верховної Ради з питань освіти, науки та інновацій. Програма видає нам готовий розпорядок кожного дня з усім необхідним дидактичним матеріалом для його реалізації. Ми займаємося не лише апробацією цієї програми, а й креативно: за програмою дні одного з тижнів розподілені між континентами, таким чином, нам необхідно на кожен день підготувати традиційні атрибути, костюми, фрукти, овочі, тварин іноді навіть страви, які актуальні для того чи іншого континенту. У вівторок у нас Африка, ми шукаємо шишки для того, щоб зробити ананаси, створюємо аплікації із паперових заготовок «Мавпи на ліанах». Попередньо ми виготовили для дітей африканські спідниці з гофрованого паперу. і це нам дозволило організувати сюжетно-рольові, рухливі, тематичні ігри. Також знаходили на географічній карті найбільш відомі території та засипали їх відповідного кольору крупами. Наприклад: Сахару пустелю жовтим пшоном.

Таким чином, в ході інноваційної діяльності, яка поєднує майже всі розглянуті нами блоки інноваційних технологій, ми відшукуємо найоптимальніші шляхи та форми організації змістовної, вмотивованої освітньої та виховної діяльності для дітей дошкільного віку, аналізуємо отримані результати і можемо робити відповідні висновки щодо результативності застосування тієї чи іншої інновації в освітньому процесі. Інноваційна та наукова діяльність в освіті пов'язані, вони як дві складові частини одного цілого. Інновації виникають в результаті наукової діяльності, апробовуються в практичній роботі і дають поштовх наступним науковим дослідженням.

Головною метою впровадження інноваційних технологій є відкриття об'єктивних закономірностей навчання, виховання і розвитку особистості, свідоме і цілеспрямоване застосування вже відомих законів у практиці навчально-виховної роботи. Значення інноваційних технологій у виховній роботі не можливо переоцінити, тому що вони прямо пропорційно пов'язані з формуванням розвиненої гармонійної особистості, в руках якої майбутнє людства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бех І. Д. Виховання особистості. Особистісно-орієнтований підхід : науково-практичні засади. Київ: «Либідь». 2003. К. : Либідь, 2003. 280 с.

2. Кремень В. Г. Філософсько-освітня діяльність: інноваційні аспекти // Становлення і розвиток науково-педагогічних шкіл: проблеми, досвід, перспективи: зб. наук. праць / за ред. В. Кременя, Т. Левовицького. Житомир : Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2012. С. 10–26.
3. Савченко М. Науково-теоретичні підходи до розвитку морально-громадянських цінностей учнів у контексті дослідно-експериментальної роботи в гімназії. Дидактика: теорія і практика: зб. наук. праць. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2017. С. 155–167.
4. Міністерство освіти і науки України (2016). Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <http://mon.gov.ua/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8%202016/12/05/konczepczya.pdf-2016/>.

Олена Володимирівна Матрос,
педагог-організатор Родниківського
ліцею імені Т.Г.Шевченка Паланської
сільської ради Уманського району

ОРГАНІЗАЦІЯ ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ НА ОСНОВІ НАЦІОНАЛЬНИХ ТРАДИЦІЙ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

У статті висвітлюється питання національних традицій і звичаїв українського народу. Адже метою школи на сучасному етапі є відродження вікових національно–патріотичних принципів виховання до відповідно сучасних вимог виховання громадянина, як члена правового суспільства, демократичної держави, особи, що відчуває й цінує ідеали свободи й рівності, усвідомлює цінність людської гідності та вивчає і шанує традиції і звичаї свого народу.

Ураховуючи суспільно-політичну ситуацію, що склалася в Україні, усе більшої актуальності набуває виховання в молодого покоління почуття патріотизму, відданості загальнодержавній справі зміцнення країни, активної громадянської позиції тощо.

Виховання – це цілеспрямована діяльність, яка здійснюється в системі освіти, орієнтована на створення умов для розвитку духовності зростаючої особистості на основі загальнолюдських (гідність, чесність, справедливість, турбота, повага до життя, повага до себе та інших людей) і національних (повага до рідної мови і культури, патріотизм, шанобливе ставлення до довкілля, повага до закону, солідарність, відповідальність) цінностей. У центрі освіти має перебувати виховання в учнів відповідальності за себе, за добробут нашої країни.

Мета виховної роботи нашого ліцею з використанням народних традицій полягає у ознайомленні ліцеїстів з народними традиціями, вихованні поваги та любові до народних традицій та звичаїв, формуванні почуття національної гідності та самосвідомості.

Традиції, звичаї, обряди та свята – це ті неписані закони, якими користуються в найменших щоденних і найбільших всенаціональних справах. Святково-звичаєва спадщина, а також мова – це ті найміцніші елементи, що об'єднують і цементують окремих людей в один народ, в одну націю. Із часу виникнення людського суспільства кожним новим поколінням все це засвоювалося, застосовувалось в житті, розвивалося та в подальшому передавалося наступному поколінню. В ході історії склалися й утвердилися форми, засоби та механізми збереження й передачі соціального досвіду, які в сукупності називаються традицією.

Методика виховної роботи з використанням народних традицій складається з певних етапів:

I. Уточнення змісту, мети та завдань роботи.

II. Вивчення та аналіз стану одержаних результатів.

III. Ознайомлення учнів з поняттями «традиція», «обряд», «свято», розкриття їх ролі у житті та історичному минулому країни.

IV. Організація пізнавальної та пошукової діяльності учнів, залучення їх до активної участі у проведенні виховних заходів з використанням народних традицій.

Упроваджуючи у виховний процес народні традиції, слід передбачити роботу як з учнями, так і батьками. Вивчення та впровадження педагогіки народу формує етнічну самовідданість, зацікавленість в її відродженні, повагу до національно-культурних традицій народу.

Таким чином, використання національних традицій у виховній роботі звільняють від абстрактності і надуманості у виборі форм та змісту роботи, дозволяють створити природне виховне середовище, дають змогу глибше усвідомити зв'язки з історією своєї місцевості, нерозривну єдність з попередніми поколіннями, їх духовним світом, глибше пізнати свій народ, його традиції, вірування в самого себе, як часточку великого народу.

Хочу поділитися досвідом проведення виховного заходу в нашому ліцеї до Дня української хустки.

Тема заходу: *«Побачення з українською хусткою-чарівницею»*

Форма проведення: *свято.*

Мета: ознайомити учнів із хусткою-оберегом, зі значенням хустини в побуті української родини, яку роль відігравала і відіграє вона в наш час в обрядах українського народу; формувати уявлення про орнаменти та кольори, якими її прикрашали; прищеплювати інтерес та виховувати любов і повагу до українських традицій і звичаїв краю.

Перебіг заходу

Святково прикрашений зал. На сцені ілюстрації та хустки, скриня. Учні та батьки в Українських костюмах, на плечах дівчат, матерів, бабусь, вчителів хустки. На екрані презентація до свята. Виставка намальованих хусток.

Зміст виховного заходу зазначав, що 7 грудня 2019 року вперше в Україні відзначається Всесвітній день української хустки. З цієї нагоди в усіх закладах

освіти стартують флешмоби, проводяться вечори і класні години, присвячені українському національному аксесуару, який зберігає в собі старовинні традиції.

До цієї прекрасної традиції долучимося і ми.

Початком нашого свята була розповідь про цінні атрибути нашого народу: піч та скриню. Адже раніше, у хатах займала почесне місце піч, яка була годувальницею, а ще скриня, яка виглядала дуже таємниче, бо там знаходиться найцінніший скарб родини. От і ми на святі говорили про одну цінну річ, яку дістанемо зі скрині. Це – хустка.

Далі коротко розповіли і показали на екрані хустини, які були в давнину та їх види. Розповіли про обрядове їх значення. Що упродовж століть хустка була в Україні найдорожчим дарунком. Повертаючись далекою дорогою син віз матусі хустину на подарунок. А в часи козаччини був добрий звичай, дівчата дарували нареченим вишиту хустину, щоб їх оберігала в далекій дорозі.

Пригадали і народну гру: " У хустинку". Ця гра вам знайома з дитячого садка. Діти про інсценізували і заспівали пісеньку "Галя по садочку ходила"

Також продемонстрували способи зав'язування хустки. Зав'язати хустки нам допомагали запрошені на свято бабусі наших ліцеїстів.

Був представлений показ мод «Єдність поколінь» від юних модельєрів. Адже хустка продовжує залишатися вживаним елементом і у сучасному вбранні. «Бабусину хустку», як головний елемент використовують у своїх колекціях сучасні дизайнери одягу.

Виховний захід викликав високу ступінь захопленості, цікавості в ліцеїстів. Зокрема: використання історичного матеріалу, музики: сучасної та народної, танців з пісенним супроводом, дефіле дало можливість розкрити багатство українського фольклору, пробудило в ліцеїстів неабиякий інтерес до історичної спадщини українського народу.

Таким чином, вивчаючи народні традиції, діти починають цікавитися історичним минулим українського народу. Відроджується культура рідного народу. Вивчення фольклору допомагає розвинути творчі нахили учнів, спонукає їх до пізнавальної активності, є запорукою виховання любові до рідної української мови, до рідної української землі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Організація виховного процесу на основі національних традицій українського народу. URL: <https://naurok.com.ua/organizaciya-vihovnogo-procesu-na-osnovi-nacionalnih-tradiciy-ukra-nskogo-narodu-329355.html>
2. Інноваційні форми виховної роботи в контексті Нової Української Школи. URL: <https://genezum.org/library/innovaciyni-formy-vyhovnoi-roboty-v-konteksti-novoi-ukrainskoi-shkoly> (дата звернення 20.09.2024).
3. Величко С. В. Інноваційні форми виховної роботи в контексті Нової Української Школи. URL: <https://doi.org/10.35619/iiv.v1i15.463> (дата звернення 19.09.2024).

Олена Володимирівна Муржак,
педагог-організатор Домантівського
навчально-виховного комплексу
«загальноосвітня школа І-ІІІ
ступенів—дошкільний навчальний
заклад» Новодмитрівської сільської
ради Золотоніського району

НОВІ ФОРМИ ВИХОВНОЇ РОБОТИ З ШКОЛЯРАМИ

У статті розкривається ідея проєктної діяльності учнів в позаурочній діяльності, яка спрямована на розвиток екологічної свідомості здобувачів освіти, їхньої креативності та самостійності. Розкрито суть проєкту «Я–мер», який було реалізовано в Новодмитрівській ОТГ влітку 2021 року.

В умовах модернізації сучасної освіти, переходу на більш якісний рівень підготовки учнів до адаптації в умовах сучасного суспільства, в педагогічній практиці пріоритетним завданням стоїть завдання формування вміння застосувати отримані знання і навички на практиці в різних сферах життєдіяльності, тому педагогічні підходи, технології повинні бути зорієнтовані та досягненні кожним здобувачем освіти відповідного практичного результату.

Із всіх відомих педагогічних технологій особливе місце приділяється технології проєктної діяльності, так як ця технологія формує в учнів прагнення отримати конкретний результат своєї діяльності. Проєктно-дослідницька діяльність - це діяльність, яка дає корисні навички постановки мети та визначення завдань, виявлення проблем та пошуків шляхів вирішення, збору та систематизації інформації, формування висновків і, найголовніше, кінцевий результат проробленої роботи.

У 2021 році головою Новодмитрівської ТГ було запропоновано по школах громади створити групи дітей, яким є небайдужим життя нашого села, та разом з цими групами взяти участь у Всеукраїнському проєкті «Я Мер». Головне, що мали зробити небайдужі, ініціативні учні, це поставити перед собою якусь мету, до якої впевнено йти аж до досягнення потрібного результату. Так з'явилася ідея залучення учнів до проєктної діяльності, що мала на меті розвиток самостійності та креативності учнівської молоді.

Метою нашого проєкту стало наступне:

- популяризувати ідеї доброчинності,
- сприяти розвитку благодійних ініціатив та підвищенню зацікавленості односельчан у покращенні благоустрою нашого села, допомогти тим, хто цього потребує, волонтерство;
- вдосконалювати реалії сьогодення, покращити екологічне становище в селі;
- встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між станом природного довкілля і здоров'ям;
- формувати соціальні й громадські компетентності учнівської молоді.

Перед початком гри в учнів відбулася зустріч з головою громади, де діти отримали роз'яснення щодо гри-проєкту. Здобувачі освіти пропонували зрілі та важливі зміни, які можна було впровадити в нашому селі.

Серед найцікавіших ідей були наступні:

- прибрати територію сільського пляжу, лісу та зробити зони для відпочинку;
- висадити клумбу квітів в центрі села;
- відвідати діток та допомогти в благоустрою центру соціальної допомоги нашого села та багато іншого.

Саме тоді ми вкотре усвідомили що в дітей дуже цінні та дійсно потрібні нам ідеї. Адже розвиток проєктного мислення, командної роботи, комунікаційних навичок й аргументації – теж завдання школи.

Другим кроком стало формування команди з дійсно зацікавлених у змінах здобувачів освіти. Кількість учасників команди не повинна була перевищувати 10 осіб, та, як виявилось, бажаючих до змін було набагато більше. Саме тому було прийнято рішення створити команду з 10 учнів, але дати змогу всім бажаючим допомагати. Проєкт – це реалістична гра, яка дуже захопила дітей, адже все відбувалося по-справжньому. Діти відчували себе дорослими. Вони усвідомили, що можуть нести позитивні зміни, які подобались їм, і мешканцям села. Це надихало на плідну працю.

Отже, команда створена, план наших дій розроблений, і девізом нашої всієї плідної праці став клич: «Хто, як не ми!»

Екологічні проблеми сучасності вимагають приділяти їм, тобто проблемам, більше уваги. Виховання у підростаючого покоління екологічної грамотності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля й розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь сьогодні стало загальною потребою суспільства. І це відображено в Концепції Нової Української школи, а саме в змістовій лінії «Екологічна безпека та сталий розвиток». Саме тому нашою

командою «БЕМС»(Б-бойові, Е-енергійні, М-молоді, Симпатичні) було прийнято рішення, що першим завданням, за яке ми будемо братися, буде «Чисте село» (кожне своє завдання, яке ми виконували, ми знімали на відео, фотографували і монтували коротенькі відео-ролики тривалістю до 3 хв, тому що за умовами проєкту-гри, повинно бути 3 завдання, 3 коротенькі відео, креативні, цікаві розповіді про втілення нашого проєкту в життя, тобто про реалізацію нашого плану.

Переглянути нашу креативну задумку першого відео можна за покликанням <https://www.facebook.com/share/p/kVvAFj1yjJsvswFL/>

Волонтер у перекладі з англійської мови означає «доброволець». Волонтер — це людина, яка добровільно, не переслідуючи корисливих цілей, займається діяльністю на користь суспільства, не одержуючи за це грошової винагороди. Волонтерський рух — це рух із надання безкорисної допомоги тим, хто її потребує. Волонтерська діяльність для здобувачів освіти є невичерпним джерелом здобуття освіти, можливістю вчитись, а також можливістю самореалізації. Волонтери не одержують матеріальної допомоги у вигляді заробітної плати, проте вони мають дещо інше — розвиток власних здібностей, моральне задоволення, відчуття власної необхідності тим, хто потребує допомоги, відчуття, що вони приносять користь, здобувають нові знання тощо. В теперішній надскладний час, що панує у нашій країні, виховання в дітей бажання допомогти змінити все на краще є дуже важливим.

Отже, наступним нашим завданням була допомога центру соціально-психологічної підтримки та його мешканцям в благоустрої території центру, а також команда вирішила порадувати маленьких мешканців приємними подарунками та просто розрадити, допомогти, поговорити. «Допомагати-це просто». Таким був наш девіз.

В центрі соціально-психологічної підтримки на території нашого села тимчасово проживають сім'ї, що опинилися в важких життєвих ситуаціях. Діти з таких родин, як правило, налякані, вони потребують особливої уваги. І таку увагу члени команди змогли їм надати.

Переглянути наш відеозвіт про проведений час в Центрі соціально-психологічної підтримки можна за покликанням <https://www.facebook.com/share/p/8tMhw9FLCXN2ocVd/>

Колективні заходи завжди згуртовують людей, бо саме в такі моменти пробуджується у серцях любов до своєї малої Батьківщини, відчуття єдиної родини. Метою нашої роботи за темою «Село моєї мрії» було залучення якомога більшої кількості односельчан до нашого проєкту. Ми прогнали зробити так, зробити так, щоб бажання змінювати рідне село ми змогли передати всім. Перше, що ми зробили, це роздали чисті папірці великій кількості людей, щоб кожен зміг написати чи намалювати про які зміни в рідному селі він мріє. Доки тривав наш проєкт, ми заохочували всіх нас допомогти, починаючи від старости села та завершуючи водієм пожежної машини, яка нам привезла воду, щоб ми могли втілити свою мрію в реальність. Краще збагнути, як нам все це нелегко давалося, допоможе тільки відео звіт за покликанням нижче.

<https://www.facebook.com/share/p/4tRpwF1s3QueAP7C/>

Залучення учнів до практичної діяльності з розв'язання проблем навколишнього середовища, проблем рідного села, старання комусь допомогти виявилися не марними. По-перше, ми втілили в життя дуже корисний проєкт. Сільський пляж став місцем відпочинку дітей та дорослих, місцем чистоти та спокою. По-друге, діти навчились самостійності та креативності, зрозуміли, що від них може в житті залежати багато. По-третє, наша команда зайняла третє місце з 9 команд та отримала чудовий приз: подорож на море.

Захвату здобувачів освіти не було меж.

(Переглянути всі наші відеозвіти можна за покликанням нижче.)

Я мер. Домантове URL:

https://youtu.be/UD_JAdmYt7Q?si=KPcJWGxWArGNpiyD

Саме цей проєкт дав поштовх тому, що з 2021 року, не дивлячись на страшні події в нашій країні, учні нашої школи наскільки захопилися вирішенням будь-яких проблем, що з початком повномасштабного вторгнення ми стали однією з передових шкіл району по волонтерству та допомозі нашим ЗСУ. Досі наша команда БЕМЗ піклується про дотримання порядку на пляжі села. З нашої ініціативи було насаджено «Сади Перемоги». Зараз у наших планах у наших планах оформлення в центрі села меморіальних дощок нашим загиблим воїнам(вже почали співпрацю з старостою села), далі плануємо побудувати капличку в парку в центрі села. Ще багато ідей та планів у нашої команди .І це вже не за якийсь приз, просто проєкт «Я Мер» дав поштовх до розуміння того , що краще село та життя в ньому залежить тільки від молодого покоління та прагнення молоді до кращого.

Саме завдяки цьому проєкту наші учні зрозуміли, що немає нічого неможливого, головне стукати - і вам обов'язково відкриють. Хто ж, як не ми.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Буринська Н. Досвід формування екологічної свідомості в учнів. Біологія і хімія в школі. 2008.
2. Вербицький В. Проєктна форма навчання і виховання у загальноосвітніх навчальних закладах та позашкільних закладах освіти еколого-натуралістичного напрямку : проблеми та шляхи їх вирішення. Рідна школа. № 3.
3. Нова українська школа. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення 18.09.2024).

Наталія Іванівна Саділенко,
педагог–організатор Сагунівського
закладу загальної середньої освіти І–
ІІІ ступенів Сагунівської сільської
ради

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В РОБОТІ ПЕДАГОГА-ОРГАНІЗАТОРА

*Педагог-організатор має бути тим чарівником,
який перетворює природний дар дитини
на талант, так само, як кваліфікований ювелір
перетворює природний алмаз на розкішний діамант*

Сьогоднішній світ змінюється стрімко, і освіта не може залишатися осторонь. Щоб підготувати дітей до життя в цьому динамічному середовищі, необхідно постійно шукати нові, більш ефективні методи навчання. Важливим фактором ефективності освіти стає впровадження інноваційних педагогічних технологій, що відкривають нові можливості виховання і навчання. Хочеться, щоб діти активно намагалися самі знайти відповіді на свої запитання, проявляли більше самостійності, уяви, допитливості.

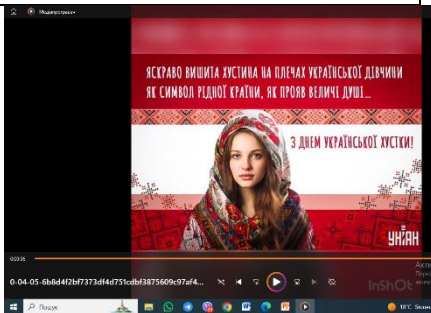
Інноваційні форми роботи мають безліч переваг як для дітей, так і для вчителів. Вони дозволяють зробити навчальний процес більш цікавим і ефективним, сприяють всебічному розвитку особистості дитини.

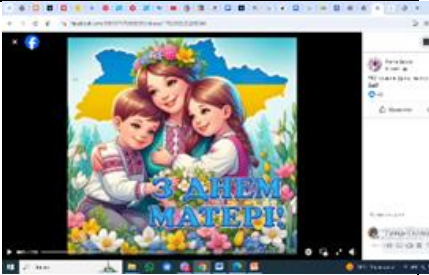
При використанні нових форм у виховному процесі діти учаться:

- Шукати зв'язок між новими та набутими знаннями;
- Мають змогу робити відкриття;
- За допомогою різноманітних засобів доводять свої власні ідеї та думки;
- Формують критичне мислення, навчаються співробітництва;

- Виявляють та реалізують індивідуальні можливості.

форма	Короткий опис	Досвід
Квест	аматорське спортивно-інтелектуальне змагання, основою якого є послідовне виконання заздалегідь підготовлених завдань командами або окремими гравцями.	 Квест «Ключі від літа»
Фото-квест	це змагання, де учасники створюють фотографії на запропоновані теми своїм поглядом. Шукають відповідний кадр, будують його, творять.	 Фотоквест «Україна – це ми!»
Фут-квест	пішохідна гра, яка поєднує в собі спортивне орієнтування, рішення головоломок і пошук кодувань/кодів. Гра полягає в тому, що командам послідовно потрібно відгадати 10-12 адрес в центрі міста/села, прибути туди і виконати певне завдання (знайти код, вирішити шифровку, знайти агента, вирішити головоломку і т.д).	
Флеш-моб	це несподівана поява групи людей у заздалегідь запланованому місці. Після закінчення запланованої акції її учасники розчиняються в натовпі перехожих людей, що і викликає ефект раптовості.	 Флеш-моб «Ланцюг єдності»

Танцювальний флешмоб	група випадкових людей, які збираються в публічному місці для демонстрації певних дій - танцю, постановки і т.п.	 «Вишиваночка»
Релакс-акція	«Міняю посмішку на кульку/цукерку».	
Хеппенінг	проведення ігрових моментів, окремою групою людей (учнів), для покращення настрою, цікавого проведення вільного часу (перерви в школі, канікулярний час, під час пришкольнього оздоровчого табору).	
Проектна діяльність «Найкращий подарунок – Перемога»	Акція «Пластикові кришечки – на протези воїнам». Благодійні ярмарки Акція «Тепла посилка для захисника»	
Фоточелендж	Зробити креативне фото на задану тему і розмістити його в мережі, а потім запропонувати повторити завдання своєму знайомому або необмеженому колу користувачів.	
Геокешінг	Захоплююча командна гра, в якій присутні – знаходження місця розташування заданих об'єктів, пошук інформації про об'єкти для отримання відповідей на питання. Її мета — розвиток допитливості та пізнавальної активності дітей, вміння орієнтуватися у просторі, спілкуватися і знаходити в результаті спілкування потрібну інформацію. Головна особливість геокешінгу — це те, що схованки створюються в місцях, які	

	мають природну, історичну чи культурну цінність.	
Вистава форум-театру	методика інтерактивної роботи серед різних шарів суспільства, направлена на вирішення соціальних проблем. Сценічна вистава форму-театру пропонує для розгляду соціальну проблему, а кожен персонаж гри виконує певну соціальну роль. Головний герой – "жертва" ситуації, інші персонажі – його оточення: сім'я, школа, члени суспільства. Можлива участь лікаря, міліціонера, психолога, вчителя. Кількість персонажів зумовлена сценарієм, конкретною ситуацією. Джокер – головна дійова особа форуму-театру. Він веде захід від початку до кінця, від нього залежить успішність форуму-театру. Під час участі в форум-театрі глядачі мають можливість не лише познайомитися з важкою ситуацією, як у інтерактивному театрі, або отримати інформацію, як під час тренінгу, а й розробити алгоритм, створити модель успішної поведінки в складній, на перший погляд безвихідній, ситуації.	

Тому поряд із традиційними методами обов'язково треба використовувати інноваційні, що можуть активізувати активну енергію учнів, направивши її в потрібне русло. Важливу роль відіграє «дозування» традиційних та інноваційних. Воно залежить від безлічі факторів, зокрема рівня навченості учнів, рівня педагогічного досвіду, інтелекту педагога. Комбінуючи в процесі виховання інноваційні і традиційні методи роботи, потрібно намагатись створювати умови для розвитку і саморозвитку особистості учня.

Всі заходи у нашому закладі можна переглянути на ФБ сторінці нашого закладу

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Грабовський А. Інтерактивні технології навчання в підготовці майбутніх вчителів. Шлях освіти. 2007. №3(45). С. 35 – 47.
2. Сафіулін В. І. Інноваційний пошук нових технологій навчання : навч. посіб./ В. І. Свфіулін. Київ : Логос, 2004.
3. Сафіулін В. І. Інноваційний пошук нових технологій навчання : навч. посіб. Київ : Логос, 2004.
4. Поліщук О. Сучасні форми виховної роботи у контексті нової української школи. URL: <https://ojs.itup.com.ua/index.php/iiu/article/view/463/396>

Віта Іванівна Самойленко, педагог-організатор
Смілянської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №11 Смілянської міської ради

ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ФОРМ ВИХОВНОЇ РОБОТИ ПЕДАГОГОМ ОРГАНІЗАТОРОМ

У сучасному суспільстві роль виховної роботи набуває нових відтінків, зокрема, завдяки впровадженню інноваційних форм та методів. Виклики сьогодення – цифровізація, зміни в соціальних відносинах, вплив глобалізації – вимагають перегляду традиційних підходів до виховання. Як педагог-організатор, я маю на меті сприяти формуванню гармонійно розвинутої особистості, яка здатна адаптуватися до сучасних умов і бути соціально відповідальною.

Оскільки сучасні учні дедалі більше залучені до інформаційного середовища, використання традиційних методів виховання є недостатнім. Саме тому я активно застосовую інноваційні форми виховної роботи, що дозволяють ефективно залучати учнів, розвивати їхні здібності та формувати світогляд.

Інтерактивні методики виховання

Інтерактивні форми роботи дозволяють учням брати активну участь у процесі навчання та виховання. Одним із найефективніших методів, які я використовую, є рольові ігри. Наприклад, під час тематичних занять на тему «Права та обов'язки учнів» ми організовуємо судові дебати, де учні грають ролі суддів, адвокатів та підсудних. Це допомагає їм глибше зрозуміти правові питання та розвинути критичне мислення.

Рольові ігри сприяють розвитку таких важливих навичок у дітей та підлітків, як комунікація, співпраця, творче мислення та вирішення проблем. Ось кілька ключових переваг рольових ігор:

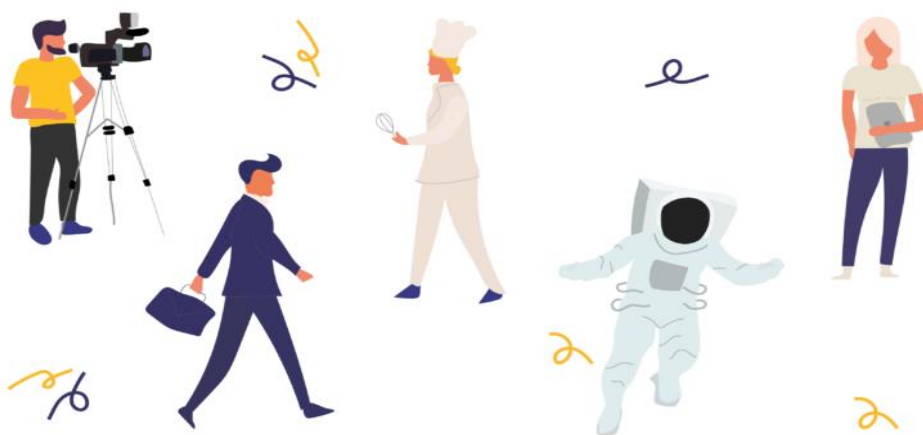
1. Розвиток соціальних навичок. Учасники вчаться співпрацювати, будувати взаємини та спілкуватися у різних ситуаціях.
2. Підвищення креативності. Рольові ігри стимулюють уяву, дозволяючи дітям випробувати себе в нових ролях та сценаріях.
3. Розв'язання конфліктів. У рольових іграх учасники моделюють різні конфліктні ситуації та вчаться їх вирішувати мирним шляхом.
4. Емпатія та емоційний інтелект. Гравці намагаються зрозуміти почуття інших через імітацію різних ролей, що допомагає розвивати емпатію.
5. Засвоєння знань. Через інтерактивні ситуації діти легше запам'ятовують матеріал і розуміють складні теми, які важко пояснити теоретично.
6. Активність і мотивація. В ігровій формі учасники більш зацікавлені і залучені до процесу, що робить навчання захопливим і результативним.

Застосування рольових ігор у роботі педагога-організатора можуть охоплювати різноманітні сфери виховання та розвитку учнів. Ось кілька варіантів:

1. Соціальні ситуації та вирішення конфліктів

Сценарій гри: Учням пропонується розіграти конфліктну ситуацію в школі (наприклад, суперечка між однокласниками через непорозуміння). Один учень грає роль вчителя, інший — учня, а інші учасники виступають свідками або сторонніми учасниками.

Мета: Вчити дітей вирішувати конфлікти мирним шляхом, слухати один одного, знаходити компроміси та виявляти емпатію.

2. Профорієнтація

Сценарій гри: Кожен учень обирає професію, яку хотів би в майбутньому опанувати, і моделює робочий день на цьому місці. Наприклад, лікар, вчитель, інженер, журналіст. Інші учасники можуть ставити запитання або створювати ситуації, з якими цей професіонал може зіткнутися.

Мета: Допомогти учням краще зрозуміти специфіку різних професій і задуматися про вибір майбутньої кар'єри.

3. Рольові ігри для командоутворення

Сценарій гри: Створюється ситуація, де група учнів повинна спільно вирішити певну проблему (наприклад, побудувати міст або вирішити завдання на виживання в умовах дикої природи). Кожен учасник отримує свою роль (лідер, планувальник, виконавець).

Мета: Вчити дітей співпраці, лідерству, розподілу обов'язків та підтримці командної роботи.

4. Історичні реконструкції

Сценарій гри: Учні втілюють в життя історичні події (наприклад, засідання парламенту під час створення Конституції або суд над історичним персонажем). Кожен учень виконує роль конкретного історичного діяча або групи.

Мета: Поглиблення знань з історії та розвиток критичного мислення через аналіз подій та рішень.

5. Екологічна рольова гра

Сценарій гри: Учням дається роль представників різних груп (екологи, бізнесмени, фермери) і запропоновано розв'язати проблему забруднення

довкілля в їхньому регіоні. Кожен учасник захищає свою позицію і пропонує рішення.

Мета: Формування екологічної свідомості, розуміння важливості захисту природи і вміння шукати компроміси між інтересами суспільства та бізнесу.

6. Розвиток комунікативних навичок

Сценарій гри: Інтерактивна гра “Інтерв'ю”. Один учень — журналіст, інший — відома особистість (спортсмен, актор, політик). Журналіст задає питання, а “зірка” має відповідати, враховуючи емоції, інтонації, жестикуляцію.

Мета: Розвиток навичок публічної комунікації, уміння ставити відкриті питання та тримати увагу аудиторії.

7. Громадська активність

Сценарій гри: Моделювання засідання міської ради, де учні обговорюють важливі для їхньої громади проблеми (наприклад, благоустрій парків або розвиток інфраструктури). Кожен учасник виступає з пропозицією і захищає свою думку.

Мета: Виховання відповідальності, розвиток навичок аргументованого обговорення та розуміння процесів управління на локальному рівні.

8. Рольові ігри для розвитку критичного мислення

Сценарій гри: Учні моделюють судовий процес, де розглядається певна моральна або етична проблема (наприклад, чи правильно було вчинити в конкретній ситуації, пов'язаній з історичною чи літературною подією). Учні діляться на сторони обвинувачення, захисту, свідків та суддів.

Мета: Розвиток навичок критичного мислення, уміння аналізувати інформацію, формулювати аргументи та вести дискусії.

9. Емоційні ситуації

Сценарій гри: Учням дають різні ситуації, де вони мають проявити певну емоцію або емоційний стан (радість, розчарування, злість, страх). Наприклад, учні грають сцени, де хтось отримав важливу новину або розчарувався через невдачу.

Мета: Розвиток емоційного інтелекту, здатності розуміти і керувати власними емоціями та емоціями інших.

10. Рольові ігри на тему міжнародних відносин

Сценарій гри: Учні представляють різні країни на міжнародній конференції, де обговорюються важливі питання, наприклад, зміни клімату, економічна співпраця або мирні переговори. Кожен учень має свою позицію, залежно від країни, яку представляє, і захищає інтереси своєї держави.

Мета: Формування глобального мислення, вивчення міжнародних проблем, розвиток навичок дипломатії та компромісів.

11. Інтерактивна казка або літературна гра

Сценарій гри: Учням пропонується розіграти відому казку або літературний твір, але з альтернативним розвитком подій. Наприклад, як би розвивалися події в казці "Червона Шапочка", якщо б герої діяли інакше. Учні можуть змінювати ролі або вигадувати нові персонажі.

Мета: Розвиток творчого мислення, уміння імпровізувати, аналізувати сюжети та створювати власні варіанти подій.

12. Економічна рольова гра

Сценарій гри: Учні діляться на групи, кожна з яких представляє певну компанію або бізнес. Їм потрібно провести переговори та вирішити економічні питання, такі як обговорення умов контракту, ціни або партнерства.

Мета: Розуміння економічних принципів, вивчення основ підприємництва, навички ведення переговорів.

13. Рольова гра «Сім'я»

Сценарій гри: Учні виконують ролі членів однієї сім'ї, де кожен має певні обов'язки та проблеми. Наприклад, хтось виконує роль батька, мами, дитини-підлітка. В ході гри учасники стикаються з певними сімейними ситуаціями (розподіл обов'язків, сімейні конфлікти, спільний відпочинок).

Мета: Розвиток навичок взаєморозуміння, відповідальності, побудови здорових стосунків у сім'ї.

14. Рольові ігри для розвитку лідерських якостей

Сценарій гри: Група учнів має вирішити певну задачу (наприклад, організувати шкільний захід або спільний проект). Кожен учасник отримує роль лідера певної підгрупи або команди, і має взяти на себе відповідальність за реалізацію завдання.

Мета: Розвиток лідерських якостей, планування, відповідальності, вміння організовувати інших.

15. Інтерактивні уроки з безпеки

Сценарій гри: Учні розігрують різні небезпечні ситуації (пожежа, евакуація, перша допомога при травмах). Кожен учень отримує роль (постраждалий, рятувальник, спостерігач) і виконує завдання, виходячи зі своєї ролі.

Мета: Вивчення правил безпеки, розвиток навичок швидкого реагування та взаємодопомоги в екстремальних ситуаціях.

16. Культурно - рольова гра

Сценарій гри: Учні представляють різні культури або країни. Вони повинні презентувати культурні особливості своєї країни: традиції, звичаї, національну кухню або музику. Інші учасники можуть ставити питання і обговорювати, як ці традиції впливають на життя суспільства.

Мета: Вивчення культурної різноманітності, розвиток толерантності та міжкультурного розуміння.

Ці ігри можна варіювати та адаптувати до конкретних потреб вашої групи, враховуючи вік, рівень підготовки і теми, які ви хочете опрацювати.

Кожна з цих рольових ігор може бути адаптована відповідно до віку та інтересів учнів, що робить їх універсальним інструментом для педагога-організатора.

Рольові ігри також дають можливість педагогу-організатору контролювати динаміку групи та враховувати індивідуальні особливості учасників.

Також я впроваджую тренінги, спрямовані на розвиток соціальних навичок, таких як комунікація, вирішення конфліктів, робота в команді. Під час таких

тренінгів використовуються різноманітні інтерактивні вправи, які спонукають учнів до активної взаємодії та вчать співпраці.

ІКТ (інформаційно-комунікаційні технології) у виховній роботі

Сучасні учні практично живуть у цифровому середовищі, тому впровадження ІКТ у виховний процес є одним із ключових напрямків. Під час дистанційного навчання я активно використовувала відеоконференції для проведення виховних годин, де обговорювалися питання безпеки в Інтернеті, кібербулінгу та інших актуальних тем. Важливим аспектом є те, що такі форми роботи дозволяють залучити до заходів батьків, що покращує співпрацю між школою і родинами.

Проектна діяльність як інноваційна форма виховання

Проектна діяльність є одним із найефективніших способів інтеграції знань учнів та їхнього залучення до виховного процесу. Вона дозволяє учням не тільки отримати нові знання, але й реалізувати їх на практиці, працюючи в командах над спільними завданнями.

Квест-технології в освітньому процесі

Квести є інноваційною формою виховної роботи, яка поєднує в собі гру, змагання та навчання. Вони дозволяють зробити процес виховання більш цікавим та захоплюючим, оскільки учні активно залучені до вирішення завдань.

Одним із найцікавіших квестів, які ми організовували, був історичний квест «Шлях до Незалежності», присвячений історії України. Квест складався з кількох етапів, кожен з яких був пов'язаний з важливими подіями в історії нашої держави. На кожній станції учні отримували завдання, які вимагали як знання історичних фактів, так і вміння працювати в команді.

Такий формат не тільки допомагає учням закріпити знання з історії, але й розвиває їхню логіку, креативність та здатність до швидкого прийняття рішень.

Технологія «перевернутий клас»

Технологія «перевернутий клас» є ще однією інноваційною методикою, яка дозволяє учням брати на себе активну роль у виховному процесі. Вона полягає в тому, що учні самостійно готують певний матеріал і виступають у ролі викладачів для своїх однокласників.

Під час виховного заходу на тему «Лідерство та його роль у суспільстві», я запропонувала учням підготувати презентації про видатних лідерів світу. Кожна група учнів досліджувала біографію одного лідера, аналізувала його внесок у розвиток суспільства та представляла свої висновки на загальних зборах класу. Такий підхід не тільки мотивує учнів глибше вивчати матеріал, але й допомагає їм розвивати лідерські якості та впевненість у собі.

Волонтерська діяльність як форма виховної роботи

Волонтерська діяльність є важливим компонентом виховного процесу, оскільки вона сприяє розвитку гуманності, альтруїзму та відповідальності. Такі заходи допомагають учням розуміти важливість допомоги іншим та формують у них соціальну відповідальність. Крім того, волонтерська діяльність сприяє розвитку емоційної зрілості.

Підтримка наших військових – найголовніше для кожного з нас. Вчителі, учні та батьки нашої школи вкотре долучилися до благодійних зборів на підтримку Збройних Сил України. Збирали чисті упаковки від майонезу, дитячого пюре, кетчупу та інші, які надалі були використані для виготовлення багаторазових хімічних грілок.

Долучилися до акції "Коробка добра". Було зібрано солодощі, каву, чай, ліки, засоби особистої гігієни і дитячі малюнки з привітаннями та побажаннями миру і віри в нашу перемогу.

Партнерські проєкти з громадськими організаціями та іншими навчальними закладами

Співпраця з громадськими організаціями відкриває нові можливості для виховної роботи. Ми організували цикл майстер-класів з професійної орієнтації, де учні могли отримати знання про різні професії та випробувати себе в нових ролях. Такі заходи не лише розширюють кругозір учнів, а й допомагають їм зробити свідомий вибір професії, що є важливим етапом у їхньому житті.

Застосування інноваційних форм виховної роботи значно підвищує її ефективність. Учні стають більш мотивованими, активними та залученими до виховного процесу. Інтерактивні методики, використання ІКТ, проєктна діяльність та волонтерство не лише сприяють розвитку ключових компетенцій, а й допомагають формувати соціально відповідальних і всебічно розвинених особистостей. Перспектива розвитку цих методик полягає в їхньому подальшому удосконаленні та адаптації до сучасних викликів.

За рік роботи педагогом-організатором я переконалася, що творчість, інновації та співпраця є ключовими елементами успішної виховної роботи. Незважаючи на обмежений досвід, мені вдалося впровадити декілька нових форм виховної діяльності, які не тільки залучили учнів до активної участі, але й сприяли їхньому всебічному розвитку.

Важливо продовжувати експериментувати та шукати нові шляхи для вдосконалення виховного процесу, адже саме так ми можемо підготувати наших учнів до життя у складному та мінливому світі. Інновації у вихованні — це можливість розкрити кожну дитину як творця свого майбутнього.

Олена Владиславівна Степанова,
педагог-організатор Чигиринського
ліцею №1 імені Богдана
Хмельницького Чигиринської міської
ради

МИ – ДІТИ ВІЛЬНОЇ КРАЇНИ

Всеукраїнська дитячо-юнацька військово-патріотична гра "Сокіл" ("Джура") є важливою складовою системи національно-патріотичного виховання, що формується в українському суспільстві. Наш заклад щороку є учасником цієї гри. Неодноразово ставали призерами на районному та обласних етапах. Зокрема «Книга звитяг» рою «Сагайдачного» була відзначена на обласному етапі у 2023 році.

Рій «Сагайдачного» – це згуртована спільнота творчих учнів, відповідальних, активних, підприємливих.

Діяльність рою зорієнтована на формування загальнолюдських цінностей: гідності, честі, справедливості, свободи, демократії, турботи до ближніх, поваги до рідної мови, культури, розуміння цінності життя.

З метою формування саме цих якостей члени рою стали учасниками шкільного проєкту **«Школа – територія свідомих громадян»**.

Основні завдання даного проєкту спрямовані на:

- формувати навички громадянської компетентності;
- забезпечити розуміння й засвоєння основних цінностей і понять громадського життя;
- розвивати навички соціальної активності, бажання брати участь у перетвореннях життя в громаді, стимулювати прагнення до активних громадянських дій;
- сприяти усвідомленню значимості кожної особи в житті громади.

Практичне спрямування проєкту:

- організація та проведення заходів, які спонукають учнів до благодійності, волонтерства, бажання безкорисливо допомагати оточуючим.

I етап реалізації проєкту – підготовчий

- *Коло ідей* рою «Сагайдачного», планування Добрих справ на 2022-2023 н.р.
- *Анкетування* з метою визначення напрямків практичного спрямування.

II етап – практичний

Марафон «Школа – територія свідомих громадян»

Міжнародний день миру. Сьогодні мир в Україні - це усвідомлена мета, адже за мирне існування, за право жити у власній державі триває боротьба. Інформаційної хвилинки «Мрія ніколи не вмирає», вікторина «Розфарбую слово МИР», тематичне коло «Ми – діти миру».

Всесвітній день туризму. Шкільний квіз «Козацькими стежками», екскурсії до с.Суботів, Холодного Яру та «Зерноленду» на Кукурудзяний уїк-енд.

World Cleanup Day. Соціально-екологічна акція «Побачив. Прибери!» джури прибирали на шкільному подвір'ї, провели цифрове очищення своїх гаджетів та взяли активну участь у проведенні онлайн -уроку «Школа безпеки».

Інтелектуально-розважальна гра «Говори, мрій... українською». День української писемності та мови. Мова є ознакою, що дає нам право називатися нацією. Вона — наша найбільша народна цінність, скарбниця духовних надбань, життєвого досвіду, праці та творчості багатьох поколінь.

Шкільний проєкт «Ми – це Україна». Учасники рою стали активними учасниками фотовиставки «Поезія осені».

Збережи пам'ять...Збережи правду... Година спілкування «Моторошні дні в історії українського народу», перегляд короткометражний документальний фільм «Який на смак хліб, що його їли в Голодомор?», знайомство з Книгою пам'яті по Черкаській області, участь у конференції «Україна пам'ятає і Світ не забуде».

Щедрий вівторок. У Всеукраїнський день добрих справ джур рою «Сагайдачного» залучено до справ, які показують щедрість душі. Багаторазова акція «Разом до ПЕРЕМОГИ»: благодійні ярмарки «Вірино ЗСУ», виготовлення окопних свічок, збір дарунків «Для Вас захисники», операція «М'яка іграшка» (для створення центру психологічної підтримки дітей ВПО).

Поділись своїм теплом. Акції «Добрих справ багато не буває»: «Для дітей херсонщини» (канцтовари для ровесників), листи та малюнки, гостинці «Героям-захисникам», участь у Всеукраїнському уроці доброти «Брати наші менші».

Марафон «Школа – територія свідомих громадян». Єдиний урок «Гідність немає кордонів», «Наша сила в єдності», тиха акція «Ангели пам'яті», Марафон «Ми пам'ятаємо», акція «Вірино в ЗСУ».

Фестиваль мейкерства «Великодні візерунки» під гаслом «Поки люди будуть писати писанки, доти буде існувати наш світ».

Патріотичний проєкт «Покоління майбутнього»: «Переможні пісні», «Патріотичний кінозал», «Поезія сьогодення», Зацікавлюємо учнів сучасним українським кінематографом, музикою, поезією та літературою. Збережемо Україну українсько!

Проєкт «Я бачу мрійносвіт». Загадаю бажання, найдорожче у світі! Щоб настав мир в країні, і не гинули діти... Дитячі усмішки та їхні щасливі очі – це саме те, що найбільше надихає і стимулює.

ЕКО-проєкт «Подорож на острів БІО». Участь у нідерландському проєкті щодо озеленення українських шкіл, милуємося першими результатами.

Спорт – запорука здоров'я. Ігри, естафети, силова підготовка....

Вишкіл «Зростаємо патріотами». На Козацькому хуторі в с.Стецівка відбулася дружня зустріч джурівців рою «Хортиця» Стецівського ліцею та рою «Сагайдачного» Чигиринського ліцею №1. Тепле щире знайомство, приємні сюрпризи, цікавий краєзнавчий екскурс, веселі спортивні змагання, пізнавальна історична вікторина, рухливі ігри на командування, смачнюча козацька каша і солодкі смаколики перед від'їздом!!! Ми сильні, ми - разом!!! Тримаємо стрій! Вперед до Перемоги!!!

Проект «Мій край в історичному просторі і часі». *«Пізнай свій край... себе, свій рід, свій народ, свою землю — і ти побачиш шлях у життя. Шлях, на якому найповніше розкриються твої здібності. Ти даси йому продовження, вторувавши стежину, із тієї стежини вже рушили у життя твої нащадки» (Григорій Сковорода)* Любов до рідної землі до її історії – одне із найсвятіших почуттів, які молоде покоління, буде нести крізь усе своє життя.

Патріотична гра-квест «Черкащина. Мандруємо рідним краєм» вишкіл «Джура» - гра що об'єднує.

III етап – заключний

Він проходить протягом вересня-травня на сайті навчального закладу та на сторінці навчального закладу в соціальних мережах в рамках шкільного проєкту «Школа – територія свідомих громадян». Презентація звіту «Ми – діти миру, діти вільної країни», творчо-мистецький конкурс «Ватра», інтелектуальна гра-вікторина «Відун», I етап гри «Сокіл» («Джура»).

Добрі справи здійсненні в рамках проєкту демонструють патріотизм, милосердя, уміння розуміти проблеми оточуючих та бажання безкорисливо допомагати своїм співвітчизникам заради миру, спокою та єдності, відповідають ідейним принципам «Служити Богові, Батьківщині, Близнім».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бондаренко Н. В., Косянчук С. В. Національно-патріотичне виховання у контексті сучасних викликів: методичні рекомендації. Київ: Фенікс, 2022. 64 с.

URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/732103/1/BNV%20KSV%202022rek.pdf> (дата звернення: 19.09.2024).

2. Білоцерківець І., Діхтяренко З., Зубалій М., Івашковський І., Остапенко О., Тимчик М., Шаповалов Б. Військово-патріотичне виховання учнів у позакласній роботі: методичний посібник. Київ: 2016. 232 с.

3. Яцій О. М. Національно-патріотичне виховання учнів: методичні рекомендації. Одеса: Букаєв, 2019. 32 с. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/4257/3/Yatsii,%20Oleksandr%20Mykhailivych.pdf> (дата звернення: 19.09.2024)

Оксана Олексіївна Тицькун,
педагог-організатор Тальнівської
гімназії №3 Тальнівської міської ради

ТУРНІР З МІНІ-ФУТБОЛУ ПАМ'ЯТІ ЗАХИСНИКА АРТЕМА ЖОВТОБРЮХА ВИПУСКНИКА ШКОЛИ

У рамках вшанування пам'яті героїв, які віддали своє життя за свободу та незалежність нашої країни, ми організовуємо спортивний турнір на честь захисника України Артема Жовтобрюха. Захід має на меті не лише вшанування пам'яті, але й популяризацію здорового способу життя серед молоді.

Важливість таких заходів полягає в вшануванні пам'яті героїв та підтримати дух змагання. Спортивний турнір стане не лише платформою для демонстрації спортивних досягнень, але й символом єдності та патріотизму нашого народу, важливою подією для вшанування пам'яті героїв нашої країни. Давайте разом вшануємо пам'ять наших героїв через спорт та покажемо свою підтримку та повагу.

В турнірі з міні футболу участь можуть взяти команди з різних навчальних закладів громади. Передбачено нагородження переможців та учасників.

Програма заходу

09:00 – 09:30 – Реєстрація учасників

Учасники та команди проходять реєстрацію, отримують номери та інформаційні матеріали.

09:30 – 10:00 – Відкриття турніру

Привітальне слово організаторів.

Виступ представника місцевої влади або ветерана.

Хвилина мовчання в пам'ять про загиблих захисників.

10:00 – 12:00 – Груповий етап

Команди грають між собою за круговою системою.

Кожен матч триває 15 хвилин (з можливістю короткого тайм-ауту).

12:00 – 12:30 – Перерва на обід та відновлення

Ярмарок

Виставка фотографій та інформації про загиблих захисників.

12:30 – 14:00 – Півфінали та фінали

Найкращі команди змагаються за вихід у фінал.

14:00 – 15:00 – Фінал

Найкращі команди змагаються за титул переможця.

15:00 – 15:30 – Церемонія нагородження

Нагородження переможців та учасників турніру.

Вручення кубків, медалей та дипломів.

Привітальні слова від організаторів та гостей.

15:30 – 16:00 – Закриття турніру

Сценарій

Звучить мелодія.

Ведуча Пам'ять... Таке коротке слово. Вона нетлінна і вічна ...

Пам'ять... Гірка пам'ять. Вона ніколи не згасне...

Пам'ять... Що ти залишила? Пам'ятники, як символ тих, хто пройшов війну, хто своїми грудьми прикривав рідну землю...

Ведучий. Я дивлюсь на світлини бійців,

Щирі посмішки, втомлені очі,

Сиві скроні та безліч рубців.....

А мій розум сприйняти не хоче;

Ведуча. Це не сон, не синдром маячні,

Ця війна не в далекій країні,

Не в Іраку чи десь там, в Чечні,

А в вишневій моїй Україні.

Ведучий. Щоб країна увійшла в майбуття

Вільна, сильна, без чвар та війни.

Віддають саме цінне – життя,

України найкращі сини!

Ведуча. Про втрати завжди важко говорити важко і боляче, але коли із життя ідуть зовсім молоді, то говорити важко і боляче вдвічі. На фасаді гімназії меморіальна дошка нашому випускнику, Герою-захиснику України Артему Жовтобрюху, яка нагадує нам, а особливо молодому поколінню, про війну, про високу ціну свободи та незалежності, про материнське й людське горе.....

Ведучий. Б'ються патріоти за державу,

За майбутнє доньок і синів,

Захищають українську честь і славу,

Щоб у світі синьо-жовтий стяг зорів!

Ведуча. Для нас герб, прапор, гімн-святині,

Державні символи найкращої країни,

У серці – дорогі слова – із давнини й донині,

Звучи, величний Гімн держави України!

Гімн України

Ведучий. Шановні присутні, сьогодні ми зібралися разом, щоб вшанувати пам'ять нашого випускника, Героя-захисника України Артема Жовтобрюха, який загинув, захищаючи суверенітет та територіальну цілісність України.

Ведуча. Народився 11 квітня 1997року в селі Криві Коліна Тальнівського району Черкаської області. В 2000році переїхав з мамою та сестрою до міста Тального де пішов у дитячий садок «Сонечко». В 2003році розпочав навчання у першому класі Тальнівської загальноосвітньої школи І-ІІІ ст.№3.

Ведучий. Закінчив школу в 2012р.,запам'ятався сумлінним учнем, добрим та щирим другом, хорошим спортсменом, активним у громадському житті. Його вирізняли глибока порядність, людяність, відповідальність, дисциплінованість.

Ведуча. Після закінчення школи вступив до Черкаського професійного ліцею на спеціальність «Монтажник гіпсокартонних споруд». В червні 2015році закінчив навчання і 7 серпня цього ж року добровільно пішов на службу до Військово-морських Збройних Сил України, виявив бажання долучитися до

боротьби з ворогом на Сході України. Там проявив себе мужнім, сміливим, відданим воїном.

Ведуча. У двадцятирічному віці 14 лютого 2018 року під час бойових дій внаслідок вогнепального поранення загинув від рук ворога. За проявлену мужність, відданість Україні нагороджений медалями «За оборону Маріуполя», «За вірність у військовій службі», «За участь в Антитерористичній операції», «Учасника АТО», грамотою за активну участь у спільному навчанні українських та американських військових підрозділів. Артем був доброю, щирою, чесною і порядною людиною, його любили і поважали всі.

Ведучий. Холодний смуток душу охопив,
Дощем заплакав, свічка догорає.

Він не дожив, не докохав, не долюбив,
Та праведна душа не помирає.

Ведуча. Вона тепер у світлому Раю,
Вона тепер на небі, вже у Бога.

Поліг із честю воїн у бою,
Щоб ближче стала наша Перемога.

Ведучий. Артем поніс на Божу дорогу свої скарби: любляче серце, простоту, людяність, скромність...

Ведуча. Він виконав свій громадянський обов'язок – захищав кожного з нас, рідний край, свою Батьківщину від російських окупантів, виконаймо і ми – вшануймо пам'ять Героя – це наш святий обов'язок!

Ведучий. Хвилина мовчання – затихли всі кроки,
Скорботна хвилина, громада мовчить.
Ніколи хай ті не вертаються роки,
Димами не вкриється неба блакить.

Хвилина мовчання

Ведучий. Ми завжди пам'ятатимемо тих, хто віддав своє життя за те, щоб мирним стало небо над нашою рідною Україною, щоб ми раділи кожному новому дню. Вдячність за їхній подвиг житиме у наших серцях.

Ведуча. До слова запрошуємо директора гімназії Польового Олександра Дмитровича.

Виступ директора

Ведучий. Запрошуємо до слова гостей: _____

Ведуча. Просимо покласти квіти до меморіальної дошки Артема Жовтоборюха

Скорик «Мелодія». («Плине кача»)

Покладання квітів.

Ведучий. Допоки ми живі – житиме пам'ять про наших героїв.

Пісня «Героям» (учні 7 класу)

Ведуча. Кожна людина має світ своїх захоплень. Наш Артем обожнював футбол і з раннього дитинства стояв на воротах своєї команди. Його знали як вправного гравця, котрий намагався не пропустити жодного гола. Футбол – це

гра, якій поклоняються мільйони людей. Гра, від якої калатає серце, захоплює подих, відкривається щира людська душа.

Ведучий. Футбол – одна з найдавніших і найпопулярніших ігор людства, яка здатна творити дива, об'єднувати людей, робити їх єдиним цілим.

Ведуча. Запрошуємо усіх шанувальників м'яча на стадіон Тальнівської гімназії №3, де за кілька хвилин відбудеться відкритий турнір з футболу пам'яті нашого випускника, Героя-захисника України Артема Жовтобрюха.

Черлідинг

Звучить футбольний марш

Турнір

Нагородження команд

Ведучий. Відкритий турнір з футболу на честь випускника школи, Героя – захисника України Артема Жовтобрюха, оголошується закритим.

Гімн України

Ведуча. Герої не вмирають! Вони живуть доти, доки живе пам'ять про них.

Ведучий. Герої не вмирають, вони продовжують боронити нас з небес!

Слава Україні!

Героям слава!

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сценарії "Відкриття меморіальної дошки та футбольного турніру пам'яті Захисника України. URL: <https://naurok.com.ua/scenari-vidkrittia-memorialno-doshki-ta-futbolnogo-turniru-pam-yati-zahisnika-ukra-ni-323625.html>
2. Герої не вмирають... Просто йдуть. URL: <https://naurok.com.ua/gero-ne-vmirayut-prosto-ydut-95910.html>

Мілена Леонідівна Холодницька,
педагог-організатор Геронимівського
закладу загальної середньої освіти І-
ІІІ ступенів Руськополянської
сільської ради Черкаського району

ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТРЕНІНГІВ У ВИХОВНУ РОБОТУ В КОНТЕКСТІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

У статті розглянуто досвід впровадження інноваційних тренінгових технологій у виховний процес Геронимівського закладу загальної середньої освіти. Особлива увага приділяється інтерактивним методам навчання, які сприяють розвитку ключових компетентностей Нової української школи, таких як критичне мислення, комунікативні навички, командна робота і емоційний інтелект. Описані практичні приклади тренінгів та їх вплив на формування випускника, здатного до активної інтеграції в сучасне суспільство.

Ідея

Сучасна школа повинна відповідати новим вимогам суспільства, що постійно змінюється. Ідея впровадження інтерактивних тренінгів у виховний процес полягає у формуванні цілісної, всебічно розвиненої особистості, здатної до самостійного прийняття рішень, роботи в команді, критичного аналізу інформації та адаптації до змін. Основна мета полягає в тому, щоб зробити освітній процес більш мобільним, інноваційним та орієнтованим на практичне застосування знань і навичок учнів.

Мета

Метою впровадження інтерактивних тренінгових технологій є розвиток ключових компетентностей учнів. Це включає не лише засвоєння теоретичних знань, але й активне використання навичок у реальних життєвих ситуаціях. Завдяки інтерактивним методам навчання учні розвивають:

1. **Критичне мислення** – здатність аналізувати інформацію, робити логічні висновки та приймати обґрунтовані рішення.
2. **Комунікаційні навички** – ефективне спілкування як усно, так і письмово, вміння висловлювати свої думки та чути інших.
3. **Командна робота** – здатність працювати в групі, розподіляти обов'язки та досягати спільних цілей.
4. **Емоційний інтелект** – розуміння та керування своїми емоціями, а також розвиток емпатії.

Форми та технології

У роботі з учнями ми використовуємо кілька інноваційних підходів до тренінгової діяльності, які є адаптованими до сучасних умов та потреб. Серед них:

1. Проєктні тренінги

Метою цього типу тренінгів є навчити учнів не лише планувати, але й успішно реалізовувати власні проєкти. Наприклад, учні створюють соціальні або

екологічні проекти, розробляють кроки для їх реалізації, презентують їх та оцінюють результати. Це сприяє формуванню відповідальності, самостійності та критичного підходу до вирішення завдань.

2. Тренінги на розвиток критичного мислення

Ці тренінги базуються на принципах аналізу інформації та розв'язання проблемних ситуацій. Наприклад, під час тренінгу "Медіаграмотність" учні аналізують реальні новини та вчаться відрізняти фейки від достовірної інформації. Це не лише розвиває критичне мислення, але й допомагає орієнтуватися в сучасному інформаційному просторі.

3. Мобільні тренінги на свіжому повітрі

Інтерактивні заняття на свіжому повітрі допомагають поєднати фізичну активність із розвитком важливих соціальних і комунікативних навичок. Один з таких тренінгів – "Змагання на довіру", під час якого учні виконують фізичні вправи в команді, учаться довіряти одне одному та працювати разом для досягнення загальної мети. Це сприяє зміцненню взаємодії та командного духу.

4. Тренінги з розвитку емоційного інтелекту

Для багатьох учнів важливо навчитися керувати своїми емоціями та будувати здорові стосунки з однолітками. Тренінги на розвиток емоційного інтелекту, такі як "Управління емоціями" та "Емпатія в дії", допомагають учням розпізнавати свої почуття та краще розуміти емоції оточуючих. Це допомагає зменшити кількість конфліктів і покращує загальний психологічний клімат у класі.

Кінцевий результат

В результаті впровадження таких інтерактивних тренінгів випускники НУШ отримують не лише теоретичні знання, але й практичні навички, які їм знадобляться в реальному житті. Вони стають більш соціально активними, відкритими до нових ідей і здатними до саморозвитку. Зокрема, учні:

- Вміють ефективно працювати в команді, співпрацювати та спільно досягати результатів.
- Розвивають критичне мислення та аналітичні навички, що дозволяє їм краще адаптуватися до швидких змін у світі.
- Демонструють високу медіаграмотність та здатність до аналізу інформаційного потоку, що надходить із різних джерел.

Ці навички та компетентності є основою для успішної інтеграції випускників у сучасне суспільство та забезпечують їхню конкурентоспроможність на ринку праці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ковальчук, І. О. Сучасні технології виховання в НУШ. Київ: Освіта України, 2021. 234 с.
2. Смирнова, Л. І. Інтерактивні методи у виховній роботі. Харків: Ранок, 2020. 198 с.
3. Ярмоленко П. А. Тренінги як форма інтерактивного навчання. Львів: Світ знань, 2019. 150 с.

4. Бойко А. М. Розвиток емоційного інтелекту в учнів. Київ: Генеза, 2022. 210 с.
5. Олійник В. П. Проектні технології в освітньому процесі. Дніпро: Видавництво ДДУ, 2021. 189 с.

Ірина Миколаївна Шмагайло,
педагог—організатор Дубіївського
закладу загальної середньої освіти І-ІІІ
ступенів Руськополянської сільської
ради Черкаського району

КВЕСТ ЯК СУЧАСНА ФОРМА ВИХОВНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ

У статті розглядається квест як інноваційна форма виховної роботи з дітьми. Акцент зроблено на його перевагах у розвитку комунікативних, творчих та інтелектуальних здібностей дітей, а також на його ролі у формуванні соціальних навичок. Квестові технології допомагають створювати інклюзивне навчальне середовище, активізувати емоційно-ціннісне ставлення до навчального процесу, а також сприяти особистісному зростанню дітей. У статті описано основні типи квестів, їхні методи організації, а також особливості адаптації для різних вікових груп дітей. Аналізуються переваги квестів у порівнянні з традиційними виховними методами. Також розглядаються приклади успішного використання квестів у навчальних закладах та позашкільній діяльності.

Квестові ігри стають все більш популярними в сучасній освітній практиці як ефективний інструмент для виховної роботи. Вони поєднують елементи гри, навчання та соціальної взаємодії, дозволяючи дітям навчатися через досвід. Це створює активне навчальне середовище, де дитина є не просто пасивним отримувачем інформації, а активним учасником процесу, який приймає рішення, планує дії та співпрацює з іншими учасниками. Традиційні методи виховної роботи часто не дають змоги настільки ефективно розвивати ці навички через брак інтерактивності та емоційного залучення.

Квести відкривають перед дітьми можливість дослідити нові аспекти навчання та виховання через ігрову форму. Це є особливо важливим для дітей, які мають різні стилі навчання – квести дозволяють ефективно адаптувати матеріал під візуальний, аудіальний та кінестетичний типи навчання, що підвищує мотивацію до навчання та сприйняття інформації.

Типи квестів

Залежно від мети, вікових особливостей та рівня підготовки учасників, квести можуть мати різні форми та структури.

1. **Інтелектуальні квести** – спрямовані на розвиток інтелектуальних здібностей, логічного мислення та здатності вирішувати складні завдання. У таких квестах використовуються завдання на розгадування ребусів, вирішення

математичних задач або наукових загадок. Наприклад, діти можуть бути розділені на групи і вирішувати задачі, які поступово ускладнюються, що дозволяє перевірити їхню здатність працювати під тиском часу та колективно знаходити рішення.

2. **Творчі квести** – акцентують увагу на розвитку уяви, фантазії та креативного мислення. Завдання можуть включати різні художні вправи, написання оповідань або акторські імпровізації. Наприклад, в одному з етапів квесту діти можуть отримати завдання написати коротку історію або створити театральну сцену на певну тему, що сприяє розвитку літературних та артистичних навичок.

3. **Спортивні квести** – поєднують фізичну активність з інтелектуальними завданнями. Такі квести можуть включати смуги перешкод, естафети або командні спортивні ігри. Важливим є не лише виконання фізичних завдань, але й здатність стратегічно мислити, наприклад, планувати дії для перемоги команди або розраховувати ресурси. Це допомагає розвивати витривалість, силу та координацію, одночасно тренуючи командну роботу та лідерські якості.

4. **Історичні квести** – направлені на вивчення історії та культури. Учасники через гру можуть зануритися в певні історичні події, отримуючи не лише знання, а й можливість застосувати їх на практиці. Наприклад, діти можуть бути поділені на історичні групи (наприклад, римляни, вікінги, середньовічні лицарі), виконувати завдання, пов'язані з їхньою епохою, і таким чином засвоювати інформацію про життя людей у різні періоди історії.

5. **Інклюзивні квести** – спрямовані на залучення дітей з особливими освітніми потребами в спільну діяльність з іншими дітьми. Це допомагає формувати толерантність та взаєморозуміння в колективі, дозволяє всім учасникам відчувати себе частиною спільного процесу. Такі квести можуть включати завдання, адаптовані для дітей з різними фізичними та інтелектуальними особливостями, що забезпечує рівноправний доступ до участі.

Організація квестів

Ефективна організація квесту є ключовою для досягнення його виховної мети. Цей процес включає кілька важливих етапів:

1. **Планування.** Спершу необхідно визначити мету квесту, обрати тему та адаптувати її під конкретну вікову групу. Наприклад, квести для молодших школярів повинні містити прості завдання, тоді як для старших дітей можна включати складніші виклики. Важливо також враховувати наявність ресурсів, необхідних для проведення квесту (інструменти, матеріали, приміщення).

2. **Розробка сценарію.** Сценарій квесту має бути логічно пов'язаним і цікавим для учасників. Його слід будувати так, щоб кожен етап містив певні виклики, але водночас не був занадто складним, щоб уникнути демотивації дітей.

3. **Підготовка матеріалів.** Необхідно заздалегідь підготувати всі матеріали: карти, завдання, підказки, декорації. Важливо, щоб ці матеріали були інтерактивними і залучали дітей до активної участі.

4. **Інструктаж.** Перед початком квесту важливо детально пояснити правила учасникам. Всі завдання повинні бути чітко роз'яснені, а правила – зрозумілими. Це допоможе уникнути непорозумінь під час виконання завдань.

5. **Проведення квесту.** Під час квесту організатори повинні уважно стежити за процесом, контролювати дотримання правил, надавати допомогу у разі необхідності та заохочувати активну участь усіх дітей.

6. **Аналіз результатів.** По завершенню квесту важливо провести обговорення, де діти зможуть поділитися своїми враженнями, оцінити свої дії та роботу команди. Це сприяє формуванню навичок саморефлексії та критичного мислення.

Виховний потенціал квестів

Квестові ігри мають значний виховний потенціал і можуть сприяти розвитку багатьох важливих якостей у дітей:

1. **Комунікативні навички.** В процесі квесту діти вчаться ефективно взаємодіяти між собою, висловлювати свої думки, слухати думки інших та знаходити спільні рішення. Це допомагає формувати навички групової роботи, які необхідні не лише в шкільному середовищі, але й у майбутньому житті.

2. **Розвиток відповідальності та лідерських якостей.** У квестах діти часто розподіляють між собою ролі, що дозволяє кожному відчути себе відповідальним за певну ділянку роботи. Лідери команд мають можливість керувати процесом, координувати дії команди та приймати рішення.

3. **Формування емпатії та взаємопідтримки.** Під час колективної діяльності у дітей формується розуміння важливості підтримки один одного. Це допомагає розвивати емоційну грамотність, здатність співпереживати і допомагати тим, хто цього потребує.

4. **Розвиток креативності.** У квестах діти часто стикаються з нестандартними завданнями, які вимагають від них творчого підходу до вирішення проблем. Це сприяє розвитку уяви, критичного мислення та здатності генерувати нові ідеї.

5. **Інклюзивність.** Квест може стати платформою для інтеграції дітей з різними освітніми та фізичними потребами в загальну діяльність, що сприяє розвитку толерантності та соціальної згуртованості.

Адаптація квестів для різних вікових груп

Квести мають бути адаптовані до вікових та індивідуальних особливостей дітей. Для молодших школярів слід використовувати простіші завдання, які дозволяють швидко досягати результатів, що підтримує інтерес до гри. Наприклад, завдання можуть бути побудовані на елементах знайомих казок або мультиплікаційних персонажів.

Для старших дітей можна вводити більш складні логічні та інтелектуальні завдання, які потребують координації між учасниками та залучення знань з різних шкільних предметів. Квести для підлітків можуть бути побудовані навколо реальних проблем або тем, що сприяють формуванню їхньої соціальної та громадянської відповідальності.

Особливу увагу слід приділяти квестам для дітей з особливими потребами. Важливо, щоб завдання були адаптовані відповідно до можливостей кожної дитини, а організатори стежили за рівністю участі всіх учасників.

Висновки

Квест як інноваційна форма виховної роботи є ефективним інструментом для всебічного розвитку дитини. Він поєднує в собі навчальні, виховні та розважальні елементи, що робить його особливо привабливим для сучасних дітей. Участь у квестах сприяє розвитку комунікативних навичок, соціальної взаємодії, творчого мислення та відповідальності, що є важливими компонентами для виховання гармонійно розвиненої особистості. Квест допомагає не тільки засвоювати нові знання, але й формувати важливі життєві навички, необхідні для сучасної людини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бех, І. Д. Виховання особистості. Київ: Либідь. 2012.
2. Васильченко, І. П. Квест як інноваційний підхід до навчання та виховання. Педагогічні науки, 2(43), 2019. С.105-110.
3. Дичківська, І. М. (2016). Інноваційні педагогічні технології. Київ: Академія.
4. Зязюн, І. А. (2008). Педагогічна майстерність. Київ: Вища школа.
5. Кузьменко, О. В. (2020). Роль квестових технологій у формуванні комунікативної компетентності учнів. Освіта в сучасному світі, 5(22), 78-84.
6. Попова, О. М. (2017). Організація квестів у виховній роботі з дітьми. Дошкільне виховання, 8(53), 45-48.
7. Сухомлинський, В. О. (2019). Серце віддаю дітям. Київ: Радянська школа.

глосарій

тлумачник

Акція – це формат діяльності, заходи по залученню уваги до тієї чи іншої важливої проблеми. Акція повинна бути актуальною (ідея акції повинна бути своєчасною, торкатися інтересів, проблем учнівської громади зараз і саме тут). Вона повинна бути резонансом подій, які відбуваються в суспільстві та повинна бути цікавою для певної групи учнівської громади (учнівській молоді, громаді, т.п)

Анкета думок – форма проведення колективної або групової роботи, спрямованої на зібрання інформації про відношення дітей до певної події із життя колективу, школи.

Благодійна акція – форма виховної діяльності колективу учнів, спрямована на проведення певних заходів на надання корисної допомоги тим, хто її потребує. Проведення акції відбувається у визначений термін, всі події висвітлюються на шкільному сайті, підводяться загальні підсумки проведення акції.

Буккросинг - безкоштовний обмін книгами, книги мандрують від одного читача до іншого, а не залежуються на полицях.

Буктрейлер — короткий відеоролик за мотивами книги, кліп по книзі. Метою створення буктрейлера є спонукання до прочитання книги. Його особливістю є те, що розповідь про книгу подається в образній, інтригуючій формі.

Ведення літопису, сайту, закритої групи в соцмережі – форма проведення довготривалої виховної роботи, яка допомагає протягом навчального року, або кількох років фіксувати визначні події із життя класу, учнівського самоврядування. Учні вирішують питання: які події слід заносити у літопис (виховні заходи, свята, зустрічі, подорожі тощо), яким стилем буде проводитися опис подій (діловим, науковим, старовинним, казковим), що буде вноситися до літопису (фото, зошити, дипломи тощо), яким буде літопис (у вигляді альбому, зошита, мультимедійного проекту). Визначають відповідальних за веденням літопису, сайту, закритої групи в соцмережі.

Вернісаж – форма проведення виховного заходу, в ході якого складають виставку творчих робіт учнів у вигляді вернісажу за видами і жанрами мистецтва.

Виставка – інсталяція – форма колективної або масової загальношкільної роботи, яка потребує кропіткої підготовки і буває матеріально затратною, це художня техніка, яка використовує тривимірні об'єкти, призначені для зміни сприйняття простору людиною. (Інсталяція — встановлювати, розміщувати, монтувати)

Виставка – інтерактивна передбачає активну участь, дає можливість проявити свої знання, здійснити самостійний пошук.

Виставка – конкурс – форма проведення колективної творчої справи, в ході якої учні спільно із дорослими учні презентують на виставку свої творчі нароби та приймають участь у конкурсі на кращий експонат виставки. Заздалегідь оголошується дата проведення виставки та тема, критерії щодо оцінювання робіт, запрошується журі для проведення оцінювання робіт .

Виставка творчих робіт – форма колективної роботи, яка спрямована на презентацію власних учнівських досягнень. Виставку робіт оформлюють учні разом із вчителями та запрошують на неї всіх бажаючих. Кращі роботи учні відмічають нагородами, відзнаками.

Виставка–ярмарок – форма колективної або масової загальношкільної роботи, в ході проведення якої учні разом із вчителем, батьками готують виставки творчих робіт учнів, яке може супроводжуватися не тільки їх демонстрацією але й їх продажем. Учні можуть запропонувати оригінальну форму демонстрації та оформлення виробів свого класу, форму проведення всього ярмарку. На ярмарок запрошуються гості, батьки, учні інших класів. Особливим є участь у проведенні ярмарку продажу героїв – скоморохів, клоунів, співаків, танцюристів, казкових або національних героїв, доповнення ярмарку проведенням творчих конкурсів (самий сильний, найкращий, розмалюй себе фарбами тощо).

Відверта розмова – форма проведення виховного заходу за певною темою, яка є складною, особистісною і потребує певної комфортності та складення атмосфери довірливості. Ця форма виховного заходу проводиться з невеликою групою учнів (якщо необхідно однієї статі), можна запросити спеціаліста, організувати проведення розмови у формі тренінгу тощо. Для проведення її педагогу необхідно пам'ятати про вимоги щодо її організації: складення довірливої атмосфери серед учнів, комфортних умов, актуальності і важливості теми для учнів.

Вікторина – форма проведення виховного заходу, може бути тематичною або з виховної тематики.

Віртуальна дошка спогадів - онлайн-візуалізація знаменної події, пам'ятної дати, яскравих моментів. Робота над спільним завданням, проектом об'єднує навіть в умовах дистанціювання.

Воркшоп - це інтенсивний освітній захід, під час якого учасники навчаються завдяки власній активності, а теоретичні відомості – мінімалістичні і відіграють незначну роль.

Гепенінг - певна форма дій, акцій, чинків, під час яких митці (в нашому випадку педагоги, ведучі) намагаються залучити глядачів до гри, сценарій якої намічений тільки приблизно. Вид рухомого твору, в якому навколишнє середовище, речі відіграють роль не менш вагому, ніж живі учасники акції. Гепенінг є ігровою імпровізацією, яка дає вихід різноманітним підсвідомим спонуканням.

Година спілкування, година спогадів та планів, класна година, виховна година, година класного керівника - це роздум, діалог, диспут, який веде вчитель. Вчитель – обирає тему спілкування та планує проведення години, спираючись на особливості запитів класного колективу, готує свій виступ із доповіддю, оповіданням про подію, можливо із життя, або розкриває своє власне відкриття чи захоплення, демонструє слайди, ілюстрації тощо.

Гра – бесіда – форма виховної роботи, яка проводиться із метою донесення до відома учнів норм і правил спілкування, поведінки в різних життєвих ситуаціях, суспільних місцях (транспорті, театрі, музеї, крамницях, на вулиці тощо). Гра проводиться за обраними правилами. У цій грі може приймати участь школярі із старших класів, які виконують певну роль. Вступна частина бесіди складається із опису подій. Основна частина складається із питань, направлених на аналіз і оцінку поведінки, роз'яснення виховних норм, розповідь-загадки, вирішення моральних норм, створення життєвих ситуацій тощо.

Гра-драматизація – форма виховної роботи, яка допомагає учням розкрити творчі акторські здібності. Педагог-організатор готує ролі індивідуально із кожним героєм, проводить репетиції. За бажанням можна провести «кастинг на виконання головних ролей». Сюжет обирається спільно з учнями (відома або невідома казка, уривок драматичного твору, вигаданий учнями, педагогом драматичний сюжет, притча, легенда тощо). Після проведення гри учні разом визначають (голосуванням або оплесками) кращі виконання ролей за номінаціями «кращий актор», «кращий костюм», «кращий сценарій», «кращий режисер», «краще музичне оформлення» тощо.

Гра-інсценізація – форма виховної роботи, яка допомагає учням набувати акторської майстерності та проявляти творчість, талант. Після виконання фрагменту драматичного твору, вірша, пісні, казки, яку проінсценували, відбувається спільне обговорення сюжету, поведінки героїв, вчинки, оцінюється ерудиція, творчість, акторська майстерність тощо.

Гра-мандрівка – форма виховної діяльності спрямована на ознайомлення учнів із певними навичками, виховними нормами, правилами поведінки протягом мандрівки, яка організується за обраним маршрутом. учні обирають вид транспорту для подорожі, знайомляться із маршрутом, малюють карту маршруту або отримують маршрутні листи за підготовленою раніше картою. На своєму шляху роблять декілька зупинок, на яких грають, співають, приймають участь у конкурсах, приймають гостей, зустрічаються із незнайомцями, друзями,

ворогами, героями казок (ролі можуть виконувати старші учні, або використовується мультимедіа із демонстрацією слайдів чи фрагментів фільму тощо).

Дебати – форма проведення виховного заходу, що відбувається між командами та суддями. Учні – беруть участь у дебатах, які відбуваються між командами, що виголошують свою промову та метою їх є переконати суддів, які сліdkують за ходом дебатів. Судді працюють за такими принципами: оцінювання команд на основі аргументів та обраними критеріями, присуджування учасникам індивідуальні бали від 0 до 30, оцінювання додержання сутності питання, технологій та помилок.

Диспут – форма проведення виховної роботи під час якої відбувається спілкування людей, які стоять на різних ідеологічних, політичних, моральних позиціях, це суперечка, зіткнення протилежних думок. При проведенні диспуту обговорюються проблемні питання, відстоюються різні точки зору, факти, аргументи.

Екологічна варта – форма колективної справи, спрямованої на екологічну, просвітницьку роботу у місцевості біля школи, районі, місті. Метою цієї діяльності є збереження скарбів природи, догляд за флорою і фауною міста, боротьба за подолання екологічної забрудненості території. Учні – працюють над створення агітаційних плакатів, буклетів, перелік корисних посильних екологічних справ, визначають терміни та разом із вчителями проводять корисну роботу щодо подолання забрудненості.

Екскурсія, віртуальна екскурсія – форма проведення колективного виховного заходу з метою ознайомлення із учнів із визначними історичними місцями регіону, країни, краєзнавчими особливостями місцевості, пам'ятками культури і мистецтва тощо. Після проведення екскурсії бажано прорефлексувати, написати допис в соц мережі, оформити фото колаж тощо. Віртуальна екскурсія це організована підбірка фото та відео зображень про видатні місця, іноді з текстовим або аудіо супроводом та засобами навігації; також - перегляд такої підбірки.

Експедиція (фольклорна, краєзнавча) – форма проведення довготривалої колективної пошуково-дослідницької діяльності у ході якої відбувається вивчення особливості місцевості, визначення фольклорних традицій, краєзнавчих особливостей регіону тощо. Кінцевим продуктом творчої діяльності учнів може стати створення сайту, карти місцевості, підбір експонатів для музею, оформлення альбому, книги, статті тощо.

Етичний тренінг – форма колективної, групової роботи, яка проводиться у вигляді тренінгу на етичні теми, правила етичної поведінки, обговорення життєвих ситуацій, випадків із життя класу тощо. Учні – приймають участь у обговоренні теми, розігрують та аналізують ситуації, роблять узагальнення, висновки, приймають етичні правила спілкування.

Жива бібліотека - це простір подолання упереджень та дискримінації через спілкування, вільний від дискримінації, де кожна історія важлива. Тут **Жива книга** - реальна людина, а «читання» - спілкування віч-на-віч.

Зустріч – форма проведення колективного, групового заходу на яке запрошуються гості (представник громадської організації, підприємства, видатна людина, герой, ветеран, волонтер, вчитель, переможець олімпіади або спеціаліст: юрист, лікар, бібліотекар, поліцейський тощо). Запрошена людина виступає із розповіддю, доповіддю, демонструє наочність, веде анонс подій, відповідає на запитання учнів, аргументує свої думки, пропонує доказові матеріали тощо.

Інтелектуальна гра – форма виховного заходу, яка проводиться у вигляді гри та спрямована на розвиток інтелектуальних здібностей учнів. Вчитель – пропонує учням підібрати завдання для інтелектуального конкурсу, створює творчу групу сценаристів. Після проведення конкурсу вчитель разом із учнями підводять підсумок гри та визначають кращих учасників-інтелектуальних знавців.

Квест спортивно-інтелектуальне змагання, основою якого є послідовне виконання заздалегідь підготовлених завдань командами або окремими гравцями. **Веб-квест** - сайт в Інтернеті, з яким працюють учні або вчителі, виконуючи ту чи іншу навчальну задачу, проблемне завдання з елементами рольової гри, для виконання якого використовуються інформаційні ресурси Інтернету.

Круглий стіл – форма проведення виховного заходу під час якого обговорюють важливі проблеми із життя колективу і намагаються їх вирішити, або знайти компроміс. Правила проведення заходу: визначити проблему та причини її виникнення, отримати різні погляди на проблему, визначити протилежні і східні позиції, визначити думку колективу щодо її розв'язання, скласти перелік справ щодо її вирішення проблеми.

Майстер-клас - конкретне заняття із вдосконалення практичної майстерності, що проводиться фахівцем. Існує безліч цікавих напрямків, як-от розпис шоперів і футболок, розпис ялинкових прикрас, кавовий живопис, створення ляльки-мотанки, петриківський та самчиківський розпис, а також виготовлення окопних свічок.

Музична вітальня – форма проведення колективного музичного привітання або ознайомлення учнів із творами музичного мистецтва, організованому вчителями, батьками та учнями напередодні визначної події, свята.

Онлайн-посиденьки у Zoom (Google Meet, Viber тощо) - формат і тематика таких зустрічей обмежується лише вашими фантазіями. Усі можуть наготувати смаколиків та обмінятися рецептами, а можна влаштувати концерт талантів, передивитися спільні цікаві відео.

Плогінг - шведське слово, яке означає "підбирати сміття під час пробіжки". Бігуни беруть з собою на пробіжку пакет і під час тренування в нього складають сміття, яке валяється на дорозі, і таким чином допомагають очистити природу.

Подкаст — це відео або аудіозапис який можна дивитися і слухати онлайн. Ведучі та гості подкастів обговорюють різні теми, діляться історіями тощо. Подкасти можна поділити на дві категорії: ті, де люди говорять і ті, де

розповідають історії. Подкастинг як явище зародився у 2004 році, тобто лише 20 років тому, як незалежний спосіб донести своє повідомлення та побудувати спільноту людей зі схожими інтересами.

Поетична вітальня – форма виховної роботи під час якої відбувається зустріч учнів із творчістю певного поета, поезії певного стилю або епохи чи власних учнівських поезій. На поетичну вітальню можна запросити відомого місцевого поета, гостей, батьків.

Пошукова стежка – форма проведення колективного пошукового, дослідницького заходу, спрямованого на пошук достовірної інформації, невідомих сторінок із історії або пошук героїв, сторінок із життя видатних, відомих людей, ветеранів війни, героїв, волонтерів тощо. визначають тему, об'єкти, пошукової діяльності, складають план дій, маршрут пошукової стежки, відповідальних за роботу. Разом із вчителем учні складають карту пошукової стежки та визначають термін проведення пошукової роботи.

Прес-конференція – форма проведення виховного заходу з метою пробудження інтересу до відомих людей або подій в країні.

Родинна вітальня, родинне свято – форма колективного виховного заходу, що проходить із запрошенням та за участю батьків. Захід збирає коло родин, представників різних поколінь. На цьому заході відбувається знайомство присутніх із сімейними традиціями, сімейними святами, реліквіями. Можливо супроводжувати свято виставкою родинних творчих робіт, кулінарних виробів. На святі презентуються родинні творчі проекти, родинне дерево, сімейні фотоальбоми, мультимедійні презентації, відбувається показ моделей, створених батьками і дітьми, інсценізація літературних, музичних творів тощо.

Рольова гра – форма проведення виховного заходу у вигляді гри, в якій розігруються певні ролі з метою вирішення виховних завдань або прийняття вірного рішення. Це може бути розігрування ситуації із розподілом ролей у діючій фірмі, фабриці, закладі, офісі, місті, державі тощо.

Ситуаційно-рольова гра – форма виховної роботи в якій розігрується життєва ситуація, де учні грають певні ролі. Вчитель – об'єднує дітей у малі групи та роздає учням ситуації – малюнки, які заготовлює заздалегідь (невеличкі ситуації-малюнки розповідають про життєві ситуації, в яких головні герої поведуть себе невірно, порушуючи норми поведінки, етичні правила тощо). Учні – розглядають малюнки-ситуації, обирають собі ролі, вигадують діалог, який міг би відбутися між головними героями, зображених на малюнках та одягають елементи костюмів і готуються до розігрування ситуації, яку повинні продемонструвати у класі. Завершується ситуаційно-рольова гра спільним обговоренням ситуації, визначенням помилок та шляхів їх розв'язання у реальному житті. Відповідають на такі запитання: хто саме себе невірно поведив, в чому причина цієї поведінки, як було треба вчинити, що сказати?

Сократівська бесіда – форма проведення виховного заходу у вигляді бесіди на філософську тему. Учні – самостійно готуються до проведення бесіди, читають і обробляють інформаційні джерела, вивчають філософську літературу тощо. Педагог фасилітує бесіду, задає запитання, підтримує філософський дух

бесіди, наводить приклади, аргументи і в цілому підводить висновки із філософських рішень учнів на визначення і вирішення проблеми із життя.

Стіна, що говорить - роста методика для збору думок і з'ясування емоцій щодо теми, яка обговорюється. На стіні у видному місці школи розміщуються аркуші паперу із запитанням, наприклад: "Що ви думаєте про запропоновані зміни в системі оцінювання?" Поруч лежать маркери та запрошення залишати думки.

Сторітелінг - це мистецтво розповідати історії з метою навчання, керування шляхом донесення змісту повідомлення за допомогою спеціальної методики. Як формат виховної роботи у школі має величезну практичну користь: розвиток уяви, подолання страху публічного виступу, налагодження стосунків з іншими учнями, самопізнання. Пропоную п'ять основних сюжетів сторітелінгу, які можна використовувати, змінюючи основну лінію згідно з вашими потребами.

1. Класичний Структура: головний герой – ціль – перепони на шляху до цілі – подолання проблеми – результат. Підходить для мотивації, пояснення процесів або явищ, вибору шляхів розв'язання певних проблем чи задач.
2. Боротьба з монстром Структура: Головний герой – ціль – зустріч з дуже сильним монстром – боротьба та перемога – досягнення цілі. Підходить як мотивація для навчання.
3. Історія Попелюшки Структура: герой – незвична ситуація – поява проблем (або ворогів) – втручання чарівного помічника – щасливе вирішення ситуації. Підходить для мотиваційних промов, пояснення або порівняння процесів та явищ, опису еволюційних змін в певних сферах життя, вибору виду вирішення задач.
4. День байбака Структура: герой – ціль – дії героя та повернення до початкової точки – вибір правильної стратегії дій – досягнення мети. Підходить для проведення роботи над помилками.
5. Квест Структура: герой – ціль – зміна кількох локацій та вирішення в кожній з них певних задач – почергове досягнення міні-результатів – тріумф. Підходить для моделювання проблемних ситуацій, вирішення аналітичних задач, закріплення набутих навичок та вмінь.

Сюжетно-рольова гра – форма виховної роботи спрямована на оцінку дій героїв, які приймали участь у розігруванні сюжету. В грі приймають участь школярі, виконуючи ролі за підготовленим сюжетом. Учні об'єднуються у малі групи та отримують (вибирають, придумують) невеликі сюжети (казкові, життєві, або сюжети у малюнках, коміксах), розподіляють ролі або розглядають малюнки-сюжети, за якими моделюють діалог, що міг відбутися між героями, зображених на малюнках. Учні відповідають на такі запитання: хто у сюжеті був правий, чому так сталося, як було треба вчинити, що сказати?

Тематичний діалог – форма колективної виховної роботи на якій відбувається діалог учнів із вчителем за певною обраною темою. Весь виховний захід проходить у вигляді діалогу із вчителем, із митцем, із героєм художнього твору тощо. Закінчується захід підведенням підсумків.

Тестування – форма виховної роботи, яка проводиться із метою визначення особистісного ставлення учнів до якогось явища або події, особистісної чи загальної думки, збирання певних ідей, пропозицій. Учніське самоврядування, адміністрація закладу освіти, педагог, батьківська спільнота подає пропозицію

для проведення тестування, готує або підбирає тести і форму обробки даних. Учні – відповідають на запитання, приймають за необхідністю, участь у обробці результатів.

Ток-шоу - жанр дискусії, обговорення питань загального інтересу, точок зору. Зазвичай у токшоу беруть участь запрошені експерти з якихось конкретних питань, запрошені гості, можуть бути і присутні глядачі.

Тололка вид колективної праці з метою швидкого виконання великої за обсягом роботи. Щоденні ранкові толоки - це короткі збори класу, на яких планують день або підсумовують результати дня на толоці, що проводиться після останнього уроку. Діти обговорюють, чи вдалося їм зробити все заплановане, що у них вийшло, що ні та дякують один одному за роботу, добрі вчинки і досягнення.

Тренінг, просвітницький тренінг, тематичний тренінг – це форма організації навчання, яка використовує інтерактивні методи і дає можливість учасникам під час спілкування в комфортній емоційній атмосфері обмінюватися досвідом й знаннями з метою отримання нових знань та засвоєння навичок, це цікавий процес пізнання себе та інших в довірливій атмосфері, це активне поширення знань, інформаційна підтримка та позитивний вплив й перетворення отриманих знань у реальні мотиви поведінки. Педагог – організує проведення тренінгу за певними умовами, готує допоміжні матеріали, веде тренінгові заняття. Учні – приймають участь у проведенні тренінгу, готують завдання в малих групах, обговорюють ситуації, презентують свої групові напрацювання.

Турнір – форма колективного або групового виховного заходу, спрямованого на визначення кращого у якійсь справі, творчості (мистецтві, спорті, літературі). Правила проведення турніру оголошують заздалегідь, обирають ведучого, визначають номінації, критерії оцінювання та складають сценарій проведення турніру та план підготовки турніру. Після проведення турніру журі оцінює виступи учнів, визначає кращих учасників, нагороджує переможців за обраними номінаціями.

Турнір ораторів – форма колективної групової справи, яка проводиться із метою визначення вмінь учнів у колективі класу (школи) ораторському мистецтву. Вчитель – готує теми для виступу ораторів, збирає пропозиції у дітей, проводить жеребкування серед учасників з метою визначення тем виступів, послідовності. Доводить до відома дітей вимоги щодо виступів: кількість хвилин, обґрунтованість, доказовість, чіткість, виразність, артистизм тощо. Закінчується турнір підбиттям загальних підсумків та визначення кращого оратора і визначення номінацій.

Уявна подорож – форма групової виховної роботи в ході якої учні разом із вчителем (або із запрошеними гостями, батьками) підправляються в уявну подорож за обраним маршрутом. Це може бути подорож в країну, історію, в минуле або майбутнє, в країну фантастики, мрій, бажань. Можна використати наочність (картинки, фотоматеріали, слайди, фрагменти фільмів, ілюстрації тощо). Закінчується подорож підведенням загальних підсумків чи колективним

фото. Наприклад: Уявна гра-мандрівка «Краса імені мого», «У країні рідної мови».

Фестиваль - масове святкове дійство, що включає огляд чи демонстрацію досягнень у певних видах мистецтва, музики, театру, спорту, науки). основне завдання фестивалю - створити максимально широку участь як для виконавців, так і для глядачів.

Флешмоб (*відеофлешмоб, вокальний, спортивний, освітній, мистецький, екологічний, патріотичний тощо.*) це несподівана поява групи людей в заздалегідь запланованому місці. Після закінчення запланованої акції її учасники розчиняються в натовпі перехожих людей, що і викликає ефект раптовості

Фоторепортаж – форма проведення виховного заходу, який організується із метою огляду, фото звіту важливої події із життя колективу. Учні – збирають інформацію, готують відгуки, переглядають фото, беруть інтерв'ю, обговорюють форму представлення події у вигляді репортажу.

Хвилина з мистецтвом (історією, математикою, кіно тощо) – форма групової або колективної виховної роботи у процесі якої учні вивчають твори, види, жанри мистецтва або творчість окремого митця. (ілюстрацію картини, скульптури, архітектури, музичний твір, портрет видатного митця, книги із описом творчості автора твору, історичні факти, математичні загадки, хімічні задачі або слайдові презентації тощо). Закінчується захід підведенням загального підсумку, спільним обговоренням, спробою надати власну оцінку твору.

Художня галерея – форма колективної виховної роботи, яка проводиться з метою презентації творчих досягнень учнів у вигляді оформлення художньої галереї із робіт учнів. Галерея оформлюється за тематикою, художнім стилем, віком виконавців тощо.

Челендж – виклик, може бути різного характеру, від фізичних випробувань до творчих завдань або соціальних експериментів. У соціальних медіа челенджі часто поширюються через відео або фото, де користувачі запрошують один одного прийняти виклик і виконати конкретну дію.

Школа ввічливості (гречності, етикету тощо) –форма колективної виховної роботи в ході якої педагог за допомогою підготовлених ситуацій, малюнків, мультфільмів, соціальних роликів, та ін. навчає учнів основам толерантного спілкування та основ ввічливості, етичним нормам поведінки людей у суспільстві. Завершити захід можна колективною підготовкою правил ввічливості, які приймають для учнівського колективу.

Ярмарок благодійний, осінній - це подія, яку організовує школа, надаючи учням можливість заробити кошти на учнівське самоврядування, благодійність тощо.

Ярмарок науковий, інтелектуальний, інженерний - це подія, яку організовує школа, надаючи учням можливість випробувати на власному досвіді наукові та інженерні технології.

За матеріалами Вікіпедії. Вільна енциклопедія URL:
<https://uk.wikipedia.org/wiki/>

Видання підготовлено до друку та віддруковано
редакційно-видавничим відділом КНЗ «ЧОІПОПП ЧОР»
Зам. № 1763 Тираж 100 пр.
18003, Черкаси, вул. Бидгощська, 38/1